A. J. CRONIN

CEI MAI FRUMOȘI ANI

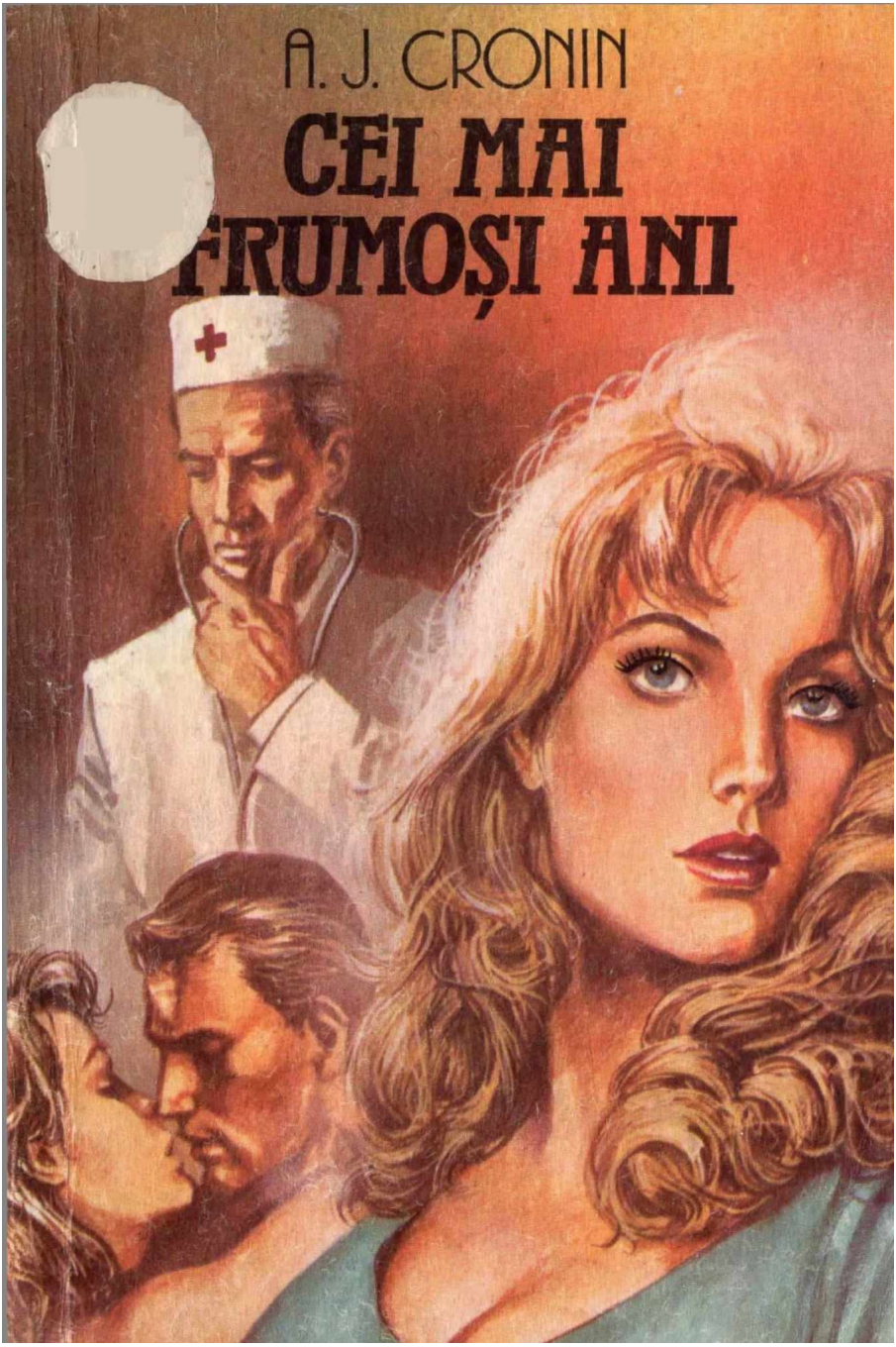

ARCHIBALD JOSEPH CRONIN

Cei mai frumoşi ani

Traducere: Gabriela Silvia Leonescu

Editura Ploscău
1993

Cuprins

Capitolul 1_____4
Capitolul 2_____30
Capitolul 3_____53
Capitolul 4_____79
Capitolul 5_____100
Capitolul 6_____116

Capitolul 1

Dintr-o privire o zări pe Margaret pe creasta colinei, prea târziu ca să se mai întoarcă din drum. Ducând coşul greu pe braţul său valid, crezuse că poate trece neobservat în coborârea sa spre râu. Dar câinele fetei îl mirosise deja pe al lui.

— Duncan! exclamă tânăra fată. Ei! Duncan Stirling. Pentru ce te eschivezi?

Trebui să se pornească şi să se întoarcă. Cât era de drăguţă cu rochiţa sa scurtă de twed şi pantofiorii de lac! Părul îi strălucea în soare.

Încercă să se scuze.

— Nu te-am văzut, Margaret.

Cu amândouă mâinile, surâzătoare, ea se apăsă pe bastonaşul său, privind ciudata siluetă atât de sărăcăcios îmbrăcată, fruntea mare bombată şi ochii profunzi.

— Doctorul Euen Overton este la pescuit, zise ea. Merg în întâmpinarea lui. Nu l-ai văzut?

El clătină din cap şi ea izbucni în râs: – Nu prea eşti vorbăreţ pentru un băiat cu care am fost colegă de clasă.

— Pariez că este vorba de slujba ta cea nouă care se pare că ţi-a sucit capul.

Cu mare greutate el îşi reprimă o mişcare de nerăbdare şi admise:

— Este o şansă nesperată pe care o am, nu este aşa?

— Încă nu ai această slujbă, îl tachină ea. Oricum nu înainte de reuniunea din această seară.

Şi deodată foarte serioasă, îi spuse: – Iată ceva care îţi va purta noroc. Am găsit-o în vârful colinei.

Şi ea îi întinse o rămurică de mărăcine alb.

— Mulţumesc, Margaret, murmură el.

Luă rămurica înflorită şi o înfundă în buzunarul hainei. O voce puternică răsună deodată în spatele lor. Overton urca în direcţia lor, agitându-şi undiţa în semn de salut. Ei remarcaseră deja pe faţa lui frumoasă, cu trăsături regulate, picăturile de sudoare cauzate de scurta ascensiune.

— Bravo! Margaret, mizerabilă mică, spuse el, eu te caut peste tot de peste 2 ore. Ce maniere! Astfel ai tu grije de mine, invitatul tău?

Apoi, întorcându-se spre Duncan:

— Bună, Stirling. A muşcat?

— Aşa de puţin, că nu merită să vorbim.

Duncan trecu imediat în defensivă. Acest parvenit pretenţios pe care cu atâta uşurinţă l-a depăşit în toate nu uita niciodată să-l trateze cu condescendenţă.

— Cu siguranţă că nu ai pescuit nimic, reluă Overton. Se aplecă peste coşul lui Duncan şi exclamă involuntar:

— Ce este asta? Cinci, şase bucăţi! Şi mari! Şi eu care nu am prins decât o singură bucată!

— Vrei un păstrăv? îl întrebă Duncan.

— Şi încă cum!

Overton, încântat, se repezi.

— Ia-i pe toţi, propuse Duncan amabil.

— Bătrâne, iată ceva şic din partea ta! Dacă nu te deranjează.

— Deloc. Pot prinde păstrăvi ca aceştia când doresc.

În ciuda stăpânirii de sine, Duncan nu se putu opri să nu-şi arate dispreţul pe care îl inspira noul venit.

Dar Overton, ocupat cu transferarea peştilor cu pete gri în propria sa plasă, nu-i acorda nicio atenţie.

— Ai să vezi ce mutră o să facă tatăl tău, când îi voi arăta ce am prins, spuse el, zâmbindu-i lui Margaret.

— Dar, Euen, protestă ea cu blândeţe, nu tu ai prins aceşti păstrăvi!

— La pescuit, ca în foarte multe alte lucruri, totul este

permis!

Duncan îşi scutură cizmele pline de noroi.

— Să mergem, este timpul să plec, spuse el. Îşi fluieră câinele, culcat în iarba înaltă.

Overton privi câinele şi întrebă pe neaşteptate:

— Acesta este Rust, faimosul Rust?

— Da, spuse Duncan.

— Ai făcut un lucru extraordinar.

Margaret avu un frison când îşi aduse aminte de accident.

— Trebuia să fie bucăţele după ce l-a călcat camionul, reluă Overton.

— Adevărat, răspunse calm Duncan. Dar bucăţelele s-au lipit foarte bine.

— Ar trebui să te specializezi în puzzle!, spuse Overton cu un surâs.

Apoi schimbă subiectul: – Nu cred că te voi mai revedea, Duncan. Trebuie să mă întorc la Facultate joi pentru concursul Lockhart.

— Concursul burselor? întrebă Duncan.

— Da, răspunse Overton, făcând pe importantul. Asta este teroarea pedagogilor de la Saint-Andrews! Să supravegheze în fiecare primăvară şapte sute de candidaţi pentru medicină.

— Este surprinzător că tu mai eşti încă în viaţă.

Vocea sa era aşa calmă că nici Margaret, nici Overton n-au remarcat amărăciunea.

Câteva secunde mai târziu, Duncan se îndepărtă după ce îşi luă rămas bun de la Margaret.

— Ce tip ciudat! râse Overton.

— Şi tu ai fi ciudat dacă ai avea o infirmitate ca a lui! replică Margaret.

Pe tot drumul de întoarcere, Duncan era torturat de imaginea cuplului format de Overton şi Margaret.

El îi vedea mergând unul lângă altul şi sosind la Stincher Londge, locuinţa colonelului Scott, tatăl lui Margaret. Îi vedea în marele hol luminat de butucii care

ardeau în şemineu.

Servitorul în frac cenuşiu aducând ceaiul. Era aşteptat Cinstitul Joe, porecla dată tatălui lui Euen Overton, omul cel mai bogat din Levenford. Margaret turnă ceaiul în ceşti. Şi Overton cu emfază se lăuda cu calităţile lui de pescar.

Euen Overton poseda arta de a-şi aranja ca toate să pară în avantajul lui.

Fiul unic şi răsfăţat al lui Cinstitul Joe, buzunarele îi erau mereu bine garnisite şi fără îndoială acest fapt contribuia mult la aroganţa sa insolentă.

Ştia să-şi ascundă sub un surâs dezarmant manierele care erau departe de a fi distinse.

Duncan îşi amintea de câte ori se aventurase să privească în acest hol. Când era mic, băcanul satului îl încărca de multe ori cu comenzi pentru „Castel”. Este adevărat: Margaret şi el au mers împreună la şcoală. Dar, în aceste aşezări mici din Nord, şcoala locală nu făcea nicio diferenţă în învăţarea fiicei castelanului sau a unei femei de serviciu.

El ajunse la Levenford. Aceasta era o localitate urâtă, care se găsea între un estuar negru, murdar şi oţelăriile din apropierea căii ferate.

Se angajă într-o străduţă îngustă şi se găsi din nou în cotidianul mirosului familiar al mizeriei.

Cât de bine le cunoştea.

Se opri în faţa unui culoar întunecos, ridică zăvorul unei porţi mâncată de carii şi intră la el. Aici, contrastând cu strada şi cartierul, domnea ordinea şi liniştea.

Tatăl lui Duncan era aşezat într-un colţ al camerei. Din întâmplare nu era beat. De aproape zece zile, în onoarea marelui eveniment, Tom Stirling a renunţat, nu fără remuşcări, să bea şi o singură înghiţitură de alcool.

— Iată-te întors, spuse el încetişor, încălzindu-şi palmele la focul din pipa sa de pământ. Maică-ta a pus masa în sală.

Cei doi bărbaţi schimbară o privire complice. Marele

Tom nu era bun de nimic, beţivanul localităţii. Treizeci de ani mai înainte era un tânăr strălucitor, secretarul consiliului municipal, intendentul colegiului şi al castelului. În prezent nu se vedea decât silueta sa deşelată urcând scările de piatră, care duceau în cârciuma Leul Roşu. De peste un sfert de secol nu mai lucra deloc. Cu toate acestea fiul său îl iubea.

— S-a tăiat viţelul cel gras pentru tine în această seară, murmură Marele Tom. De ani de zile nu am văzut-o pe maică-ta aşa emoţionată.

Duncan privea fix în flăcările care dansau în şemineu. Îşi vedea viitorul fără nicio speranţă, toate posibilităţile de a evada din această situaţie i se păreau complet pierdute. Auzi deodată zgomot în spatele lui şi se întoarse. Mama sa îl privea.

— Ţi-am călcat costumul albastru, Duncan. Îl vei găsi pe patul din camera ta. Totodată, ţi-am pregătit o cămaşe albă cu guler scrobit. Astă seară trebuie să arăţi bine.

— Grozavă aparenţă! repetă Duncan. Pronunţând aceste două cuvinte cu amărăciune.

Mama ar fi vrut să spună ceva, dar nicio vorbă nu a ieşit dintre buzele ei întredeschise.

Era straniu să constaţi cu câtă forţă domina prin tăcerea ei. Cu toate acestea Martha Stirling era o femeie subţirică şi micuţă. Duncan nu putea să şi-o imagineze pe maica sa decât îmbrăcată cu rochii uzate şi negre care făceau să-i pară faţa mai ridată şi mai palidă dacă acest lucru ar fi fost posibil.

Mâinile împreunate în poală erau roşii, noduroase şi pline de crăpături. Cât erau de elocvente, aceste mâini! Ele arătau 25 de ani de munci grele, de rufe spălate cu leşie, de mii de duşumele frecate şi spălate, de nenumărate crătiţi şi veselă pline de grăsimi, de reparaţii şi de cârpeli cu care Martha şi-a întreţinut bărbatul şi şi-a crescut fiul iubit cu un curaj nebunesc şi de nestăpânit, cu o credinţă fără limite.

— Când vei reveni, Duncan, reluă ea, îţi voi servi un

bun dineu. Sper din toată inima că îl vei merita.

În ciuda obişnuitei sale rezerve, Duncan răspunse cu un accent de disperare:

— Îmi este dificil să nu-ţi mărturisesc, dragă mamă, dar trebuie. Eu nu doresc să obţin acest post.

— Pentru ce?

Întrebarea îl atinse ca o lovitură de bici.

— Pentru că detest această muncă.

— Deteşti această muncă? repetă ea neîncrezătoare.

— Aceasta este o muncă fără niciun viitor, care nu duce nicăieri. Dacă o voi accepta, voi fi înlănţuit pe vecie!

— Oh! Duncan! acest lucru este posibil? Pentru mine este o zi tristă să aud pe acela care va ocupa funcţia de secretar al Consiliului municipal calomniind acest post! Şi dacă nu te superi vreau să ştiu cam ce muncă ţi-ar plăcea să faci?

Duncan răspunse pe un ton plin de pasiune:

— Tu ştii foarte bine ce am dorit să fac totdeauna!

O străfulgerare de înţelegere trecu pe faţa ei. Şi atunci cu multă compătimire bătrâna femeie vorbi, ca şi cum ar fi dorit să-l îndepărteze pe fiul ei de un vis copilăresc dar foarte frumos.

— Dragul meu Duncan! Am crezut că ai alungat pentru totdeauna aceste gânduri prosteşti. Trebuie să-ţi dai seama ce poziţie ocupi în viaţă. Noi nu suntem decât nişte muncitori săraci. Şi chiar dacă am fi avut suficienţi bani pentru a-ţi permite să faci ce doreşti!... Nu, eu ştiu ce este bine pentru tine, dragul meu băiat. În toţi aceşti lungi ani, am muncit şi m-am rugat ca tu să poţi ocupa într-o zi acest loc onorabil care tatăl tău, cu slăbiciunea sa, nu l-a putut păstra. Şi în prezent tu eşti pe punctul de a reuşi. Acum, du-te şi te schimbă, băiatul meu. Nu este recomandabil ca să întârzii.

Duncan înăbuşi în el o mulţime de rugăminţi. Probabil, mama sa avea poate dreptate. Ce putea să facă el în mizeria materială şi fizică? Urcă rapid în camera sa, să se schimbe.

Aici, în mansardă era refugiul lui, îşi întoarse privirile spre cărţile lui pe care le-a studiat, de multe ori până la răsăritul soarelui. Degeaba, toate acestea!

Lacrimi calde şi arzătoare i-au venit în ochi.

Aşezat pe bancheta dură, în anticamera primăriei, Duncan auzea voci înfundate venind până la el, şi amărăciunea lui creştea. Ce importanţă mai avea ambiţia sa tenace? Ce conta, această putere, acest talent de a învăţa care îl simţea în el, acest interes pentru ştiinţă care a determinat fiecare din gândurile lui, fiecare aspiraţie a fiinţei lui? Îşi dădea seama şi ştia că posedă o aptitudine rară: aceea de a vindeca. Rust, câinele călcat, pe care l-a readus la viaţă cu mâinile sale. Într-o zi, jucându-se unul dintre colegii lui de şcoală şi-a luxat umărul căzând. Duncan avea încă păstrat în memorie felul în care el a izbutit să repună luxaţia la locul ei, graţie a două, trei mişcări a braţului său valid, scăpând de durere pe copilul în lacrimi…

Uşa se deschise şi Tod, uşierul i-a făcut semn. Prin fumul de tutun, Duncan văzu pe consilierii aşezaţi în jurul mesei lungi de stejar. Nu remarcă decât o privire prietenească, cea a colonelului Scott, tatăl lui Margaret şi preşedinte al Consiliului municipal. Se mai găseau: Troup, antreprenorul de pompe funebre, Leggat, avocat, Simpson, preotul, – toate personalităţi mediocre ale unei mici localităţi. Dar ultimul membru al consiliului, nu era deloc, o personalitate insignifiantă. Joe Overton, supranumit, Cinstitul Joe, miliardar.

Autoritatea sa se întindea până la cel mai mic sătuc din vecinătate. Privindu-l, Duncan simţi că în el avea un duşman!

Colonelul Scott luă cuvântul primul. Surâse lui Duncan pentru a-l linişti.

— Sunt bucuros că te văd, Stirling… Ei, bine! domnilor, eu cred că acesta este noul nostru secretar. Noi îl cunoaştem cu toţii pe Duncan Stirling. Deci aceasta nu

este decât o formalitate pe care noi o votăm astăzi.

— Un minut, vă rog! întrerupse Joe Overton lovind cu pumnul în masă. Eu întreb dacă candidatul poate să facă faţă la această funcţie.

— Cum ai căpătat această infirmitate, Stirling? întrebă Troup, micul antreprenor de pompe funebre.

El privea braţul lui Duncan cu o curiozitate bolnăvicioasă.

Duncan îşi înăbuşi răspunsul tăios pe care îl avea pe buze.

— Am contractat poliomielita când aveam 12 ani, se mulţumi să spună.

— Polio şi mai cum?

— Paralizie infantilă, specie de imbecil! mormăi colonelul.

Apoi, întorcându-se spre Duncan:

— Cunoşti condiţiile. Un contract pe 5 ani, susceptibil de a fi prelungit, ceea ce înseamnă practic pentru toată viaţa. Cu un salariu de 30 şilingi pe săptămână pentru început.

— Scuzaţi, întrerupse încă o dată Overton, nu uitaţi că la data când îmi voi pune în aplicare planul meu de electrificare a localităţii Linton, unde sunteţi cu toţi interesaţi, ne va trebui un secretar de încredere.

— Este adevărat, căzu de acord pastorul Simpson, ridicându-şi ochii spre cer.

— Ar mai fi un alt punct pe care vreau să-l aduc în faţa dumneavoastră, continuă Overton. Tatăl candidatului a ocupat altădată acest post. Ce garanţii avem noi că fiul nu va călca pe urmele tatălui?

S-a lăsat o tăcere de mormânt. Duncan simţi o undă de foc care îl trecea. El a înţeles perfect raţiunea acestui duşmănos atac. Din copilărie, el a îndrăznit să-l depăşească pe Euen Overton, preţiosul vlăstar al omului cel mai bogat şi cel mai puternic din ţară. N-a fost iertat niciodată.

Deodată, nervii lui, tensionaţi de săptămâni de

supărare şi torturaţi de acest interogatoriu, cedară. Se întoarse spre Cinstitul Joe cu o nesocotită îndrăzneală şi furie.

— Şi dacă noi am vorbi puţin de moralitatea dumneavoastră? ceru el cu o voce tare şi dură. Dumneavoastră care pozaţi în apărător al comunităţii şi cu toate acestea căutaţi fără încetare numai profitul dumneavoastră personal.

— Este o insultă adusă consiliului municipal! strigă Overton.

— Aşa să fie? urmă Duncan. Cum explicaţi că aţi cumpărat un teren aproape pe nimic şi că l-aţi revândut cu un preţ enorm oraşului pentru ca acesta să construiască uzina de gaze?

— Este o minciună! protestă Overton, roşu la faţă de furie.

— Şi cele 20.000 de lire pe care le-aţi câştigat construind biblioteca municipală cu cărămizile şi mortarul dumneavoastră de proastă calitate. Este şi aceasta o minciună?

— Domnilor, domnilor! bâlbâi Troup, tremurând de spaimă. O să suportăm această insultă?

Duncan se întoarse cu sălbăticie spre el:

— Faceţi toţi parte din complot! Localitatea întreagă este la curent cu aceste lucruri. Toată lumea ştie că dumneata realizezi 200 la sută din coşciugele din placaj pe care le vindeţi spitalului!

Timp de un minut, domni o tăcere de moarte în sală, apoi explodă o gălăgie de nedescris.

În zadar, colonelul Scott încercă să adune câteva voci în favoarea lui Duncan.

— Domnilor, domnilor, nu fiţi prea susceptibili. Acesta este privilegiul tinereţii de a spune ceea ce gândeşte!

Vocea sa a fost acoperită de strigătele lui Overton care urla:

— Nu o să ai niciodată această funcţie, Stirling! Atât timp cât voi fi aici, nu o să-l obţii niciodată.

— Nu-l doresc, îi aruncă în faţă Duncan. Prefer să mor de foame decât să-mi pierd respectul de mine însămi.

— Dumneata ai zis-o! Vei muri de foame! aruncă Overton, arătând pumnul. Cariera îţi este terminată aici la Devenford. O să-ţi aduci aminte de aceasta după-amiază când te vei târî în şanţ cerşind.

— Dumneata de asemeni, o să-ţi aduci aminte când numele meu va fi cunoscut foarte departe de aici!

Această ultimă frază lăsă consiliul cu gura căscată.

Au rămas nemişcaţi urmărind cu privirile pe tânărul bărbat care părăsea sala.

Afară, Duncan aproape că se lovi de maşina colonelului Scott. Margaret era la volan. Ea îi făcu semn cu insistenţă: râdea ca o nebună cu lacrimi în ochi.

— Duncan, exclamă ea. Neil Todd mi-a povestit tot. Trăgea cu urechea la uşă. Sunt bolnavă de râs!

Din nou o apucă un râs nestăpânit. Încă sub impresia scenei violente la care a luat parte, Duncan cu maxilarele puternic strânse, tremura tot. Se simţi jignit constatând că Margaret a îndrăznit să transforme în farsă ceea ce pentru el era o tragedie.

— Aceasta nu este pentru mine o glumă, Margaret, spuse Duncan cu un aer posomorât.

— Nu, bineînţeles. Dar nu ai greşit refuzând acest post? Ce ai să faci acum?

— Nu ştiu. Dar de ce sunt sigur, este că voi lupta cu toate forţele mele!

Stupefiată, ea îl privea, şi un gând îi străfulgera prin ochii ei albaştri, strălucitori.

El, în acest scurt timp, o privea cu intensitate. Cât era de încântătoare! Frumoasă din toate punctele de vedere, ca o prinţesă din alte vremuri. Simţi deodată dorinţa să-i împărtăşească toate speranţele sale. Şi îi spuse aproape fără voia sa.

— Margaret, nu-ţi bate joc de mine. Tot timpul am dorit să devin medic. Vezi, asta simt eu, trebuie să îngrijesc şi

să vindec. Doresc să reuşesc! Ah! Ştiu! Am un handicap teribil, dar acest lucru nu mă va opri. Eu voi fi un medic mai bun decât alţii.

— Nu te-ai putut gândi la aceasta mai înainte.

— Am făcut-o. M-am gândit până am devenit aproape nebun.

Urmă o tăcere. Tânăra şi-a dat seama ce însemna această vocaţie pentru Duncan şi se simţi profund stânjenită.

— Dacă ai putea merge măcar la Universitatea Saint-Andrews! spuse ea. Euen Overton o să te ajute. O să scriem unchiului meu, care este decanul facultăţii.

Interesul pe care îl simţea în cuvintele ei îl umplea de bucurie.

— Este foarte generos din partea ta că vrei să mă ajuţi! Dar am planul meu. La el mă gândesc de luni de zile.

— Care este acesta?

— Nu mă întreba nimic, murmură cu încetineală. Este o nebunie: Am o şansă la un milion ca să reuşesc.

Din nou se lăsă liniştea Apoi Margaret surâse şi aşeză o mână pe umărul lui Duncan, ca şi cum ar fi vrut să-i dea siguranţă.

— Sunt sigură că totul va fi bine. Dumnezeule! Lumina s-a stins în sala de consiliu. Reuniunea este terminată. Repede, Duncan, trebuie să nu te găsească aici!

Nu era totuşi modul care îl dorea el pentru a se despărţi. Dar şi-a dat seama că nu era cazul s-o compromită rămânând cu ea. Ar fi preferat să-şi exprime sentimentele pe care le simţea pentru ea. Dar cuvintele nu-i veneau pe buze. Îi strânse mâna şi îngână un banal la revedere.

Apropiindu-se de casă, se simţea nervos şi cuprins de frisoane fierbinţi. Atunci când intră în bucătărie, tatăl lui încetă să se mai balanseze cu fotoliul.

— Maică-ta a plecat să te întâlnească de aproape 20 minute, zise Marele Tom. Ea nu mai putea să aştepte. S-a

dus să afle ştirile cele bune.

— Ştiri bune? repetă Duncan.

Şi în câteva cuvinte, îi povesti ce se întâmplase.

O ciudată linişte se lăsa, întreruptă numai de tic-tacul bătrânului orologiu. Apoi Marele Tom se ridică îndreptându-şi statura, întinse încetişor mâna şi dându-i fiului său o lungă şi fermă strângere de mână. Nu schimbară nicio vorbă. Duncan exclamă cu vehemenţă:

— Tată. Nu este important să faci ceea ce ai dorinţa să faci?

— Da, flăcăule, nimic nu este mai important.

— Joia următoare, la Universitatea Saint-Andrews are loc concursul pentru acordarea de burse. Este o competiţie liberă, oricine poate lua parte, tot aşa de bine poate concura fiul unui duce ca şi un necunoscut ca mine. Se acordă trei burse de studiu. Şi indiferent care din cele 3 este obţinută aduce libertatea, libertatea de a studia medicina! Nu am decât o infimă şansă, dar chiar dacă ar trebui să mor, o voi încerca.

Marele Tom îşi contemplă băiatul. Se vedea mândrie în privirea sa. Umplu cu whisky două pahare şi ridicând pe al său:

— Beau pentru tine, băiatul meu! Pentru Duncan Stirling, doctor în medicină. În zece ani vei fi cel mai bun medic al ţării, şi dracu’ să-i ia pe cei care mă vor contrazice!

Bău alcoolul dintr-o înghiţitură, apoi sfărmă paharul în şemineu.

În acel moment, uşa se deschise brusc şi un val de vânt puternic intră în cameră. Martha Stirling, palidă, crispată stătea în prag. Ochii ei sclipitori au văzut imediat whisky pe masă.

— Am impresia că v-am deranjat! spuse ea.

Marele Tom, încurcat, mormăi o scuză.

— Era de aşteptat din partea ta! urma ea cu amărăciune. Dar să-l antrenezi la băutură şi pe propriul tău fiu!

— Mamă! exclamă Duncan făcând un pas înainte. Fii atentă ce spui!

— Dar tu? ai fost atent la ce ai spus acum o oră?

Aşadar, ea ştia. Stătură faţă în faţă un bun moment.

— Niciodată, niciodată, reluă Martha Stirling nu m-aş fi gândit că am să aud din partea fiului meu! După atâtea speranţe, după atâtea rugăminţi. Nu ai decât un singur lucru de făcut. Să te duci la domnul Overton. Îi vei explica că tu retractezi tot ce ai zis.

— Nu voi retracta nimic, întrerupse Duncan, nici măcar un singur cuvânt. Îmi pare rău că te supăr, mamă, dar decizia mea este deja luată.

— Mereu aceleaşi prostii, nebunia ta de a dori să devii medic, nu este aşa?

El admise cu o mişcare din cap. Furia şi decepţia îl făcea să tremure. Ea, care nu se gândea decât la fericirea fiului ei, la viitorul său, nu putea să înţeleagă această idee fixă.

— Pentru ultima oară, îţi vei cere scuze Consiliului municipal?

— Nu, mamă.

— Atunci totul s-a sfârşit între noi. Vei părăsi această casă chiar în seara aceasta. Şi odată părăsită, să nu mai revii niciodată!

Marele Tom, mergea de la soţia sa la fiul său, încercând să protesteze. Dar ea îl îmbrânci fără menajamente.

— Rămâne aşa cum am zis! reluă ea adresându-se lui Duncan. Dacă pleci acum, pleci pentru totdeauna!

Timp de un lung moment, ochii lui Duncan au rămas fixaţi pe maică-sa, apoi spuse cu calm.

— Va fi cum vrei tu, mamă!

Paralizată de durere şi amărăciune, bătrâna femeie rămase nemişcată.

În camera sa, din mansardă, Duncan îşi făcu o bocceluţă din hainele şi cărţile lui. În bucătărie, jos, îl găsi pe tatăl său şi câinele care îl aşteptau.

Dregându-şi vocea, Marele Tom se căuta în buzunar.

— Doresc să-ţi dau ceva, Duncan, băiatul meu. Nu este prea mult. N-am bani deloc. Dar am mereu asta.

Era ceasul său şi lanţul care, înaintea lui, a aparţinut tatălui său. Ceasul era din aur şi lanţul din argint foarte vechi. Acest tezaur trecea din generaţie în generaţie şi, în ciuda mizeriei, niciodată n-a fost vândut sau amanetat.

— Nu, protestă Duncan, nu pot să accept.

Marele Tom îşi obligă fiul să primească preţiosul cadou exprimându-şi iubirea printr-o presiune de mână.

— Adio, băiatul meu, şi noroc!

— Adio, tată.

Duncan îşi aruncă pe umăr bocceaua.

— Adio, mamă! strigă el.

Nu-i parveni niciun răspuns.

Pe drum, aproape două sute de kilometri separau Levenford de Saint-Andrews. Duncan a făcut 20 kilometri în această noapte. Spre ora 4 dimineaţă se întinse la marginea unui gard viu. Cu ochii fixaţi pe un pal colţ de lună argintie care se vedea printre norii care se fugăreau cu repeziciune, nu putea să doarmă. În buzunare nu avea decât puţin mărunţiş. A rupt-o cu trecutul; iar calea de întoarcere la căminul familial închisă pentru totdeauna. Cu cât se gândea mai mult, cu atât se vedea sub trăsăturile unui nebun pretenţios. Credea că poate să joace zaruri cu destinul lui. Dar zarurile nu cumva erau trucate? Singur curajul i-a mai rămas neatins.

Ziua următoare, mai făcu treizeci de kilometri. Evitând localităţile, a avut grije să meargă numai pe drumuri de ţară şi poteci. La prânz, cumpără puţină pâine dintr-o localitate, mâncă un prânz uşor udat cu apa unui izvor din apropiere.

Locurile înconjurătoare îl umpleau de bucurie. Nu putea să-şi ia ochii de la munţii cu pini verzi şi pajişti cu brebenei galbeni, de la prospeţimea câmpiei străbătută cu apa râurilor care se lansau în torente vesele spre vărsare. Ici şi colo, fermele albite de praf făceau pete deschise în mijlocul micilor câmpuri cultivate cu grije.

Aproape de drum, o turmă de oi mergea liniştită.

Dar după amiază, în mijlocul unei văi, Duncan simţi primele picături de ploaie. În scurt timp se afla în plin potop. Un vânt pătrunzător îl tăia.

La lăsatul serii, era la marginea oraşului Linton. Unica stradă era pustie, biroul poştei şi magazinele erau deja închise, toate uşile caselor erau ferecate. Duncan se hotărî să nu meargă mai departe şi să-şi caute un adăpost prin împrejurimi. În sfârşit, se opri în faţa casei medicului localităţii. Era o casă frumos construită din cărămizi cenuşii şi pe o tăbliţă el citi: Doctor Augus Murdoch, Medicină generală şi chirurgie. La dreapta casei, Duncan remarcă un mic grajd. Tremurând, se refugie înăuntru şi punându-şi bocceaua jos, încercă să se usuce. Nu după mult timp, uşa se deschise şi o fetişcană cu capul acoperit de o broboadă, se grăbi să se pună la adăpost de ploaie.

În graba sa, ea îl lovi, răsturnă pe Duncan şi se opri, observându-l surprinsă.

— Vă rog să mă scuzaţi, spuse el. Mi-am luat libertatea să mă opresc în…

— Coteţ… spuse ea, privindu-l drept în ochi pe tânărul bărbat. Am venit să dau de mâncare găinilor.

Ea adaogă cu aceeaşi modestie:

— Sunteţi ud de tot. Veniţi să vă uscaţi în bucătărie.

— Nu, vă rog.

Orgoliul îl împiedica să accepte. Dar cum ea insista, o urmă, traversând grădina mergând în urma ei.

Ea deschise uşa din spatele casei şi împinse pe Duncan în bucătărie. O femeie de serviciu se ridică la intrarea lor.

— Aşezaţi-vă cât mai aproape de foc, spuse tânăra fată. Când îmbrăcămintea va fi uscată, o să vă dăm ceva de mâncare. După aceea, dacă doriţi, puteţi să vă continuaţi drumul mai departe.

Duncan o ascultă, privind-o cu insistenţă. Probabil că avea cam 18 ani; era curată şi îngrijită, silueta ei graţioasă şi tenul său avea acea culoare frumoasă care

arăta o sănătate perfectă. Părul ei era pieptănat cu simplitate. Dar ce l-a frapat mai mult în toată fizionomia ei, erau albastru ochilor mari, profunzi care priveau lucrurile şi oamenii cu calm şi înţelegere.

În situaţia în care se găsea Duncan, această linişte îl irita.

— Oferiţi totdeauna de mâncare cerşetorilor care trec prin faţa casei? întrebă el.

— Da. De fapt am crezut că şi dumneata erai unul din ei până când aţi intrat în casă. În general cerşetorii nu sunt niciodată îndrăzneţi, cel puţin nu înainte de a fi mâncat.

— Nu cred că am spus că îmi este foame.

— Vă este foame, sper că nu negaţi!

El lupta contra unei stranii slăbiciuni. Bucătăria era confortabilă şi plină de mirosurile felurilor de mâncare care se preparau.

— Cu ce probleme aţi venit pe aici? întrebă ea pe un ton amical. Aş dori să ştiu cine sunteţi şi unde mergeţi.

El simţi pentru ea o pornire de afecţiune, ca şi cum ea ar fi fost surioara lui.

— Merg la Saint-Andrews, răspunse el.

— Pentru a studia ce? insistă ea cu o privire devenită dintr-o dată strălucitoare.

Nu mai putea să se eschiveze. Răspunse scurt:

— Medicina.

Ea bătu din mâini:

— Este extraordinar! Tata va fi încântat, când ai să i-o spui. Se va întoarce din circuitul său în câteva minute.

— Este medicul localităţii? întrebă Duncan.

— Este singurul doctor pe o rază de zeci de kilometri, de jur împrejur.

În acest timp auziră scârţâitul pneurilor pe pietrişul din curte şi trântitul unei portiere.

Câteva secunde mai târziu, doctorul Murdoch intră.

Era un om scund morocănos cu figura roşie, biciuită de

vânturi, zbârcită de vârstă şi muncă.

Avea cu siguranţă vreo 60 ani, dar mustaţa şi-o menţinea cu mândrie şi ochii săi cenuşii erau ageri. O veche şapcă de vânătoare îi acoperea capul până la urechi şi era învăluit de o pelerină enormă care aproape îi acoperea cizmele greoaie.

— Jeanne, Jeanne! Dineul este gata? Îmi este aşa de foame că aş mânca şi un bou.

Îşi dădu deodată seama de prezenţa lui Duncan, se opri, îl fixă cu ochii de jos în sus. Scoţându-şi pelerina şi în acelaşi timp continuă să-l inspecteze pe Duncan.

— Să vedem, să vedem, cine este acest vizitator? În aparenţă, încă un vagabond! Jeanne, mă vei ruina dacă aduci pe oricine. Şi dumneavoastră, tinere domn, ce aveţi de spus?

— Nimic, replică Duncan.

Se ridică în timp ce medicul vorbea, şi faţa sa luă o înfăţişare din ce în ce mai dură.

— Crezi că o să accept acest răspuns în propria mea casă din partea unui tânăr pe care vântul l-a împins în bucătărie? urlă doctorul Murdoch.

— Pot să plec tot aşa de repede cum am intrat, spuse Duncan. Şi el a făcut un pas spre uşă.

— Halt, zbieră Murdoch. Specie de mic imbecil, crezi că sunt în stare să las afară un om sau un animal pe o noapte ca asta? Nu am făcut decât să glumesc. Dar, Dumnezeule, ai un caracter mizerabil. Şi, pe cuvântul meu, îmi place asta!

Duncan se întoarse încetişor. Se simţi deodată slab şi ameţit. Se clătină, apucat de tremurătură care făcea să-i clănţăne dinţii.

Murdoch se repezi spre el, îl ajută să se aşeze într-un fotoliu şi cuvintele sale se făcură mai blânde.

— Să vedem! Să vedem! Nu-mi place ce văd. O să capeţi o frumoasă pneumonie dacă nu te schimbi imediat. Jeanne! Mergi imediat şi caută câteva din lucrurile mele.

Duncan, după ce şi-a pus îmbrăcămintea uscată, şi-a

spălat mâinile şi faţa cu apă caldă, s-a simţit un alt om, cu toate că murea de foame.

— Dineul este gata, spuse el. Pentru a-ţi pedepsi insolenţa, dracu' să mă ia, dacă nu am să-ţi fac onorurile sufrageriei!

Aşezat la masă între doctorul Murdoch şi fiica sa, Duncan se simţi mai întâi stângaci şi stingher. Dar când s-au adus felurile de mâncare şi le-a pus pe masă, uită tot restul şi mâncă cum n-a mai mâncat niciodată.

S-a servit bulion ca în Scoţia, urmat de o friptură moale şi sucoasă, provenind din mieii ciobanilor de pe deal, apoi cartofi prăjiţi la foc şi napi din curte. Ca desert, o tartă cu coacăze însoţită de smântână aşa groasă că rămânea pe lingură. Bătrânul doctor îşi observă musafirul şi o stranie milă se citea în privirile sale.

— Încă puţină smântână, domnule… domnule?

— Mă numesc Stirling, murmură Duncan, Duncan Stirling.

— Duncan Stirling, repetă Murdoch. Iată un nume neaoş scoţian. Haide, nimic nu este mai bun decât un bun dineu pentru a te pune pe picioare.

La sfârşitul mesei, Duncan scoase un suspin de satisfacţie, dar foarte repede, aruncă o privire ruşinată amfitrionului său.

— Cred că mi-a fost foarte foame! spuse el.

Murdoch plesni din limbă.

— Nu ai făcut decât să urmezi singura şi unica mea reţetă: Mănâncă când îţi este frig şi ţine dietă când te doare burta.

Pe Jeanne o apuca un râs nebun când îşi auzi tatăl ce spune.

— Scuză-mă, tată, spuse ea într-un sfârşit… Dar apropos de reţete, domnul Stirling se duce la Saint-Andrews pentru ca să studieze medicina.

— Cu adevărat? exclamă doctorul Murdoch.

Duncan îi susţinu privirea fără să clipească.

— Cel puţin vreau să încerc, spuse el.

— Da, în ciuda braţului meu stâng infirm…
— Te-ai înscris deja?
— Mi-am aranjat totul.
— Hm… şi ai achitat taxele?
Duncan surâse.
— Mă surprindeţi, doctore Murdoch. Credeţi că se pot face studii gratuite într-o facultate scoţiană?
— Nu, nu, bineînţeles, răspunse medicul, surâzând la rândul său.
Din când în când noi mergem la Saint-Andrews, Jeanne şi cu mine. De acolo îmi cumpăr medicamentele şi cărţile. Când ne vom mai duce o să venim să te vedem. Unde locuieşti?
Duncan ezită.
— Eu… eu nu am decis încă nimic. Va trebui să-l întreb pe decan să-mi recomande undeva o cameră.
— Doctorul Inglis? întrebă Murdoch. Îl cunosc foarte bine. În felul acesta, oriunde vei fi, suntem siguri că o să te găsim.
Duncan înţelese că gazda sa era mult mai subtilă decât părea. Doctor Murdoch schimbă brusc subiectul.
— Apropo de cărţi, spuse el, cât de puţin curios ai fi, poate totuşi ţi-ar plăcea să-ţi arăt câteva lucrări de care sunt mândru. În timp ce Jeanne părăsea încăperea, doctorul Murdoch se apropie de rafturile bibliotecii încărcate de cărţi şi îl ţinu pe Duncan sub farmecul povestirilor sale, vorbindu-i despre cărţile sale cele mai dragi arătându-i-le pe cele mai rare.
În sfârşit, puse o mână pe umărul lui Duncan.
— O să-ţi petreci noaptea aici, îi spuse el. Jeanne ţi-a pregătit o cameră şi Hamish te va conduce mâine dimineaţă la Saint-Andrews. Nu, nu-mi mulţumi! Eşti întotdeauna binevenit aici. Deocamdată, îţi doresc noapte bună. Este târziu, şi, de altfel, pot să pariez pe tot ce vrei că voi fi chemat în cursul acestei nopţi. Se aşteaptă încă un bebeluş în familia Davidson, aproape de gura râului Strath. Deja am adus 5 pe lumea asta şi nu aş vrea să-l

scap pe cel de-al şaselea.

Când bătrânul medic îl părăsi, Duncan rămase un moment nemişcat, cu gâtul strâns de emoţie. Apoi merse s-o întâlnească pe Jeanne în bucătărie. Ea îl privea surâzând.

— Îmbrăcămintea este uscată acum, îi spuse ea. O să le calc. Vor fi gata mâine.

— Mulţumesc. Sunteţi... Sunteţi aşa de bună, domnişoara Murdoch.

— Nu trebuie să-mi spuneţi domnişoară. Chemaţi-mă Jeanne. Dar, mi-am adus aminte, iată o floricică de mărăcine alb. A căzut din buzunarul vestei. Am pus-o bine pentru dumneavoastră în caz că aceasta reprezintă un porte-bonheur.

— Da, cu adevărat, răspunse Duncan cu emoţie. Pentru nimic în lume nu aş fi vrut s-o pierd.

— Este un suvenir?

— Ea mi-a fost dată de cea mai dulce şi minunată fată din lume.

— Şi ea vă iubeşte... mult?

El începu să râdă, scăpat de timiditatea sa proverbială şi răspunse:

— Când voi reuşi, după ce îmi voi face un renume şi voi avea cea mai bună clientelă din Edinburgh, poate mă va iubi. Până atunci, este suficient că eu...

Duncan se opri brusc.

— Sunt fericită, murmură Jeanne, foarte fericită pentru dumneavoastră. Într-o zi, eu ştiu că această fată va fi mândră de dumneavoastră.

Ploaia a încetat în cursul nopţii şi furtuna se îndepărtase. În zori, condus de Hamish, servitorul doctorului, Duncan părăsi Lintonul. Ca toţi ţăranii de la munte, Hamish avea o mare neîncredere în toţi oamenii pe care nu îi cunoştea.

Un mormăit care însemna; se pare că mergeţi la Universitate? a fost toată conversaţia pe care a susţinut-o Duncan pe tot parcursul a 90 minute, cât a durat drumul

care l-au făcut împreună... Dar Duncan se bucură de această tăcere. Bunătatea gazdelor sale de peste noapte îl emoţionase foarte mult. În acest timp, intră în mahalalele vechiului oraş, de la marginea mării, şi văzând siluetele clădirilor Universităţii în a căror linii gotice care se profilau pe cerul limpede, nu a putut să-şi stăpânească un fior de bucurie. El umblă mult timp în jurul zidurilor Universităţii. Nu văzu decât puţini studenţi, anul şcolar nu începea decât săptămâna viitoare. În această tăcere, bătrânele edificii cu turele, înconjurate de peluze bine tunse şi întreţinute, dădea o impresie de măreţie şi un calm infinit.

Când la un orologiu din apropiere sună ora nouă, ieşi din toropeala sa şi reveni imediat la realitatea din jur.

Îşi închise haina, şi cu bărbia sus, se îndreptă spre casa decanului. Ea era aşa de monumentală, încât a avut o ezitare, dar cu toate acestea sună cu hotărâre şi, câteva momente mai târziu, era introdus într-un salon cu mobilier masiv, tapisat cu stofă, iar pe jos o mochetă roşie groasă. Răsucindu-şi bereta între degete, se aşeză în aşteptarea doctorului Inglis.

— Ce doriţi? întrebă acesta din urmă, intrând în salon.

Vocea sa nu era deloc încurajatoare. Era un omuleţ meticulos. Totul, în înfăţişarea sa, barbişonul, ochelarii de aur, părul său cenuşiu cu multă grijă separat în două printr-o cărare, arăta demnitatea şi autoritatea medicului şef al spitalului Victoria şi a directorului adjunct a noii şi importantei Fundaţii Wallace din Edinburgh. Dar în ciuda aparenţei, ochii săi aveau o privire obosită şi blândă.

În picioare în faţa lui, Duncan spuse repede identitatea sa şi îi explică scopul vizitei. Decanul se instală în spatele biroului său de acaju, îi făcut semn lui Duncan să-şi reia scaunul şi răspunse:

Ca regulă generală, eu nu primesc niciodată studenţi la această oră, dar, nu mai târziu decât ieri am primit o scrisoare de la colonelul Scott care vă privea.

Inima lui Duncan începu să bată violent. Dar înainte de a putea deschide gura, decanul reluă:

— Cu toată simpatia mea pentru aspiraţiile dumitale, este de datoria mea să vă previn…

— Dar, doctore… începu Duncan.

Doctorul Inglis ridică un deget cu autoritate.

— În fiecare an, urmă el, o armată de tineri ambiţioşi invadează această Universitate. Şi în fiecare an noi suntem martorii unui veritabil masacru! În concursul pentru bursele Lockhard, singurele cunoştinţe care pot duce la câştigarea unei burse sunt cele excepţionale. Gândeşte-te. Pentru 700 de candidaţi, numai 3 burse de studiu.

— M-am gândit, spuse Duncan.

Decanul ridică mâinile.

— În acest caz, şi presupunând că ai mijloace suficiente pentru a-ţi face studiile complete şi a primi titlul de doctor, te-ai gândit la puterile dumitale psihice? Nu vei fi aruncat într-un colţ obscur a marei noastre profesiuni, ca exemplu administraţia Sănătăţii publice, unde toată munca pe care o depui se va face într-un birou prăfuit? Iartă-mi sinceritatea. Reflectă bine la ce ţi-am spus. Dacă din anumite raţiuni îţi este imposibil să te întorci în localitatea natală, eu îţi voi găsi, pentru prietenia cu colonelul Scott, un mic serviciu pe aici. Poate chiar să te angajez la mine acasă. Dacă luându-mă după nevasta mea, situaţia noastră… în ce priveşte servitorii este aşa de proastă. Noi putem angaja un tânăr cu bunăvoinţă. Ce gândeşti de această propunere?

Duncan se ridică brusc.

— Aveţi amabilitatea să-mi spuneţi unde se fac înscrierile pentru concurs, vă rog?

Putem spune în favoarea sa că decanul a ştiut să-şi ascundă dezamăgirea:

— În clădirea principală, aceea a Administraţiei.

— Vă mulţumesc, domnule.

Duncan se pregătea să părăsească salonul. În ciuda

manierelor sale înţepate, decanului nu-i lipsea bunătatea.

— Iată o listă cu locuinţe rezervate studenţilor, spuse el.

Şi adăogă, cu o strălucire de umor în ochi:

— Şi Dumnezeu să te aibă în pază!

Duncan primi lista, bâlbâi un cuvânt de mulţumire. Afară, el se simţi învăluit de un val de indignare şi furie. Plecă drept spre biroul de înscrieri şi se apucă, imediat după înscriere să caute o cameră.

La început, căutările sale nu au fost încununate de succes. Toate camerele pe care le-a vizitat erau mult prea elegante şi foarte scumpe. În sfârşit, el descoperi în cartierul vechi, aproape de port, într-o străduţă locuită de pescari, o mică casă unde aproape de scara exterioară văzu un anunţ: „cameră de închiriat”. Doamna Galt, proprietăreasa, îi deschise uşa. Îl măsură cu severitate tot ştergându-şi mâinile pe un sac care îi servea de şorţ.

— Da, spuse ea, am o cameră de închiriat. Camera nu este prea grozavă, şi se găseşte sus, aproape de pod, dar pentru ea eu nu cer decât 1 liră pe săptămână.

Duncan o urmă în casă. Era, aşa cum a spus, o cămăruţă, dar era curată şi mica fereastră era îndreptată spre ocean, peste acoperişurile caselor şi spre turnurile facultăţii. El închirie această cameră.

Ziua fatală de joi sosi foarte repede. Când Duncan fu aşezat în banca sa în marea sală a Facultăţii de medicină, în tensiunea aşteptării şi puternicii griji simţi că îi transpiră mâinile. El contempla rândurile micilor pupitre de lemn de culoare deschisă, asemănătoare cu cel la care stătea el şi toate ocupate de un candidat. Ce şansă avea el printre sutele de candidaţi?

Se întoarse spre catedra ridicată pe un postament unde stăteau cei doi examinatori. În jurul acestora, el văzu pe profesorii stagiari şi studenţii ultimului an, îmbrăcaţi cu robe lungi. Printre aceştia din urmă se agita şi Euen Overton.

Când a intrat în această sală mare, Duncan l-a recunoscut imediat, dar Euen nu l-a învrednicit decât cu un semn vag de recunoaştere, ca şi cum ar fi vrut să-i spună „Nu conta pe relaţiile noastre din trecut.” Ar fi fost aşa de uşor pentru Euen să-i adreseze un surâs, să-i şoptească: „Noroc, Stirling, încearcă să reuşeşti”.

Se împărţeau deja subiectele. Duncan apucă cu nervozitate tocul. I se părea că o eternitate s-a scurs până când a primit subiectul: era proba de matematică. Evident, era greu, dar aceasta nu depăşea cunoştinţele lui. El uită de toate, lumea, vecinii, scârţâitul peniţelor, fâşâitul hârtiilor, şi începu să răspundă la subiecte. La ora 11, s-au adunat toate lucrările la matematică. S-au distribuit alte subiecte, de data aceasta era vorba de proba de greacă. Duncan simţi că e din nou stăpân pe nervii săi, concentrându-se asupra lucrării. La ora 13, se anunţă, după ridicarea lucrărilor, pauza pentru dejun. Cei mai mulţi se adunau în grupuri mici, schimbând între ei impresii şi comentarii despre examen. Duncan se opri pe scară văzându-l pe Euen Overton ezitând, apoi se decise să se apropie de el.

— Te simţi cam pierdut pe aici, Stirling?

Duncan consimţi, cu privirile aţintite în ochii interlocutorului lui.

— Ce răspuns ai dat la a doua problemă de trigonometrie?

Duncan răspunse cât mai bine. Surâsul lui Overton se făcu condescendent:

— Eram sigur că ai să greşeşti! Acum te părăsesc. Sunt invitat la dejun la doctorul Inglis. Trebuie să mă grăbesc.

După un uşor salut cu capul, dispăru.

Duncan, plin de o imensă disperare, murmură:

— Dumnezeule, fă ca într-o zi toată lumea să mă înţeleagă că-i vreau numai bine.

La ora două s-au dat întrebările pentru latină. Apoi proba pentru limba engleză, urmată de o pauză de jumătate de oră. O dată mai mult, Duncan, uită să

mănânce. Ultima probă a zilei era istoria. Aceasta era materie la care se simţea cel mai puţin pregătit. Îşi scoase manualul şi-l deschise la noroc. Căzu asupra unui capitol care trata despre Revoluţia franceză de la 1789 şi în mod special mai detaliat câteva paragrafe consacrate lui Robespierre.

Forţându-şi creierul obosit, citi cu multă atenţie până ce clopotul îi chemă din nou în sala de examene.

Principala întrebare şi unica, imprimată pe foaie era: Faceţi o disertaţie despre Robespierre. Duncan lăsa să-i scape un suspin care semăna mai degrabă cu un plânset şi se apucă să scrie cu grabă. După care, totul s-a terminat. Afară, era frig şi întuneric, felinarele răspândeau acea lumină strălucitoare pe care Duncan a iubit-o întotdeauna. Se simţea epuizat ca şi cum s-ar fi luptat ore şi ore inutil.

Urcă scările care duceau în cămăruţa lui, se dezbrăcă într-o clipă şi căzu imediat într-un somn de plumb. Dimineaţa, se sculă târziu, cu spiritul adâncit într-un fel de toropeală.

Toată ziua, hoinări prin vechiul oraş, observând vapoarele, piaţa de peşte, pescăruşii care zburau pe deasupra apei. Nu se gândea deloc la concurs, a căror rezultate trebuiau să fie anunţate mâine, presimţirea unei catastrofe îl copleşise de cum se sculase.

Nu îndrăznea să se hotărască să se ducă la Facultate, şi totuşi nu se putea hotărî să nu se ducă. Chinuit şi necăjit, se planta în curte şi se opri în contemplarea unei enorme statui în bronz reprezentindu-l pe doctorul Hunter, fizician celebru în lumea întreagă, copilul minune al universităţii Saint-Andrews. Cu cât îl privea pe bătrânul om încruntat, cu atât Duncan se simţea copleşit de disperare. Deodată, auzi o voce lângă el. Unul din portarii colegiului îl întrebă ce făcea acolo. Duncan tresări. Aştept rezultatul concursului pentru burse.

— De mai bine de trei ore sunt afişate, remarcă omul cu bruscheţe.

Un frison îl parcurse pe Duncan. Nu a ştiut niciodată cum a ajuns la clădirea unde erau afişate rezultatele. Dar îi trebui mai puţin timp decât ai spune-o. Mai bine de câteva momente i-a fost imposibil să ridice ochii spre lista dactilografiată fixată pe uşe. Avea impresia că este un condamnat la moarte care ştie că recursul său pentru graţiere i-a fost respins şi nu îndrăzneşte să privească în ochii gardianului. Printr-un efort disperat, ridică ochii. Primul nume de pe lista fatală nu era al lui. Prevăzuse asta. O durere bruscă îl străpunse. Al doilea, la fel, nu era al lui. Prevăzuse de asemeni. Dar al treilea – inima se opri aproape să mai bată – al treilea nume… era al lui! Duncan Stirling, din Levenford. Era admis! Nu putea să fie o eroare. Aici, era scris cu roşu… Miracolul se produsese. El era titularul unei burse de studii! Părăsind Facultatea o mare bucurie îl sufoca. Cu multă pasiune, se gândi la Margaret Scott. Dacă ea ar fi în apropierea lui! O să-i scrie imediat. Cât se va bucura ea de succesul lui! Ajungând în dreptul statuii lui John Hunter, se opri în faţa ei şi ridicând braţul valid, strigă: De acum, John Hunter, sunt pe drum! Te voi întâlni pe soclul tău.

Cum ajunse acasă, se repezi în bucătărie.

Primul şoc de nelinişte, frica că nu luase bursa, era acum înlocuit printr-un sentiment de exaltare. Trebuia să anunţe vestea, cea bună cuiva, altfel simţea că explodează. O luă pe doamna Galt, proprietăreasa, de talie, făcură ocolul încăperii valsând.

— Gata, doamnă Galt. Am reuşit! Sunt în posesia unei burse.

Ea încercă să se degajeze:

— Aţi înnebunit cumva?

— Nu înţelegeţi chiar deloc?

Şi o ridică de la podea.

— Am reuşit. Voi avea suficienţi bani ca să-mi plătesc studiile timp de 5 ani. Voi fi medic!

— Lasă-mă jos! strigă ea. Dacă nu, imediat o să avem

nevoie de un doctor şi dumneata şi eu. Ea îşi regăsi echilibrul. Dacă mă gândesc bine, a sosit un colet mare pentru dumneata, cu puţin timp înainte de a te înapoia!

— Un colet?

Şi într-o clipă, urcă scările care duceau în cămăruţa lui. Şi se apucă să deznoade sfoara unui mare pachet. Din el scoase tot felul de bunătăţi, dulciuri şi o grămadă de cărţi – anatomie, chirurgie, biologie. Deasupra cărţilor, se vedea un plic, care se grăbi să-l deschidă. Era o scrisoare de la doctorul Murdoch.

Dragă Profesore,

Nu am încetat să ne gândim la dumneata şi noi am aflat vestea cea bună prin telefon înainte chiar de a fi afişat şi de a-l afla dumneata.

Dumnezeu ştie pentru ce examinatorii au comis o asemenea prostie, să acorde o bursă unui ignorant ca dumneata. Dar în fine, chiar în Facultăţile cele mai bune, astfel de erori se produc mai în toate zilele. Dacă dumneata nu profiţi de aceasta, voi crede că nu eşti tânărul acela pe care l-am preţuit. Până atunci, te rog să acorzi puţină încredere unui om bătrân, nu te lăsa influenţat de toate inovaţiile care, sub pretextul progresului, vă învaţă în facultăţile de medicină. Fii perspicace, adu-ţi aminte de principiile elementare şi, mai presus de orice, încearcă să te serveşti de bunul simţ scoţian.

Aşa că, ne luăm libertatea de a-ţi trimite prin Hamish câteva nimicuri care îţi vor menţine bună dispoziţie.

Vei găsi de asemeni câteva din cărţile mele. Eu nu le mai citesc niciodată, nu valorează nici măcar cât un cui ruginit. Nu ţi-o lua în cap, flăcăule, şi vino des să ne vezi, specia de iarbă rea scoţiană!

Al dumitale. Murdocli.

Duncan simţi lacrimi în ochi.

Se aşeză pe pat, şi pentru a doua oară în această zi, o

undă de fericire îl copleşea.

Capitolul 2

Duncan, ieşind de la un curs, se grăbea spre casa doctorului Inglis. Mergând, se gândea la anii care au trecut, şi lui i se păreau că au trecut aşa repede ca o foaie luată de vânt. Era acum student în anul al V-lea, şi urma să-şi susţină ultimul lui examen în această iarnă. În câteva săptămâni va fi în posesia diplomei de medic.

Lupta cu viaţa nu a trecut fără să-i lase urme.

La început, şi-a completat banii de care avea nevoie pentru întreţinere cu un post de contabil într-un magazin din oraş. Apoi, călcându-şi pe mândrie a fost nevoit să accepte oferta decanului făcută chiar la sosirea sa la Saint-Andrews. De peste trei ani el muncea ca servitor în casa doctorului Inglis. Încetul cu încetul, el a învăţat să-l cunoască şi să-l iubească pe decan.

El a descoperit, sub platoşa de demnitate şi autoritate, o bunătate timidă şi amabilă. Dar, din păcate doamna Inglis era o femeie meschină, i-a făcut viaţa grea şi îi plătea atât ca să poată să-şi achite chiria şi să nu moară de foame.

Ajuns în faţa casei decanului, ocoli, şi intră prin uşa de serviciu, îşi scoase haina, îşi puse un şorţ albastru, aduse cărbune din pivniţă, umplu căldările, curăţă bucătăria. La această ultimă activitate îl găsi doamna Inglis.

Era o doamnă îmbrăcată cu mult gust şi eleganţă. Când se adresa lui Duncan ea avea totdeauna un ton agresiv şi de sus.

— Stirling, trebuie să faci focul în salon.

— Bine, doamnă.

Îi aruncă o privire aspră:

— Hai mai repede! Mi-a venit nepoata.

Duncan era deja obişnuit cu micile umiliri cu care îl trata această femeie. Luând o găleată de cărbuni, se îndrepta spre salon şi aici, aşezată pe o canapea, cu o carte în mână, el o descoperi pe Margaret Scott!

Imediat se opri. Şi cu toată afecţiunea acumulată de atâta vreme în inima sa se îndrepta imediat spre vizitatoare. Timp de câteva momente, Margaret nu l-a recunoscut. Apoi exclamă:

— Dar acesta este Duncan.

După ce primul moment de surpriză a trecut, ea izbucni în râs. Apoi reluându-şi tonul serios:

— Ah! Scuză-mă, Duncan. Dar habar nu aveam că dumneata eşti cea de-a doua femeie de serviciu!

Cu capul aplecat, ea îl observa.

— Te-ai schimbat mult.

— În bine, sper, spuse el.

— Tatăl meu vorbea de dumneata zilele trecute. Că nu te-am mai văzut demult.

Duncan se îndreptă. Ultima remarcă a lui Margaret a făcut să încolţească o idee nebunească în spiritul său. Spuse repede:

— Este foarte adevărat, Margaret. Parcă au trecut secole de când nu te-am văzut. Accepţi să vii să iei ceaiul cu mine mâine?

Ea rămase stupefiată:

— La dumneata?

Incapabil să scoată un cuvânt, Duncan a făcut semn că da.

Margaret continuă să-l privească. Ea se gândea că era poate nostim să vadă cum trăia acest straniu băiat.

De altfel, era cu totul altul, arăta mult mai bine ca înainte. Să nu-ţi vină să crezi cât era de schimbat!

— Nu pot să vin mâine, spuse ea. Ies cu doctorul Overton.

El rămase tăcut. Mai mult ca niciodată, numele lui Overton declanşă în el un sentiment de duşmănie.

De la succesul lui Duncan la concursul de burse, Overton nu a încetat să-l trateze ca o cantitate neglijabilă sau cu un dispreţ făţiş.

— Dar voi fi liberă mâine după amiază, adăugă Margaret.

Reîntorcându-se la el, în această seară, Duncan era transportat de fericire. El urcă scările în viteză, dar, la etajul al doilea, se opri brusc. Cineva cânta la pian. Noul locatar, fără îndoială, de care doamna Galt i-a vorbit. El rămase în umbră să asculte. Cu toate că nu era cunoscător, el simţi că această muzică este frumoasă. De obicei ar fi fost prea timid ca să facă primii paşi, dar acum, în această seară, fericirea în care plutea îl ajuta să treacă peste această reţinere. Ciocăni în uşă şi când i se spuse să intre, apăsă pe clanţă.

— Treceam şi m-am gândit că este datoria mea să vin să mă prezint, spuse el.

— Sunteţi doctorul Geisler, nu este aşa? Eu mă numesc Duncan Stirling, locuiesc la etajul superior.

Continuând să cânte, tânăra femeie aşezată la pian întoarse capul şi inspectă pe noul venit din cap până în picioare. Ea părea să aibă vreo 28 de ani. Ochii erau întunecaţi într-o faţă palidă, foarte comună, dar avea o expresie de tristeţe şi plină de sfidare în acelaşi timp, lucru care atrăgea atenţia. Ea purta un pantalon de gabardină bleumarin. Picioarele sale goale se jucau cu papucii marocani din piele, roşii şi uzaţi. Părul negru şi ciufulit era aranjat fără cea mai mică afectare.

Niciodată Duncan nu a văzut o femeie mai indiferentă în ce priveşte eleganţa. Ea încetă brusc să mai cânte şi se sculă.

— Ah! da, spuse ea cu răceală. Deci dumneata eşti studentul în medicină. De când am sosit o aud mereu pe doamna Galt lăudându-te.

El începu să râdă privind în jurul lui. Camera, cu toate

că era mobilată cu simplitate, era încântătoare.

Un tablou deasupra şemineului, divanul acoperit cu mătase crem, pianul acoperit cu furnir, toate acestea formau un ansamblu plin de farmec pe care nu se aştepta în niciun caz să-l găsească sub acest acoperiş modest.

Nu s-a stăpânit să nu remarce.

— Aţi aranjat foarte bine camera dumneavoastră. Presupun că toate aceste lucruri vă aparţin?

Faţa doctorului Geisler luă o înfăţişare şi mai aspră.

— Da, este tot ce mi-a mai rămas.

Duncan îşi întoarse privirile. Ştia deja că ea este refugiată din Austria şi că practica medicina la Viena. Ea a venit pentru a coordona serviciul de chirurgie ortopedică creat de Direcţia Fundaţiei Wallace.

Cu aceeaşi răceală, ea continuă:

— Când trebuie să părăseşti o ţară, eşti bucuros s-o părăseşti, indiferent cum.

— Da, aprobă el, sunt sigur.

— Îmi place această casă veche, spuse ea după un moment de tăcere. Este cu adevărat mare diferenţa faţă de Viena de astăzi!… Pianul meu nu vă deranjează?

— Nu, sigur! Nu, răspunse el cu repeziciune.

— Mi-a plăcut foarte mult exerciţiul pe care îl cântaţi când am intrat.

— Exerciţiu! repetă ea ridicând din sprâncene. Era din Schuman. Un brav omuleţ cu adevărat. A murit la azilul de nebuni ca mulţi artişti de geniu!

Îşi lăsa capul pe spate, cu ochii în tavan, trăsăturile sale se estompau în umbră.

Degetele sale atingeau uşor clapele.

— Muzica? urmă ea. Un calmant, iată ce este ea pentru mine. Vino să iei din acest calmant când doreşti, dacă nu vei fi foarte ocupat.

Astfel, ea îl concedia într-o manieră cam bruscă şi impersonală. Dar, lucru ciudat, nu se simţea jignit.

El simţi că nu era nicio animozitate în atitudinea acestei tinere femei.

— Noapte bună, doctor Geisler, spuse Duncan, sper că vom fi prieteni.

Urcând la el, muzica l-a urmărit până la camera lui.

Ora fixată pentru vizita lui Margaret sosi în sfârşit. Duncan a împrumutat de la doamna Galt o faţă de masă albă şi o vază în care a pus câţiva trandafiri.

A cumpărat fursecuri, şi un borcan de dulceaţă de zmeură. Cu siguranţă bugetul său, calculat la centimă nu ar fi rezistat la aşa cheltuieli nebuneşti şi, cu strângere de inimă se hotărî să amaneteze ceasul şi lanţul pe care i le-a dat tatăl lui.

Când toate aceste bunătăţi au fost aşezate pe masă, rămase să le privească, cu inima bătând. Şi, curând, auzi pasul repede al lui Margaret. Un moment mai târziu era în pragul uşii. Duncan era incapabil să articuleze un cuvânt, atât era de emoţionat. Nu putea decât s-o privească, ochii săi exprimau, cât de mult o admira. Cu adevărat, era, era foarte frumoasă cu blana sa din vizon, cu pălărioara lăsată pe ochi într-o parte, şi manşonul tot din vizon. Frigul i-a făcut obrajii mai roz, iar ochii îi sticleau ca nişte stele.

— Oh! Duncan, ce caraghios de mică cameră ai! spuse ea întinzându-i mâna şi privind în jurul ei. Chiar trăieşti cu adevărat aici? Este minuscul! Nu se poate plimba nicio pisică pe aici.

Duncan se simţea în prezent perfect liniştit.

— Eu nu am pisică! spuse el.

Margaret transformase deodată cămăruţa în palat. I-a servit o ceaşcă cu ceai şi nu s-a putut abţine să-i spună din străfundul inimii:

— Este un mare eveniment pentru mine, Margaret, prin vizita care ai făcut-o aici. Nu îţi pot spune cât... Dar te plictisesc. Doreşti o bucăţică de prăjitură?

— Nu mă plictiseşti, Duncan, îmi place foarte mult să mi se spună lucruri drăguţe. Dar scuză-mă dacă nu servesc nicio bucăţică din această prăjitură. Euen – doctorul Overton – mi-a făcut o astfel de conferinţă ieri

seară despre hidrocarburi, că mi-am pierdut apetitul. Era de altfel mai degrabă stupid din partea sa să-mi vorbească de astfel de lucruri, oferindu-mi şampanie şi langustă. Dar parcă vroiai să-mi spui ceva... Despre ce era vorba?

— O! de nimic.

— Dar te rog!

— Bine, pe scurt despre asta este vorba. Am dorit întotdeauna să-ţi spun că ai fost pentru mine farul meu călăuzitor în tot timpul acestor arii unde eu am muncit şi am învăţat în această cămăruţă.

— Eşti un înger! exclamă ea, încântată. Mai dă-mi încă o ceaşcă de ceai şi vorbeşte-mi încă despre acestea.

O fericire imensă îl cuprinse pe Duncan. Această după-amiază depăşea toate speranţele sale. Se pregătea să reumple ceaşca lui Margaret când lovituri violente zguduiră uşa şi o voce puternică răsună:

— Eşti acasă, Duncan, flăcăule?

Se lasă o tăcere jenantă. Apoi Duncan întrebă:

— Cine este?

Dar, în sine, el cunoştea deja răspunsul.

— Este tatăl tău care vine să te vadă.

Tatăl său! Era ultima persoană pe care o dorea aici în acel moment! Se ridică, dar nu a mai avut timp să se îndrepte spre uşă. Aceasta s-a deschis cu zgomot şi Marele Tom, urmat de câinele Rust, intră împleticindu-se. Bineînţeles, el băuse, dar obrazul său strălucea de fericire părintească.

— Ce mai faci, flăcăule? Am avut ocazia să vin cu o maşină şi nu am rezistat. Sunt luni de când doresc să te văd!

Înaintă şi îl strânse pe Duncan în braţele sale. Rust îşi manifesta aprobarea şi bucuria prin sărituri mari. Era prea mult pentru această cămăruţă. Un gest neîndemânatec al Marelui Tom şi vaza cu trandafiri se sfărâmă de sol!

— Drace! exclamă Marele Tom.

Oarecum calmat de zgomot, Marele Tom se întoarse.

— Ia te uită, reluă el, nu ştiam că ai vizite. Ca să vezi, miss Margaret, chiar ea! Pot să spun că sunt încântat şi mândru că vă văd aici!

El întinse mâna, Margaret mândră întoarse capul.

— Aşază-te, tată! îl rugă Duncan şi luându-l de un braţ îl împinse spre un scaun.

— Doreşti o ceaşcă cu ceai?

— Ceai? repeta Marele Tom cu un râs vesel. Eu cunosc ceva mult mai bun!

Cu o clipire complice din ochi spre Margaret, el scoase din buzunar o sticlă.

— În sănătatea dumneavoastră, Miss!

Margaret se ridică brusc, punându-şi mănuşile.

— Sunt obligată să plec.

— Vă rog, încă nu, murmură Duncan.

— Tata, încearcă măcar să bei puţin ceai.

— Ţi-am spus odată, Duncan, că nu vreau ceai. Dar aş dori să discut puţin cu invitata ta.

Margaret se îndreptă spre uşă.

— Îmi pare rău dacă plecaţi din cauza mea! – exclamă Marele Tom.

Pentru a sublinia mai bine cele spuse, el încercă s-o oprească apucând-o de braţ. Acesta a fost un gest fatal. Îmbrâncit, Duncan scăpă ceaşca şi bluza lui Margaret se pătă de ceai.

O tăcere penibilă invadă încăperea, Margaret pălise de furie şi nervi. Cât despre Duncan, disperat, rămăsese înţepenit pe loc.

— Oh! Margaret! sunt dezolat.

— Ai şi de ce, şuieră ea cu furie. Am venit aici pentru a bea o ceaşcă de ceai, nu pentru ca un necioplit complet beat să mi-l arunce în faţă.

Ce să răspundă? împărţit între două iubiri, Duncan rămase mut, dorindu-şi ca solul să se deschidă şi să-i înghită.

Poate Margaret îşi dădea seama de situaţia sa. Dar ea continua cu un ton plin de sarcasm.

— Îţi mulţumesc pentru aceasta încântătoare după amiază. Totul a fost cu adevărat perfect!

Câteva secunde mai târziu ea dispăruse. Marele Tom, înlemnit, mai trase o nouă înghiţitură de alcool. Apoi suspină:

— Am impresia că nu prea eşti bucuros că mă vezi, dragul meu.

— Tu ştii foarte bine că da, papa. Pur şi simplu este că... Dar la ce bun? Îmi pare rău că spui, la ce bun! Oh! Doamne, pentru ce am venit? Nimeni nu mă vrea! Propriului meu fiu îi este ruşine cu mine!

Duncan simţi că răbdarea sa a ajuns la limită.

— Tată, spuse el cu fermitate, trebuie să te culci! Îl prinse pe tatăl lui de braţ şi îl ajută să ajungă în pat.

Marele Tom căscă şi încercă să spună ceva, dar nu a mai avut timp. Dintr-o dată a adormit.

Duncan privi cu milă corpul mare al tatălui său, cu faţa atât de jalnică.

Îi aranja cu grije şi cât mai confortabil posibil cuverturile de pe pat, apoi părăsi camera cu singurul gând: să uite.

La etajul de dedesubt, uşa era deschisă. Doctorul Geisler îl opri din drum:

— Dumneata eşti Stirling? Vino un minut.

— Mă duc în oraş, răspunse Duncan scurt.

— Unde?

— Habar nu am.

— Intră şi ţine-mi de urât.

El intră cam în silă.

— Spune-mi, ai avut invitaţi, la dumneata! întrebă ea. Am văzut coborând o tânără. Apoi se opri.

Duncan avu un râs amar şi zugrăvi situaţia în câteva cuvinte înţepate.

— Şi ce-i cu asta! comentă ea. Nu este cazul să faci o dramă. Spune-mi, îi porţi pică tatălui tău?

— Nu, pe mine sunt supărat. Ce poţi să te aştepţi de la un imbecil ca mine şi care nu are decât un singur braţ.

— Haide, fără complexe. Asta nu ajută la nimic.

Ea luă loc la pian, în timp ce el se aşeză în faţa focului care ardea frumos în şemineu, şi începu să cânte pentru el.

Indiferent, în timp ce melodia invada camera amestecându-se cu zgomotul produs de trosnetul butucilor care ardeau, Duncan simţi cum îl cuprinde liniştea.

Când tânăra femeie se opri din cântat, el îşi regăsise calmul.

— Spune-mi, tot mai vrei să fugi? întrebă ea.

— Nu, dumneavoastră ştiţi foarte bine că vreau să continui să fac ceva important... ceva foarte important în medicină.

— Cu adevărat? munca aceasta te interesează.

— Cu pasiune! Iar dumneavoastră, dumneavoastră cântaţi minunat!

— Este foarte necesar pentru degetele mele. Asta le face să fie puternice şi suple. Nu uita că sunt chirurg.

— Aproape am uitat. Cu toate că numele pe care îl purtaţi îmi este cunoscut. Există un doctor Geisler foarte cunoscut în Austria, doctorul Ana Geisler. A scris o carte extraordinară despre chirurgia modernă. Este cumva o rudă de-a dumneavoastră?

— Nu chiar... Pentru simplul motiv că sunt chiar eu doctorul Ana Geisler!

Mai întâi Duncan a crezut că ea glumea. Apoi înţelese că ea a vorbit foarte serios, şi a rămas stupefiat. Aşadar, era, era strălucitul doctor Geisler, de la facultatea din Heidelberg şi din Viena!

— Şi eu... Eu, bâlbâi el, care vă povesteam micile mele întâmplări neînsemnate, dumneavoastră, dumneavoastră care aveţi lucrări cunoscute în lumea întreagă...!

— Mă flatezi.

— Nu, cu siguranţă nu. Sunt încă înmărmurit de această descoperire.

Ea îşi privi punctul roşu aprins al ţigării pe care o fuma.

— Ceea ce am făcut nu este nimic în comparaţie cu ceea ce mă pregătesc să fac, spuse ea. Când voi termina cu această muncă, de probă, de 12 luni, la Comisie – şi prietenul dumitale doctorul Inglis în particular – m-a făcut să întrevăd un post important la Edinburgh, chiar la Fundaţia Wallace. Atunci, se va auzi vorbindu-se de mine.

Şi întorcându-se brusc spre Duncan adăugă:

— Dacă nu ai nimic mai bun de făcut, vino mâine să mă vezi operând!

— Cu multă bucurie! răspunse Duncan. Dar cu adevărat doreşti asta?

Ea aprobă, dând din cap, fără să mai revină asupra acestui subiect. Apoi se sculă.

— Am o foame de lup, spuse ea. Dar ai ghinion! eu nu ştiu să gătesc. În sfârşit, cu ajutorul lui Hippocrate, voi diseca aceste două sandwichiuri. Ai să vezi! – şi şi-a ţinut promisiunea.

A făcut chiar mai mult: la cele două sandwichiuri cu carne şi cu salam, adăugă un borcan de castraveţi şi cafea fierbinte. Au mâncat unul lângă altul, în faţa flăcărilor jucăuşe, vorbind de medicină şi de tehnica medicală. Întinderea cunoştinţelor lui Anna, studiile profunde şi forţa de a şti şi învăţa l-a impresionat profund pe Duncan. La ora 10 noaptea, când se ridică pentru a merge la el era plin de recunoştinţă.

— Am petrecut o seară minunată, doctor Geisler, spuse el. Şi nu ştiu cum să va mulţumesc.

— Eu mă numesc de asemeni Anna. Nu încerca să-mi mulţumeşti. Dacă nu eram aşa de plictisită, de mult de mult te-aş fi rugat să pleci.

După ce Duncan plecase, ea rămase imobilă, adâncită în gândurile sale.

— Săracul băiat, viaţa l-a maltratat, îşi zise ea. La fel ca şi pe mine. Dar, contrar mie, el nu este încă oţelit. Aplecată asupra jăratecului care se stingea, gândi cu sinceritate brutală: — O să am grijă de el. Îl voi învăţa să

se oţelească. Este inteligent. Coleg, el poate să-mi servească mai târziu la lucrările mele.

A doua zi de dimineaţă, Duncan a fost trezit de soneria telefonului de la parter. Era Margaret care îl chema, necăjită de purtarea ei de ieri seară.

Duncan nu înţelegea că gândul de a pierde un admirator, chiar şi foarte modest, rănea vanitatea tinerei. Pentru el faptul că ea l-a chemat, însemna că ea l-a iertat, că ea dorea ca relaţiile lor să continue, aceasta era o adevărată minune.

Între timp, sus, Marele Tom s-a trezit cu o puternică durere de cap. Amintirea întâmplărilor petrecute îl umplea de remuşcări.

Când Duncan îi spuse despre împăcarea cu Margaret, din pieptul lui scăpă un suspin de uşurare.

— Nu sunt decât un bătrân imbecil! spuse el. Dar voi fi pedepsit! Când mă voi reîntoarce acasă, trebuie s-o înfrunt pe mama ta.

Auzind că vorbeşte despre mama sa, faţa lui Duncan căpăta o expresie dură. În ciuda încercărilor lui pentru a se împăca cu mama lui, ea refuza să-l vadă. Încă şi acum, ea pretindea că toate eforturile fiului ei se vor termina cu o tragedie, şi că timpul îi va da ei dreptate.

El strânse pumnii involuntar şi întrebă:

— Îmi înţelegi acum ambiţia, papa? Înţelegi de ce eu nu pot să renunţ, pentru ce trebuie să reuşesc eu, cu orice preţ?

Pregătirile Marelui Tom erau acum terminate. El dădu din cap punându-şi în acelaşi timp basca, şi se îndreptă spre uşă. Surâse încă odată şi fluierându-l pe Rust, el se grăbi să prindă autocarul.

În această după-amiază, Duncan se prepară să asiste la operaţia doctorului Geisler. El ajunse înainte la modestul spital situat pe o străduţă din cartierul muncitoresc din Dundee.

Dar Anna era deja ocupată să-şi spele mâinile în mica

cămăruţă de lângă sala de operaţii. Ea îl primi pe Duncan cu politeţea ei rece. Dar, în timp ce o infirmieră îl ajută să-şi pună halatul, ea îi spuse peste umăr.

— Ai putea să faci anestezia?

Duncan încercă să-şi exprime recunoştinţa, dar tânăra femeie îi tăie scurt mulţumirile:

— Vă rog, fără mulţumiri! Pregăteşte-te.

Întorcându-se spre infirmieră:

— Domnişoara Dawson, mă voi ocupa de bolnavul meu în cinci minute exact. Pentru ce doctorul Overton nu este încă aici?

Infirmiera Dawson, o tânără frumoasă cu ochi albaştri răspunse:

— Trebuie să sosească dintr-un moment sau altul. Sunt sigură că a fost reţinut.

Abia a terminat de vorbit, că Overton se precipita în cameră, explicând întârzierea cu nenumărate scuze.

Duncan nu era mirat că îl vede. Ca intern al spitalului, era normal ca Overton să fie numit ca asistent al doctorului Geisler pentru operaţie. Dar, ceea ce este sigur, Overton nu se aştepta să-l întâlnească pe Duncan.

— Ia te uita, Stirling! exclamă el cu ostilitate în voce. Nu credeam că tu îi vei administra anestezicul.

— Fără discuţii vă rog, ceru Anna cu severitate. Nu voi tolera niciodată să se vorbească când operez.

Bolnavul a fost adus imediat în sala de operaţii. Era un băieţel de 11 ani, se vedea că este subalimentat şi anemic, jalnic produs al acestor împrejurări nesănătoase. El prezenta un caz caracteristic de talipes equinus. Pe scurt, el avea un picior mai scurt, era şchiop.

Ca la cea mai mare parte din copii, anestezia îşi făcea efectul normal. Duncan, aşezat pe taburetul de metal, aproape de masa de operaţii şi liniştit de respiraţia profundă şi regulată a micului bolnav, era aşezat într-o poziţie ideală pentru a urmări fazele operaţiei.

După el acesta era un caz disperat. Piciorul era mai scurt decât celălalt, gros şi diform. Nu era deloc un picior

ci un nod de muşchi şi de nervi deformaţi şi răsuciţi. După părerea lui niciun chirurg dintr-o mie nu ar fi îndrăznit o asemenea operaţie.

Totuşi, de la prima incizie, cu o tăietură îndrăzneaţă şi rapidă ea încercui glezna cu un cerc roşu, el înţelese că Anna încerca imposibilul.

Lama fină a bisturiului scânteia fără nicio eroare în mâinile abile ale tinerii femei, care căuta într-un amalgam de oase şi de nervi. Niciun gest inutil.

Duncan a văzut operând şi alţi buni chirurgi, chiar pe profesorul Rigius însuşi. Dar ce vedea era diferit. Fără riscul de a se înşela, putea să afirme că Anna Geisler avea geniu.

Când operaţia a fost gata, Anna ieşi brusc din sală. Ea îşi scoase mănuşile şi scoase cu profund suspin, intrând în micul spălător pentru a-şi scoate masca.

Duncan merse în întâmpinarea ei când îl auzi pe Overton vorbindu-i. De data asta, Euen părea emoţionat. Abandonase expresia lui obişnuită de blazare.

— Sincer, doctor Geisler, spuse el, este cea mai frumoasă operaţie pe care am văzut-o la acest spital! Permiteţi-mi să vă felicit.

Ea surâse cu răceală, ştergându-şi mâinile pe prosopul pe care el i-l da.

— Nu am interzis toate conversaţiile inutile? spuse ea.

— Atunci vă invit să luăm ceaiul împreună!

Vocea îi era dulce şi suavă. Dar eforturile lui Overton pentru a o seduce pe Anna au rămas fără rezultat.

Ea scutură din cap:

— Am promis deja unui prieten că iau ceaiul cu el.

— Altă dată se poate?

Când el se depărtă, Anna avu o strâmbătură de dezgust.

— Este prea frumos, prea sigur de el, acest băiat!

— L-aţi entuziasmat, spuse Duncan. Era sincer.

— Poate. Dar nu îmi place genul lui. Dar acum, pentru Dumnezeu, Duncan, grăbeşte-te.

— Am crezut că aveţi rendez-vous, cu un prieten?

— Prietenul eşti dumneata.

Se îndreptară spre ceainăria cea mai apropiată. Dintr-o dată, Anna se întoarse spre Duncan: Ai dat foarte bine anestezicul astăzi. Te-ar interesa să fii în următoarele trei luni anestezistul meu? Spitalul este de acord. Salariul este de 50 lire.

Duncan roşi de surpriză şi plăcere. Cincizeci de lire! Suficient să pună capăt servitudinii doamnei Inglis, fără să mai vorbim de experienţa pe care o căpăta ca anestezist.

Cu un surâs afectuos pe buze, Duncan descifra cartea poştală, fără semnătură, ca de obicei, cu ştampila familiară şi binevenită din Strath Linton.

Doi din prietenii tăi vor fi la Saint-Andrews joi după-amiază. Întâlnirea la librăria Leckie, la ora unu.

Prietenia lui Duncan pentru Murdoch şi Jeanne era în prezent bine stabilită; şi ea devenise o tradiţie, iar când în rarele ocazii când bătrânul doctor şi fata sa veneau în oraş, Duncan îi întâlnea la librărie, de unde plecau toţi trei să ia dejunul împreună.

Murdoch, mereu în căutarea unei vechi ediţii dintr-un titlu, a făcut din această librărie locul lui de întâlnire.

Deodată, surâsul lui Duncan dispăru brusc. Şi-a adus aminte ca joi, i-a promis lui Anna să o ducă la un restaurant pentru a sărbători noul său serviciu.

Cu cartea poştală în mână, cu gândul se întoarse în timp. Ultimele şase săptămâni i-au schimbat profund viaţa sa. În Anna Geisler a găsit o colegă a cărei răceală masca o ambiţie şi o ţinută tot aşa de precis determinată ca şi a lui.

Asocierea lor era complet impersonală, şi din cauza aceasta el o aprecia.

Sub îndrumarea lui Anna studiile sale progresau cu

rapiditate. Ambiţiile sale erau încurajate, cunoştinţele sale despre chirurgia modernă se înmulţeau în fiecare zi. Anna îi împrumuta diferite cărţi şi despre artă, literatură, muzică.

În ciuda ţinutei ei neglijente, ea era cultă şi chiar de o cultură rafinată.

Nici nu ştia cum să se împartă între Anna… şi Murdoch. Era într-o dilemă care îl îngrijora. În niciun caz nu dorea să-şi supere vechii săi prieteni.

Se aşează la masă şi, cu un straniu sentiment de jenă, scrise un cuvânt de scuză, pretextând că va fi ocupat joi la spital, ceea ce de altfel era oarecum adevărat, căci trebuia să fie, joi după-amiază la un curs important.

Sosi şi ziua de joi. Duncan a hotărât ca acest dejun să-l ia la un restaurant bun.

De data aceasta dorea să o trateze pe Anna regeşte şi o invită la Thistle Grill, cel mai nou şi elegant restaurant din oraş.

Când el intră în sala restaurantului, Anna îl aştepta. Părea mai puţin distantă ca de obicei. Rochia, neagră şi simplă, îi făcea o siluetă elegantă. Nu se putea pretinde că este frumoasă, dar tenul său palid, felul distins cum se purta dar mai ales mâinile cu degetele lungi şi suple, toate acestea o deosebeau de alte femei şi îi dădeau un aer straniu, superior.

S-au adus feluri delicioase.

Duncan a cerut o sticlă din cel mai bun vin. După ce paharele au fost umplute, Duncan spuse:

— Beau, Anna, pentru reuşita doctorului Geisler şi a doctorului Stirling!

În acel moment, avertizat parcă de un al şaselea simţ, Duncan întoarse capul.

El văzu în uşa restaurantului pe Murdoch şi Jeanne. Amândoi l-au văzut în acelaşi timp. Duncan se simţi roşind până la rădăcina părului. Niciodată nu şi-ar fi imaginat că Murdoch va alege acelaşi restaurant *Thisth* pentru a dejuna!

Bătrânul doctor şi Jeanne se îndreptau spre fundul sălii şi trebuiau să treacă prin faţa mesei lor. Când ajunse în dreptul lui, Duncan se ridică pe jumătate, se bâlbâi şi încercă să facă prezentările. Dar eforturile de a repara stângăcia lui au rămas fără rezultat.

Murdoch îşi îndreptă umerii în vechea haină de twead; cu sprâncenele încruntate, îi aruncă o privire lui Anna şi îi întoarse spatele. Se întoarse cu faţa spre Duncan şi dregându-şi vocea spuse:

— Acum înţeleg pentru ce nu aveţi timp să vă întâlniţi vechii prieteni.

— Dar, din contra, nu înţelegeţi deloc! protestă Duncan.

— Înţeleg perfect, replică dispreţuitor Murdoch. Sunteţi foarte ocupat la spital.

Încurcat în scuze stupide, care de data asta semănau a minciuni Duncan se aşeză brusc. Vexat şi furios nu mai dorea să spună nimic.

Constata că Jeanne cu o figură tristă, încerca să-i explice ceva tatălui său. Dar acesta, apucând-o de braţ, o împinse spre un colţ al sălii.

După un moment de tăcere, Anna întrebă:

— Cine este?

— Un prieten de-al meu, răspunse Duncan scurt.

— Şi tânăra fată?

— Ea de asemeni.

Camaraderia care era între ei la începutul mesei dispăruse. Au încercat să regăsească această camaraderie, dar degeaba, şi Duncan s-a simţit uşurat când prânzul a luat sfârşit.

Plăti repede consumaţia şi o urmă pe Anna.

S-au întors direct la spital, unde Anna trebuia să opereze la orele 14 şi jumătate.

În această zi, în parte din cauza acestei operaţii, dar mai ales de talentul şi personalitatea pe care Anna şi-a făcut-o, amfiteatrul era plin, până la refuz, de studenţi.

Duncan remarcă printre ei şi medici ai oraşului şi un

chirurg de la Spitalul Victoria care şi-au dat întâlnire în amfiteatru. Printre ei se afla o personalitate de vază: profesorul Lee, directorul Fundaţiei Wallace.

Overton, mereu în largul lui în situaţiile importante, o asista pe Anna.

Luându-şi locul la masa de operaţii, Duncan nu se simţi prea bine.

Incidentul de la restaurant îl impresionase şi prezenţa atâtor persoane în jurul lui îi marca încă neliniştea.

Trebuia să administreze un anestezic destul de complicat: un amestec de gaz carbonic, oxigen şi eter. El pipăi cu mâna sa sănătoasă capacele care închideau diverse flacoane şi butelii.

Imediat după începerea operaţiei, el simţi că nu prea este stăpân pe el.

O dată sau de două ori Anna îi aruncă o privire rapidă. Apoi surprinse şi alte priviri şi chiar o strălfulgerare dezaprobatoare a ochilor lui Overton spre braţul lui infirm. Sentimentul inferiorităţii sale îl paraliză dintr-o dată. Stângăcia se accentuă, învăluindu-l ca o ceaţă, sufocându-l.

Apoi catastrofa! El se întoarse să schimbe eterul, dar degetele sale lăsară să-i scape butelia cu anestezic care căzu jos.

Toate privirile erau îndreptate spre Duncan, cu excepţia doctorului Lee, care, plin de delicateţe, părea că priveşte tavanul.

— Incapabilule! murmură Overton. Noroc că nu s-a spart! Am fi zburat cu toţii!

— Taci din gură ordonă Anna.

Şi întorcându-se cu repeziciune spre infirmiera Dawson:

— Nu te uita ca o idioată. Adu-mi o altă butelie, repede.

— Imediat, doctore.

Infirmiera aduse alergând o altă butelie.

Operaţia se termină într-o tăcere încordată.

Duncan merse să se schimbe la vestiar. Era foarte

palid. Înţelegea enormitatea greşelii sale. Consecinţele dezastruoase pe care putea să i le aducă. Se simţea fără putere, bolnav, şi nu mai accepta ideea de a revedea persoanele care au fost de faţă la neîndemânarea lui.

Cu bună ştiinţă, nu se grăbea, sperând să-i lase destul timp lui Anna să părăsească spitalul. Dar când era pe punctul să plece, la rândul său, auzi frânturi de conversaţie, schimbate între două infirmiere din serviciul „Chirurgie” şi se opri ca lovit de moarte.

„A fost teribil, când eterul a căzut, spunea cea mai în vârstă. Ce imbecil este acest student!”

Interlocutoarea era infirmiera Dawson.

„Ce poţi să te aştepţi de la unul ca el? întrebă ea. Nu va fi niciodată un bun medic! Doctorul Overton mi-a spus-o de nenumărate ori!”

O tragică disperare îl cuprinse pe Duncan pe drumul de întoarcere.

A doua zi dimineaţă, la sculare, aceeaşi senzaţie îngrozitoare îl stăpânea. Niciodată mai înainte, nu s-a simţit aşa de descurajat. Ideea inferiorităţii sale fizice îl obseda. Peste tot, în jurul lui, credea că toată lumea îi este milă de el. El se compătimea amar la gândul că toţi camarazii râdeau de infirmitatea lui. Această obsesie îi sporea stângăcia.

Sâmbătă dimineaţa, Anna îl opri pe scară, îl împinse în camera ei.

— Mă ocoleşti! spuse ea. Ce se întâmplă?

— Nimic, răspunse evitându-i privirea.

Ea se aşeză, hotărâtă să schimbe subiectul.

— În curând îţi vei da ultimele examene, spuse ea pe un ton de conversaţie banală. Luna următoare, nu este aşa? Mă bucur la gândul că vei scăpa de toate aceste lucrări. Să ştii, Duncan, dacă vrei cu adevărat, şi dacă te specializezi, o să facem, dumneata şi cu mine, o echipă formidabilă!

— Să mă specializez în ce? Eu nu sunt bun de nimic!

— Nu fi stupid!

Fără să-i dea atenţie la ce spunea, el continuă, crispat:

— Este adevărat, la ce sunt bun? Ingles avea dreptate. El m-a prevenit de la început că voi mucegăi într-un colţ plin de praf să stabilesc statistici sau să vaporizez dezinfectante prin sălile de operaţii. Nu are nicio importanţă pentru că tot nu sunt bun de nimic.

Ridică din umeri, disperat. Acum îşi deschisese sufletul în faţa lui Anna.

Tânăra femeie reluă:

— Dacă m-ai lăsa să spun o vorbă, ţi-aş putea explica cât de util ai putea să-mi fii.

El o întrerupse cu brutalitate.

— Pentru ce să ascundem adevărul şi să mă hrănesc cu iluzii? Nu sunt decât un ratat şi un infirm! De mult trebuia să înţeleg acest lucru. Când am venit aici, acum cinci ani, nu mă gândeam decât la un lucru: să-mi iau examenele pentru a obţine titlul de medic. Nu mă interesa nimic altceva. Acum, îmi dau seama că toate acestea sunt inutile. Nu! lasă-mă să-ţi vorbesc. Doresc să-ţi împărtăşesc gândurile care mă obsedează. Cum voi putea eu vreodată să îngrijesc un bolnav? Cum am să pot?

Anna se ridică şi veni să se aşeze lângă el.

— Ştii, spuse ea, doresc să te întreb de mai mult timp ceva. Cred că acum momentul este bine ales pentru aşa ceva. Doreşti să mă laşi să-ţi examinez braţul?

— Dacă acest lucru vă face plăcere, răspunse el cu amărăciune, nu văd niciun inconvenient. Apropiaţi-vă doamnelor şi domnilor, spectacolul va începe!

Îşi scoase încetişor haina. Ea nu scoase niciun cuvânt, părea că nu-i acordă nici cea mai mică atenţie, în timp ce îşi scotea cravata şi cămaşa.

Când el termină, ea îşi începu examinarea. La prima vedere, în ciuda stăpânirii de sine, se simţi îngrozită.

Exact cum spusese el şi cum nu îndrăznise ea să se gândească, era un caz grav. Braţul, fix şi contractat era atrofiat, semăna cu o cracă uscată.

— Mişcă-ţi degetele, ordona ea.

El îşi mişcă degetele încetişor, cu mare efort.

— Este şi asta ceva, comentă ea uşurată.

— La ce bun? repetă Duncan cu o figură întunecată. Este fără speranţă. Toţi au văzut infirmitatea mea. Doctorul Inglis, Trawton, Davinson...! I-am arătat chiar profesorului Lee, de la Fundaţia Wallace, acum doi ani.

— Poţi să te linişteşti, exclamă ea sec.

— Foarte bine, exclamă el făcând o grimasă. Faceţi-vă lecţia de anatomie.

Ea îşi continuă examinarea, palpând mereu pielea şi muşchii, încercând să facă să se mişte articulaţiile anchilozate. Apoi, încercă reacţiile pielii cu ajutorul vârfului unui ac.

Examinarea a ţinut încă mult timp.

În sfârşit, îi spuse că se poate îmbrăca.

Apoi, cu o voce calmă, ea îi ceru:

— Duncan, doresc să mă laşi să-ţi operez braţul.

Nu putea să se înşele de sinceritatea acestei propuneri. Totuşi, el protestă:

— Nu înţelegi ce îţi spun, este inutil! Am auzit până acum o duzină de diagnostice. Chiar profesorul Lee mi-a spus că operaţia poate provoca moartea fără mari şanse de ameliorare, dacă ea ar reuşi.

— El are dreptate asupra unui singur lucru, răspunse Anna. Este o operaţie foarte grea. Dacă greşesc... poţi să-ţi pierzi braţul. Dar cred că voi reuşi.

El o privi. Era palidă, nepăsătoare. Se simţi tremurând ca un om pe marginea prăpastiei.

O întrebă:

— Pentru ce încerci să faci această operaţie?

Cu sprâncenele încruntate ea era extraordinar de calmă:

— Îţi aduci aminte de Pygmalion? Ah! eu nu mă gândesc la dumneata, ci la mine. Dacă voi reuşi această operaţie – pe scurt, dacă voi parveni să-ţi recuperez braţul – nu numai acest lucru va servi proiectelor mele de lucru în colaborare cu dumneata, dar mai mult, această

operaţie va fi cel mai mare succes din cariera mea!

Trăsăturile lui Duncan se destinseră, el încercă un surâs.

— De acord, spuse el încetişor. În acest caz, pregătiţi-vă instrumentele. Şi dacă vei vedea că nu reuşeşti, lasă să-ţi alunece bisturiul în vena mea jugulară. Sunt un imbecil, un inutil. Am sentimentul că este mai bine să mor.

Primăvara a fost precoce în acest an. Bătrâna cetate cu pereţii cenuşii renăştea la viaţă sub mantaua de verdeaţă. Niciodată Saint-Andrews nu a fost aşa frumos.

Duncan cobora pe Strada Mare. Nu voia să-şi facă mari speranţe. Dar, poate, în câteva zile, va fi regenerat, şi se va simţi ca nou. Ajunsese în curtea, spitalului.

Pentru a respecta regulamentul, trebuia să completeze mai multe formulare înainte de a fi internat. El ştia că aceasta este o simplă formalitate, dar trăsăturile căpătară o expresie de duritate pe când se apropia de camera de gardă pentru primirea bolnavilor. Bătu la uşă şi intră.

Doctorul Overton era confortabil aşezat într-un fotoliu turnant, cu picioarele pe pervazul ferestrei. Infirmiera Dawson îi ţinea campanie discutând cu el.

— Ah! tu eşti Stirling! spuse Overton.

Miss Dawson se îndreptă spre uşă, când, Overton i se adresă cu autoritate:

— Asta este tot, domnişoară. Îmi veţi aduce foile cu meniurile, mai târziu.

— Foarte bine, domnule doctor.

— Să vedem, Stirling, reluă Overton, fără să se mişte din fotoliu, unde oare am pus formularele acelea? Nu ştiu dacă ştii. Vei avea o cameră chiar în salonul de care răspunde Anna până o să vină un caz mai interesant.

Duncan îşi muşcă buzele.

— Sunt foarte conştient cât sunt de neînsemnat.

— Dar nu este ce crezi. Este foarte simplu dar... în

sfârşit, sper că tu nu-ţi imaginezi niciun moment că Anna va putea face ceva braţului tău!

— Bineînţeles! replică Duncan cu amărăciune.

Vin aici numai pentru a mă odihni.

— Nostim! În orice caz, Stirling, îmi scot pălăria în faţa ta. Tu ai ştiut cum să procedezi cu Anna Geisler. Este o femeie care va ajunge departe, crede-mă. O protecţie ca a ei, serveşte totdeauna!

Duncan tresări, erau nişte aluzii aşa de supărătoare în aceste insinuări, că el se reţinu cu greu să nu se repeadă la Overton.

— Hai să terminăm, spuse Duncan.

Mai am multe de făcut înainte de a fi spitalizat.

— Nimic nu ne grăbeşte, mon cher, spuse Overton, tu eşti ambiţios, nu este aşa?

— Şi tu nu eşti?

— Desigur. Am moştenit asta de la tatăl meu. Tu ştii că a construit noi uzine hidroelectrice cu care să furnizeze energie la jumătate din regiunea de est. Bătrânul va scoate milioane cu aşa ceva! Ei bine! Stirling, eu sunt ca şi el. Vreau să se vorbească de mine, să fiu salutat profund. Eu fac parte din clasa celor care sunt deasupra.

Duncan surâse şi zise cu ironie:

— Noi suntem toţi geloşi pe situaţia pe care o ai aici, spuse el.

— Dumnezeule! exclamă Overton. Acest spital mic este numai o trambulină pentru viitoarea mea carieră. În curând voi fi sub-şef la spitalul Victoria. Apoi voi merge la Edinburgh, la Fundaţia Wallace! Doctorul Inglis este un drăguţ, şi oricum doamna Inglis este una din prietenele mele. Cu inteligenţa pe care o posed, şi cu pilele şi cunoştinţele pe care le am, pariez pe ce vrei că în cinci ani voi fi directorul Fundaţiei.

Duncan simţi dorinţa de a ţine pariul, dar se mulţumi să spună cu o ironie sarcastică:

— Nu vrei nimic mai mult, decât atât!

— Şi de a şti cum să te descurci.

Overton răsfoi în hârtiile de pe birou.

— Uite, scrieţi numele şi prenumele aici. O să am grijă ca să-ţi primeşti locul.

Duncan semnă formularele şi părăsi furios biroul. Insolenţa lui Overton, vanitatea egoistă şi cinică îl scoteau întotdeauna din fire. Dar astăzi, Overton a depăşit orice limite.

De dimineaţă, Duncan zări de departe, pe când cobora Strada Mare, o siluetă îmbrăcată în tweed aspru, care se uita pe listele cu ultimele apariţii din librăria Leckie. Simţi o strângere de inimă. Îşi uită grijile şi se repezi spre bătrânul doctor din Strath Linton.

— Murdoch! Dacă ai şti ce bucuros sunt că vă văd.

Murdoch se încordă, se uita mai mult decât ar fi trebuit, la cartea pe care o ţinea în mână, apoi răspunse:

— Bună seara.

— Am sperat atâta să vă întâlnesc, continua Duncan, pentru a vă explica această neînţelegere!

— Nu îmi plac explicaţiile, îl întrerupse brusc, Murdoch. De altfel, cu cât vorbim mai puţin, cu atât mai bine.

— Dar jur, se încăpăţână Duncan, că nu înţelegeţi ce s-a întâmplat! Trebuia să vă scriu, o să-i trimit o scrisoare lui Jeanne.

Murdoch se întoarse şi, pentru prima oară, îl privi pe Duncan drept în ochi. Părea îmbătrânit, cu faţa mult mai ridată şi cu ochii mai adânciţi în orbite. Dar vocea sa era dură ca oţelul.

— În locul dumneavoastră, nu aş risca să scriu, nici măcar un cuvânt, spuse el.

— Eu sunt foarte pretenţios cu corespondenţii fetei mele.

Nu era nicio eroare. Sub insultă, Duncan se înfurie ca şi când bătrânul l-ar fi lovit. Aşadar, Murdoch credea…

Duncan lupta pentru a-şi reveni în fire. Amintirea a tot ce bătrânul doctor a făcut pentru el îl ajuta să evite o ruptură definitivă.

— Nu este decât o simplă prietenie între doctorul Anna Geisler şi mine. Ea va încerca imposibilul pentru a mă scăpa de infirmitatea mea, şi îşi riscă reputaţia în această operaţie.

— Adevărat, ea îşi riscă reputaţia! exclamă Murdoch.

Duncan aproape că nu, mai putea să scoată o vorbă.

— Nu pricepi, nu pricepi! Anna şi cu mine suntem simpli prieteni.

Ea nu se gândeşte de loc să se mărite. Şi apoi, ea este mult mai bătrână ca mine!

— Este posibil! mârâi Murdoch. Dar aceasta nu te scuză că ne-ai spus, fiicei mele şi mie, cea mai grosolană dintre minciuni. Totul este terminat între noi!

Întorcându-i spatele, bătrânul se cufundă în cartea pe care o citea.

În obscuritatea care se lăsa, Duncan nu vedea că mâinile lui Murdoch tremurau. Simţi o mare durere, dar totodată, îl măcina o furie pentru această lipsă de neînţelegere din partea lui.

Cu atât mai rău, pentru că el vede lucrurile aşa. Acest capitol era închis pentru el! De aici încolo doctorul Murdoch şi fiica sa nu mai aveau ce căuta în viaţa lui. Plecă fără să mai spună un cuvânt coborând cu repeziciune strada.

Două zile mai târziu, într-o joi, îşi susţinu ultimele examene. Şi chiar în după-amiaza acestei zile însorite şi vesele, plină de promisiunile verii, după ce mai privi încă o dată cerul albastru, se internă în spital. Era gata pentru operaţie.

Capitolul 3

Şase săptămâni mai târziu, culcat în patul îngust din spital, Duncan întoarce capul auzind paşi pe culoar.

Slăbiciunea lui era excesivă. Nicio dată nu şi-ar fi închipuit ce ravagii poate să facă această operaţie asupra constituţiei corpului său.

I s-a spus că a petrecut patru ore pe masa de operaţii. În sfârşit, timp de zile şi nopţi, amintirea mirosului de eter îl îmbolnăvise. Deocamdată, îl durea.

Dar ea era cea care l-a chinuit operându-l.

Toată partea stângă i se părea că îl arde. Anna a operat nu numai asupra muşchilor, oaselor şi nervilor, dar şi asupra plexului, acel nod de nervi complicat, cu artere şi vene principale, din cavitatea braţului. Nici măcar morfina nu putuse să-i calmeze complet durerile şi suferinţele acestor nervi torturaţi.

Dumnezeule! gândea Duncan, acum când cunosc semnificaţia durerii, voi fi un medic mai bun... Dacă voi supravieţui!

Uşa se deschise încetişor şi o infirmieră intră:

— O vizită pentru dumneavoastră domnule Stirling. A promis că nu va sta mult.

După un minut, Jeanne intră în cameră.

Aducea cu ea toate mirosurile câmpului. Ea intră cu timiditate, îmbrăcată cu rochia ei simplă de lână maron, o bască pusă neglijent pe păr, şi cu braţele pline de pachete. Ochii ei inocenţi nu puteau să ascundă o oarecare rezervă în acelaşi timp cu o mare îngrijorare.

— Jeanne!

— Duncan! exclamă ea, cum de ai slăbit aşa?

Ea se apropie de patul său.

— Ah! Jeanne, sunt aşa fericit că te văd! Credeam că m-ai abandonat pentru totdeauna.

Îi întinse mâna validă, cealaltă era prizonieră într-un înveliş de gips şi strânse degetele mâinii pe care ea i-o dădea.

— Sunt în oraş pentru cumpărături, explică ea. Trebuia să vin să te văd, în ciuda certei pe care ai avut-o cu tatăl meu.

De nenumărate ori, Duncan îşi repetase că totul era terminat între Murdoch şi el.

Totuşi nu s-a abţinut să nu întrebe:

— Ce mai face tatăl tău?

Ochii Jeannei se întunecară.

— Destul de rău! Iese mereu, indiferent de vreme îl cunoşti, refuză să se îngrijească. Are o bronşită destul de serioasă. Şi, în vremea din urmă, şi-a făcut o grămadă de griji în legătură cu noul baraj care se construieşte la Loch Linton. Se va face de asemenea, o centrală electrică şi uzine de aluminiu; aceste enorme coşuri vor distruge frumuseţea văii.

Duncan aruncă o privire pe faţa frământată de griji a vizitatoarei.

— Nu este aşa că un anume Overton conduce toate acestea?

Ea aprobă:

— Tata a fost contra lui de la început. Eu... Mie îmi este aproape frică... Dar nu am venit pentru aţi vorbi de tata şi de grijile lui. Spune-mi, Duncan, crezi că va fi bine?

— O să aflu în curând. O să-mi scoată gipsul chiar astăzi.

— Ah! sunt sigură că operaţia a reuşit. Nu pot să-ţi spun cât de mult... În fiecare noapte, am stat fără să dorm, gândindu-mă şi sperând că braţul tău se va vindeca.

Duncan spuse:

— Dumneata, cel puţin... ai încredere în doctorul Geisler.

Ea îl privi şi spuse fără ezitare:

— Cred în toţi aceea care pot să te ajute, Duncan.

Se lăsă o tăcere jenantă până ce Jeanne scoase din punga sa un borcan de dulceaţă făcută chiar de ea şi nişte biscuiţi. Apoi îi povesti bolnavului de Strath, de Hamish, de maşina lor veche, de noii puişori scoşi din ouă, partida de vânătoare pe care Sir John Aigle o proiectase pentru 12 ale lunii, de fiul lui Sir John Alex, care tocmai s-a întors de la Oxford, şi care se pregătesc să se opună planului de electrificare şi industrializare a regiunii. De fiecare dată când ea îi spunea că trebuie să plece, că îl oboseşte, de fiecare dată Duncan o reţinea.

Când în sfârşit, ea se ridică, el murmură:

— Jeanne, aş da tot ce am pe lume ca tu să fii sora mea.

Ea se întoarse brusc.

— Vindecă-te repede, dragă Duncan, murmură ea. Acesta este singurul lucru important.

Această vizită îl învârti pe Duncan cum nu se poate mai mult.

La ora 3 precis, doctorul Geisler sosi, însoţită de infirmiera şefa.

— Ei bine! exclamă Anna, aşezându-se pe marginea patului, examinând gipsul. Se poate spune că astăzi ţi-ai mai recăpătat culoarea şi adresându-se sorei şefe:

— Domnişoară, vă rog să-mi daţi o foarfecă.

Şi se apucă să taie cu grijă jgheabul de gips care îi ţinea braţul prizonier, şi adresându-se lui Duncan:

— Pari nervos.

El îşi trecu limba peste buzele uscate.

— Dumneata ar trebui să fii nervoasă, îi spuse el.

— Eu nu prea sufăr de această boală, răspunse ea sec. Am cerut să-mi aducă aeroelectrostatul pentru a-ţi studia reacţiile.

Duncan era să leşine când a văzut căzând ultimele

bucăţi de gips.

Totul se derula aşa repede în prezent, după această lungă imobilizare! La un moment dat era să-i ceară ca bandajul să nu-i fie desfăcut decât a doua zi.

Dar jgheabul de gips era acum definitiv înlăturat, şi deja Anna era ocupată să scoată ultimele pansamente. Ultima bucăţică fiind înlăturată, Duncan îşi văzu braţul său stâng.

În primul moment, nici nu-i venea să creadă că este braţul lui, pe care nu şi-l putea imagina altfel decât atrofiat, strâmb, dar acum avea în faţa ochilor un braţ care, cu toate că slab şi fleşcăit, era… normal! Da, perfect normal! Cicatrice vineţii îi brăzdau pielea. Dar acesta era braţul lui, în întregime reconstruit! Anna a sfărâmat oasele şi l-a remodelat la fel ca un sculptor care remodelează o argilă imperfectă.

— Ei bine? întrebă ea.

— Aţi făcut un miracol! bâlbâi el.

— Rămâne de văzut! replică ea cu un ton voalat.

Ea a făcut semn să i se aducă aparatul.

Sora şefă aduse aproape de pat impozanta maşinărie electrică. Ajutată de o altă soră, Anna a pus aparatul în funcţiune.

Un sforăit monoton umplu camera.

Ridicat în capul oaselor, Duncan aştepta cu o nelinişte din ce în ce mai mare aplicarea electrozilor. Cele câteva minute care vor urma vor decide dacă operaţia a avut succes. De-abia mai respira atunci când a văzut că unul după altul muşchii braţului răspundeau la stimulii galvanici. Din acel moment, el a ştiut că era vindecat, cu adevărat vindecat!

— Nu mai avem de ce să fim îngrijoraţi acum, spuse Anna.

Desigur, vor trebui săptămâni de masaje şi electroterapie. Dar, crede-mă braţul este tot aşa de bun, ca şi când ar fi fost normal.

— Ştiu, spuse Duncan simplu. Am băgat de seamă.

Priviţi!

Şi înainte de a fi oprit, cu un mic efort luă un pahar cu apă de pe masa de la capătul patului.

— Nu, opriţi-vă, exclamă cu groază infirmiera. O să vă faceţi rău!

Dar Anna care îl supraveghea cu atenţie pe Duncan, îi făcu semn infirmierei să nu intervină.

Cele două femei priveau, fascinate, bolnavul ducând la buze paharul cu apă, golindu-l şi apoi punându-l la loc pe masă.

De când paralizia i-a afectat braţul, era prima oară că Duncan putea să facă o mişcare asemănătoare.

— Drace! zise brusc sora şefă. După această demonstraţie, domnule Stirling, nu mă mai simt în siguranţă cu dumneavoastră. Dacă vă supăraţi acum puteţi să aruncaţi cu ce vreţi după noi.

Când cele două infirmiere au ieşit, Duncan şi Anna au rămas tăcuţi câteva minute.

— Vă datorez aşa de multe! spuse Duncan cu multă gravitate. Din prima zi, m-aţi învăţat arta, muzica şi literatura. M-aţi instruit, civilizat. Mi-aţi găsit un serviciu de care aveam mare nevoie. Graţie dumneavoastră, am învăţat să am o concepţie vastă, profundă a medicinei. Şi acum...

Vocea i se întrerupse.

— Ajunge, pentru Dumnezeu, Stirling, protestă Anna. Voi scoţienii, sunteţi nişte sentimentali stupizi! Nu ţi-am spus că voi reuşi! Voi descrie în cartea pe care o voi scrie, toată operaţia cu zeci de ilustraţii şi diagrame care vor provoca dezgustul şi scârba.

— Chiar de ar fi aşa, trebuie să mă lăsaţi să vă mulţumesc, Anna. Ceea ce este mai minunat, este că aţi făcut toate acestea din prietenie.

— Dragul meu Duncan, îl întrerupse cu bruscheţe, este necesar acum, să-mi faci un curs de filosofie? Cred că merit mai mult decât atât.

— Scuză-mă Anna, dar îţi sunt foarte recunoscător.

Sunt aşa de puţine lucruri care pot să le fac pentru dumneata, ca să-ţi arăt recunoştinţa mea.

— Din contră, poţi să faci multe, Duncan. Nu sunt aşa altruistă după cum par. Doresc să lucrezi împreună cu mine. Să te ocupi de partea patologică a cercetărilor mele, în felul acesta te vei achita de datoria pe care o ai faţă de mine. Dar avem destul timp să vorbim de toate acestea mai târziu. Până atunci, mă gândesc că infirmiera care te îngrijeşte a comis o greşeală gravă.

— Cum aşa?

— Ea v-a numit domnul Stirling. Dar, de azi dimineaţă, vă numiţi: „Doctor Stirling”.

Ea se îndreptă spre uşă şi adăugă surâzătoare:

— Doctorul Inglis mi-a anunţat noutatea. El era foarte vesel. Ai luat examenul. Cu felicitările juriului pe deasupra.

Deschise uşa şi, după o ultimă privire aruncată lui Duncan încremenit, ieşi cu repeziciune.

Duncan îşi lăsă capul pe pernă şi rămase un moment fără să se mişte. Apoi, puţin, câte puţin, îşi limpezi gândurile şi, înţelese care va fi viitorul lui.

Fără să-şi dea seama, îşi mişcă braţul stâng, până atunci neutilizabil, şi strânse pumnul. Un sentiment de putere îl cuprinse.

Deodată, se sprijini în cot şi scoase din portofelul său uzat, un instantaneu şi o rămurică de mărăcine alb. Fotografia o reprezenta pe Margaret şi crenguţa era aceea pe care tânăra fată i-a dat-o cu ani în urmă. Ştia că ea era acum în vacanţă.

Acum, gândi el, am ceva să-i ofer când se va reîntoarce.

Într-o frumoasă dimineaţă de la sfârşitul lui iulie, Duncan îmbrăcat cu o bluză albă, îl aştepta pe Euen Overton la uşa sectorului doctorului Inglis, din spitalul Victoria, şi medita.

Şase săptămâni mai înainte, când Duncan a părăsit

spitalul, decanul l-a numit intern în sectorul său, cel mai important al spitalului Victoria.

— Tot timpul am crezut în dumneata, dragul meu Stirling, i-a spus doctorul Inglis bătându-l pe umăr.

Duncan şi-a adus aminte cu ironie de prima sa întâlnire cu Inglis, care cu pesimismul etalat atunci era cât pe aici să-i înăbuşe toate speranţele.

— Între noi, a adăugat decanul, doresc să-ţi arăt încredere în ciuda faptului că au încercat să-mi schimbe decizia de a te numi în acest post mulţi... din oraş... şi chiar de la mine de acasă!

Apoi, apucându-l de braţ pe Duncan, îl duse până la un laborator echipat cu tehnica cea mai modernă.

Duncan se instalase în partea rezervată pentru el într-o aripă a marelui spital, puternic prin cele două mâini acum valide, s-a apucat cu toată seriozitatea de munca care, din totdeauna, şi-a dorit-o.

Zilele erau bine folosite. Se scula la ora şapte şi nota toate observaţiile până la ora micului dejun. Dimineaţa îi era ocupată cu însoţirea doctorului Inglis în vizitele pe care acesta le făcea la diferitele servicii ale spitalului. Era pentru Duncan un veritabil test de răbdare, încetineala decanului era proverbială.

După un dejun frugal, şi după ce făcea o serie de teste biochimice, constată că este deja ora 18,00. Apoi, seara, făcea o inspecţie de noapte prin spital acompaniat de Overton, în prezent sub-şeful instituţiei, un sub-şef mândru de autoritatea sa şi plin de sine.

După şase săptămâni istovitoare, o stranie nemulţumire atenuă înflăcărarea lui Duncan. Puţin îi păsa de monotonia muncii lui sau meschinăria lui Overton. Dar din ce în ce, era dezamăgit de neputinţa lui de a stabili între el şi bolnavi un contact direct, real.

Ridică capul auzind paşi pe culoar. Era Overton.

— Overton, spuse el, vreau să-ţi vorbesc de cazul Walters.

— Care caz Walters? Acum sunt ocupat, merg să

servesc dejunul.

— Este important, Overton. Este tânărul din patul nr. 7; găsesc că prezintă nişte simptome respiratorii curioase.

— Şi ce dracu' vrei să fac?

Duncan aflase că Overton ieri a dansat până seara târziu. Îşi dădu seama că este prost dispus.

— Noi am făcut tot ce a fost posibil, spuse Overton.

— Tot, fără a descoperi cauza!

— În fiecare zi îmi petrec timpul făcând teste stupide, fără nicio utilitate, iar în acest timp, acest băiat moare!

— Diagnosticul nu este clar, repetă Overton cu repeziciune. Noi nu putem face nimic. Directorul crede că este vorba de o anemie pernicioasă.

— După părerea mea, este pur şi simplu un emfizem. Trebuie să se facă o puncţie a plămânului. Dacă nu se face această puncţie bolnavul o să moară.

— Cine ţi-a cerut părerea? întrebă Overton. Adu-ţi aminte de situaţia ta aici, Stirling. Dintr-un capriciu al Decanului ai acest post. Sunt o mulţime de oameni care gândesc că locul tău nu este aici.

Overton îşi continuă drumul şi Duncan, cu faţa crispată, îl privea îndepărtându-se.

În seara aceea, Duncan avea o oră liberă. De obicei, şi-o petrecea cu Anna. Îi făcea plăcere să sfideze clevetitorii, căci foarte mulţi oameni nu înţelegeau deloc prietenia lui pentru această tânără femeie.

Anna i-a oferit o ceaşcă de cafea mirându-se de tăcerea lui.

— Ce mai este? A mai vorbit cineva în contul nostru?

El scutură din cap.

— Nu, este că îmi dau seama că acum apreciez foarte puţin iniţierea mea în medicina modernă. Este extrem de amuzant, urmă el ironic, de a te juca cu eprubete, cu tuburi cu analize şi de metabolism bazal, când altfel eu aş putea după ce pun urechea pe pieptul unui bolnav, să-i spun în câteva minute de ce suferă.

Ea îl studia cu atenţie:

— Nu îţi bate joc de armele medicinei moderne Duncan.

El izbucni brusc:

— De multe săptămâni, aceasta mă roade! Vreau să muncesc cu ştiinţa mea, cu mâinile mele, nu cu tuburi şi eprubete. Aceste eprubete paralizează profesionalismul! O altă cauză, sunt şi medici corupţi de bani mulţi. Dar aceasta nu este decât o parte din rău. Se pare că, sistemul actual pe care îl avem, medicii nu au calitatea care se cere cu adevărat: personalitate, capacitatea de a inspira încredere, puterea de a pune un diagnostic exact. Nu mai vor să facă nimic ei înşişi. Găsesc totdeauna o soră sau o laborantă, sau chiar un aparat care să facă treaba în locul lor. Chiar în acest timp, un om este pe moarte în sectorul meu pentru că adevărul este îngropat sub o grămadă de diagrame, grafice, calcule şi teste.

Tăcerea lui Anna era complet dezaprobatoare.

— Este timpul să ai un punct de vedere mai ştiinţific despre activitatea pe care o faci. Şi din punct de vedere umanitar? Trebuie să-l abandonez? întrebă el cu furie.

— De ce nu? Vei descoperi că nu prea are importanţă când vei descrie patologia cazului.

Luat din scurt, el o privi.

— Cred că nu ai uitat că noi facem o echipă, dumneata şi cu mine? urmă ea. Voi avea nevoie de un expert în patologie pentru activitatea mea despre coordonarea neuro-musculară.

— Activitatea dumitale?

— Să spunem activitatea noastră. Adu-ţi aminte că eşti definitiv prins în activitatea mea. Dar acum, Duncan, destinde-te. Voi cânta puţin Bach.

Dar ea nu a rezolvat problemele puse de Duncan. Din contra, ea a creat una nouă.

Plecă mai repede decât de obicei şi se îndreptă drept spre spital. Se opri în faţa patului nr. 7.

Bolnavul, Walters, un tânăr de 22 de ani, era evident într-o stare disperată. Buzele uscate, ochii pierduţi, suflul

scurt; totul arăta starea gravă. În lumina filtrată a becurilor, expresia de preocupare a lui Duncan se accentua. Îşi băgă mâna sub cămaşa bolnavului, palpând, cu acea sensibilitate scurtă a medicului, pieptul bolnavului.

Se întoarse cu repeziciune şi chemă cu un gest infirmiera de serviciu.

— Pot să văd radiografiile domnişoară? Vreţi să mi le aduceţi?

După cinci minute, ea se reîntoarse, aducând radiografiile. O altă infirmieră cu două ajutoare, aduceau o masă încărcată cu un aparat pentru luările de sânge, sterilizatoare, pahare gradate: utilajul obişnuit.

Duncan preciză scurt:

— Nu am nevoie decât de un ac de seringă. Daţi-mi, vă rog mai repede.

Era din nou aplecat asupra bolnavului când zgomotul făcut de uşă îl făcu deodată să-şi ridice capul.

Doctorul Overton îşi făcea vizita de noapte în sectorul lui.

— Ce înseamnă toate astea? întrebă el.

Duncan se ridică şi îi răspunse:

— Dacă vrei să ai răbdare un moment, ai să vezi.

Overton se înroşi.

— Ai înnebunit? Tu nu te poţi ocupa de acest bolnav fără permisiunea mea.

— Permisiunea ta nu îmi este necesară pentru a-l salva!

Infirmierele, stupefiate, încetară să mai discute. Bolnavul privi pe rând faţa lividă de furie a lui Overton şi faţa dură şi rece a lui Duncan.

Slăbit, el încercă să-l apuce pe Duncan de mânecă.

— Dă-i drumul, doctore, suflă el. Fie-ţi milă.

— Te previn! mârâi Overton. Este pe răspunderea ta.

Duncan îi aruncă o privire sfidătoare. Apucă acul cu o mână fermă. Îşi simţi sângele bătându-i cu violenţă în tâmple când înfipse acul în pieptul bolnavului. După un

moment de aşteptare, aproape intolerabil, puroiul gros şi galben ţâşni din abcesul din pleură, cu o forţă ce părea că nu se mai opreşte.

Bolnavul scoase un suspin de uşurare.

Overton era palid şi picături de sudoare îi apăruse pe frunte.

Duncan şterse calm instrumentul său cu o bucată de tifon şi ordonă infirmierei:

— Transportaţi-l în sala E, domnişoară. După un somn bun, va fi mai bine.

— Mă simt deja mai bine! Pot să respir, acum. Dumnezeu să te binecuvânteze doctore!

A doua zi de dimineaţă, în timpul vizitelor, Duncan băgă de seamă că doctorul Inglis îl privea cam ciudat. Când au rămas singuri, decanul nervos l-a rugat să-l asculte.

După ce şi-a dres glasul de mai multe ori, el întrebă:

— Nu prea te împaci bine cu doctorul Overton, Stirling?

— Nu, domnule, deloc.

Expresia decanului se lumină. Începu să râdă:

— Eu nici atât! Dar reluându-şi tonul serios adăugă, cu rezerva lui obişnuită: Totuşi, dragul meu Stirling, aş fi preferat ca să nu te certi cu colegul tău. Nu am nevoie să-ţi spun că anumite persoane sunt contra ta. Atenţie la necazuri! Sincer, sper să nu le ai. Dar îţi cer ca pe viitor să respecţi ierarhia.

Vindecarea lui Walters progresa cu repeziciune.

Când Duncan semnă foile de externare ale tânărului, nu s-a putut împiedica să se gândească, că dacă ar fi fost mai respectuos cu ierarhia, era un permis de înhumare care l-ar fi semnat acum.

Săptămâna următoare, într-o seară, Duncan se pregătea să părăsească laboratorul, după terminarea activităţii, când auzi bătând la uşă. Înainte de a putea spune „intră” uşa se deschide brusc şi Margaret era în

faţa lui.

— Vezi, spuse ea, muntele a venit la Mahomed.

— Margaret! Nu ştiam că te-ai întors!

— Tata a fost obligat să se întoarcă mai repede pentru a se ocupa de noua companie de electricitate.

El spuse încetişor:

— Ce bine îmi pare că ai venit să mă vezi!

— Sunt purtătoarea unui mesaj din partea unchiului meu Inglis, şi să-ţi spun bună ziua în trecere.

Dintr-o privire, ea examină silueta înaltă şi subţire, îmbrăcată cu o bluză albă.

O mare fericire îl cuprinse pe Duncan.

Cât i-a lipsit Margaret! Cu câtă nerăbdare a aşteptat întoarcerea ei.

Acum nu mai era stânjenit să-i spună părerea.

Încetase să mai fie un amărât de infirm fără viitor. De data aceasta, ştia că ambiţia lui putea să-l urce foarte sus...

— Margaret, spuse el, am câteva lucruri pe care vreau să ţi le spun.

La sunetul neobişnuit al vocii, sale, ea ridică ochii miraţi spre el părând surprinsă.

— Haide, Duncan! Sper că nu îmi vei povesti istoria vieţii tale!

El se apropie de ea:

— Nu este vorba de istoria vieţii mele, Margaret, dar vreau să-ţi spun o poveste. De mult era un băieţel... şi o prinţesă care trăia într-un castel îndepărtat...

Ea îl privea cu un surâs pe buze:

— Cât de bine ştii să spui poveşti frumoase! Cine era deci prinţesa?

— Nu ghiceşti, Margaret?

— Vrei să spui că este vorba de mine?

El răspunse scoţând din portofel rămurica de mărăcine.

— Îţi mai aduci aminte de această rămurică pe care mi-ai dat-o într-o zi?

— Nu.

— Era în apropierea râului, într-o zi când mă întorceam de la pescuit şi te-am întâlnit.

— Da... Este adevărat! Şi ai păstrat-o în tot timpul acestor ani?

El a făcut semn că da.

Margaret, simţi că ar fi bine să se oprească aici. Dar, vanitoasă, îi aţâţă flacăra dragostei pe care începea s-o bănuiască.

— Nu pot să-ţi spun cât sunt de flatată!

El îi luă mâna.

— Margaret, am aşteptat atâta vreme momentul când voi fi în măsură să-ţi spun că te iubesc. Sunt sigur că voi reuşi în viaţă. Şi aceasta va fi pentru tine.

El urmă:

— Vrei să te măriţi cu mine atunci când voi avea un nume, când voi avea o situaţie bună?

Atât cât a fost în stare, ea i-a susţinut privirea. Apoi, ea scoase un scurt suspin şi îşi coborî privirea.

— Nu trebuia să te las să continui, murmură ea stimulând confuzia. Este adevărat am multă prietenie pentru tine, şi doream să aud ce îmi vei spune.

— Şi pentru ce nu ar fi trebuit să mă asculţi? întrebă el.

Ea ridică încetişor mâna.

— Cum se face că nu ai văzut...

Apoi, întinzându-i mâna, îi arătă inelul pe care îl purta pe deget.

— Sunt logodită, repetă ea, nu ai remarcat încă inelul meu. El este aşa mare şi frumos!

Duncan rămase ca o stană de piatră. El adăugă cu greutate, penibil:

— Eu nu prea sunt un bun observator... pentru astfel de lucruri, Margaret. Este un inel frumos.

Tăcu din nou, căutându-şi cuvintele.

— Şi cine... cine este logodnicul dumitale?

Dar el cunoştea răspunsul înainte de-al auzi.

— Bineînţeles, Euen, doctorul Overton, bineînţeles! Noi am fost totdeauna îndrăgostiţi unul de altul. Pentru asta

de fapt, am venit să te văd. Pentru ca să mă feliciţi şi să-mi urezi să fiu fericită.

Cu efort, Duncan îşi ascunse amărăciunea.

— Îţi doresc multă fericire, Margaret, spuse el, şi noroc... din toată inima.

— Trebuie să admiţi, reluă ea, că din toate punctele de vedere este o căsătorie bună. Noi avem atâtea lucruri în comun! Iar funcţia lui Euen la Fundaţia Wallace ne va permite să locuim la Edinburgh. Tata mi-a promis o casă frumoasă, vezi, toată lumea gândeşte că, în câţiva ani, Euen are toate şansele să devină director.

— Când veţi face nunta?

— Luna viitore. Trebuie să vii să dansezi la nunta mea. Îi invit pe toţi foştii mei curtezani. Va fi formidabil!

Atâta uşurinţă, îl lovi pe Duncan ca un pumnal, într-o strălucire, întrevăzu frivolitatea uşuratică a acestui spirit. Dar aceasta nu a fost decât o strălucire.

Imediat îşi stăpâni supărarea şi dragostea, şi cu un ton cu adevărat sincer el pronunţă:

— Indiferent ce s-a întâmplat şi dacă pot să fac ceva pentru voi, oricând, cere-mi ajutorul fără ezitare.

Ea era gata să răspundă când un claxon se auzi.

— Este Euen! Noi vom juca golf înaintea ceaiului.

Se întoarse cu drăgălăşenie şi îi întinse mâna lui Duncan.

— La revedere. Nu, nu te deranja pentru a mă conduce. Trebuie să mă grăbesc, până nu se va face cu adevărat întuneric.

El rămase la fereastră, forţându-se să privească surâsul triumfător al lui Overton şi aerul de posesiune când o ajuta pe Margaret să urce în maşina sa.

Seara, Duncan avea întâlnire cu Anna pentru a merge la un concert dat de Orchestra Filarmonică. Dar, după vizita lui Margaret telefonă doamnei Galt pentru a spune că nu mai merge.

Spre ora 20 şi jumătate, Anna intră la el. Îşi aruncă

pălăria pe jos şi se lăsă să cadă într-un fotoliu. Apoi fără să-i acorde cea mai mică atenţie, îşi luă un jurnal.

Duncan cu un efort o întrebă:

— Concertul a fost interesant?

— Nici eu nu am fost, răspunse Anna. Nu încerca să fii politicos cu mine. Continuă să-ţi plângi de milă.

Ea se făcu că nu bagă de seamă privirea lui furioasă şi urmă nemiloasă:

— Ascultă deci ce scrie în jurnal, ecoul opiniei publice: *Numeroşii prieteni pe care Miss Margaret Scott şi doctorul Euen Overton îi au în societatea din Saint-Andrews sunt bucuroşi să afle logodna anunţată ieri seară de doamna Inglis, mătuşa domnişoarei Scott. Domnişoara Scott cunoscută în cercul tinerelor elegante din regiune, este fata colonelului Scott, din Stinchar Lodge*. – Ea aruncă jurnalul cu dezgust.

— Este respingător! Nu cred că ai iubit-o vreo dată pe această fată! Ai fost îndrăgostit de un ideal. Ai urcat-o pe un piedestal şi te-ai târât în genunchi idolatrizând-o. Peste tot se întâmplă la fel. În ţara mea, fiecare fiu de pădurar îşi clădeşte un vis în jurul fetei stăpânului.

El o privi în faţă, dar ea continuă:

— Nu îţi dai seama că ea nu este decât o cochetă, egoistă şi înfumurată? Cum crezi că te vei înţelege cu ea, să-i suporţi moftur ile continue, idioatele obligaţii mondene, recepţiile plicticoase.

— Anna!

Duncan se repezi, palid de furie.

— Ştiu. Ştiu, reluă ea. Dacă nu ţi-aş fi operat eu braţul, acum m-ai fi ucis, imediat. Dar dacă eu nu aş crede că sub această aiureală sentimentală se ascunde un fond bun, aş pleca imediat fără să te mai văd niciodată.

El îi suportă privirea un timp înainte de a cădea dezarmat în fotoliu.

— Aşa este mai bine, continuă ea cu o voce schimbată. Ştiu că suferi. Ştiu ce simţi la gândul că l-a preferat pe Overton. Dar nu te nelinişti. El nu va fi fericit. Iar ea nici

atât!

— Anna, taci, te rog!

Şi îşi luă capul în mâini.

— Infirmiera Dawson a încercat să se sinucidă în seara asta, murmură încet Anna.

— Ce?

El ridică capul, stupefiat. Apoi sensul noutăţii îl atinse ca o lovitură de pumn.

Anna scutură din cap.

— Da, asta este o întâmplare! Ţi-ai fi imaginat că o infirmieră experimentată alege un spital pentru a înghiţi 50 de pastile de narcotice? I-am golit stomacul cu o pompă. Ea a fost ambalată şi trimisă părinţilor la Perth.

Duncan o privea mereu.

— După această poveste, camera ei era într-o frumoasă dezordine. Am găsit acesta, şi cred că va fi util să-l păstrez. Ea aruncă pe genunchii lui Duncan un pachet de scrisori legate cu o panglică.

Încetişor, el deznodă panglica. Toate scrisorile erau scrise de mâna lui Overton. Nu i-au trebuit decât puţine minute lui Duncan pentru a înţelege conţinutul lor.

— Da, remarcă Anna, atunci când îşi ridică ochii spre ea, dragul tău, foarte dragul tău prieten este pe marginea prăpastiei. Va fi amuzant să-l vedem căzând.

— Nu! exclamă Duncan.

— Pentru ce nu? După toate astea, o merită după toate minciunile şi intrigile! Cum? Uite, un om care se va căsători cu Margaret, atunci când a promis să se căsătorească cu o alta, unei sărmane infirmiere care nu a găsit altă scăpare decât să se sinucidă. Şi nu vrei ca să…

Duncan clătină capul cu severitate:

— Nu voi putea Anna! Nu, niciodată! Aceasta ar necăji-o prea mult pe Margaret. Îl voi combate pe Overton, dar nu în acest fel.

Ea îl privea, cu ochii pe jumătate închişi şi repede schimbă abilă subiectul.

— Poate ai dreptate. Mi-ar fi plăcut să-l văd demolat pe

acest tip, dar cred cu siguranţă că mai sunt şi alte mijloace pentru a o face.

— Când îţi termini stagiatura la spitalul Victoria?

— În prima parte a lunii octombrie, dacă nu voi fi dat afară până atunci.

— Formidabil! din 15 octombrie pleci în vacanţă. Puţin aer curat îţi va alunga această dragoste trecătoare din gând. În patru săptămâni, eu pariez, că vei fi bine şi frumos vindecat. Şi atunci…

— Atunci ce?

— Atunci, voi fi gata.

— Gata?

— Comisia mi-a propus să mă trimeată la Edinburgh; deocamdată, asta nu este oficial, dar este aproape sigur. Voi avea în sarcină unul din principalele spitale, cu toate înlesnirile ce le poate oferi Fundaţia Wallace. Şi de asemenea, adăugă ea, cu un ton natural, în ce priveşte alegerea unui coleg pentru ca să mă asiste în cercetările mele de patologie.

Faţa lui Duncan se crispă.

— Patologie! Morgă! Ştii foarte bine că urăsc această muncă.

— Nu fi stupid. Am influenţă asupra Comisiei. Poate voi putea chiar să-ţi obţin catedra de patologie. Şef al unui serviciu la vârsta asta! Gândeşte-te. Cugetă ce va gândi Overton!

— De ce trezeşti în mine mereu cele mai rele sentimente?

— Pentru că în mare parte eşti proprietatea mea.

— Dumneata eşti femeia cea mai egoistă, cea mai infernală pe care am întâlnit-o!

Ea îşi mască un căscat, privi ceasul de la mână şi răspunse:

— Da, când este vorba de ştiinţă, eu sunt aşa cum spui. Dumneata eşti la fel, nu-i aşa? Deocamdată dormi bine, dragă Duncan. Iluziile dumitale din tinereţe sunt moarte.

În drum spre uşă, se aplecă şi ridică pachetul cu

scrisori. Mai târziu, în camera sa, ea l-a refăcut cu grijă, şi cu un surâs straniu, îl închise în sertarul biroului ei.

Duncan era în ultima săptămână din stagiul său la Spitalul Victoria.

Venise frigul, cu numeroase căderi de zăpadă şi un vânt îngheţat care întărise solul. Într-o seară, când se întorcea din ultima vizită din sălile spitalului, telefonul sună în camera sa. A crezut că este vorba de un apel telefonic din partea infirmierei de gardă, apucă instinctiv receptorul. Dar nu era vocea sorei şefe. Vocea – cu toate că venea de departe – era distinctă, clară. Duncan înţelese cu o tresărire că era vorba de Jeanne Murdoch!

— Tata este suferind, spuse ea.

— Ce are?

— O bronşită. Avem foarte multă zăpadă aici. Trei nopţi în continuu, a fost chemat la Strath şi s-a dus în ciuda gripei. Nu vrea să stea în pat. Trebuie făcut să înţeleagă.

— Şi bolnavii săi?

— Acesta este lucrul care mă deranjează. Sunt o mulţime în acest moment.

Într-o străfulgerare, Duncan văzu situaţia din acea localitate mică pierdută undeva: medicul bolnav, câmpia înzăpezită, bolnavi împrăştiaţi cam peste tot, izolaţi.

— Trebuie un înlocuitor?

— Da. Imediat. Nu cunoşti pe cineva care să-l trimeţi?

Ea ezită, apoi întrebă repede:

— Ah! Duncan, nu poţi să vii chiar dumneata pentru o săptămână sau două?

Duncan deja şi hotărâse. În realitate, dacă nu ar fi fost cearta lui cu Murdoch, i-ar fi propus ajutorul lui chiar înainte ca Jeanne să i-o ceară. El se gândi cu repeziciune. Într-un caz ca acesta cu siguranţă că decanul îl scutea de ultimele zile la Victoria. O întrebă pe Jeanne:

— La ce oră pleacă ultimul autobuz?

— La ora 9 din Old Square.

— Am exact timpul să-l prind. Aşteaptă-mă la voi spre

ora 10.

Închise şi telefonă doctorului Inglis. O explicaţie scurtă şi lămuritoare îi reda libertatea. Nu mai avea timp să-şi facă valiza. Îşi puse numai un pardesiu şi un fular, îşi înfundă pălăria până la ochi şi se precipită afară.

Alergă pe străzile goale şi sosi tocmai la timp pentru a sări în bătrânul autocar care a şi demarat.

De obicei, autocarul era ticsit. Dar, în astă seară, nu erau decât doi voiajori, în afară de Duncan, unul din ei un tânăr de vreo 25 de ani cu prestanţă şi cu un obraz mândru, era scufundat într-un roman... Duncan avu un şoc deodată când l-a recunoscut pe al doilea personagiu, aşezat aproape de el.

Cu toate că nu l-a văzut de peste şase ani, nu putea să se înşele; această siluetă grăsulie, faţa cu o bărbie greoaie, pungile profunde sub ochii mici şi răi, părul rar, bine aşezat pe craniu...

Era Joe Overton în persoană, acela care a primit porecla de „Cinstitul Joe.”

Bătrânul arătă imediat că nu l-a uitat pe Duncan.

— Ia te uită, eşti dumneata! mârii el. Ce faci pe aici pe o noapte ca asta?

— Şi dumneata? răspunse Duncan.

— Eu? Am fost în vizită la fiul meu. Nu aş fi mers în rabla asta dacă maşina mea nu ar fi avut pană. O bielă stricată. Aşteaptă puţin să-mi prind şoferul. O să-i rup gâtul!

Şi scoţând o ţigară de foi din buzunar, îi muşcă capătul şi se pregătea să o aprindă.

— Mergi departe? întrebă el.

— La Strath Linton, răspunse Duncan.

— Ah! spuse celălalt cu o scânteie de interes în ochii mici şi vicleni. Ce vale minunată! Am colindat-o destul de mult, chiar eu. Am intenţia să realizez cel mai mare proiect al vieţii mele; un baraj, ecluze, turbine, generatoare. Da, voi realiza toate astea şi voi folosi cel puţin 1.000 de lucrători. Toţi prietenii voştri din Consiliul

muncipial sunt cu mine. Când o să terminăm, vom furniza electricitate la jumătate din localităţile care ne înconjoară. Noi vom avea practic monopolul, fără să mai vorbim de uzinele noastre de aluminiu, pe care o să de alimentăm cu curent electric.

Duncan rămase tăcut. În plus faţă de ce i-a povestit Jeanne, el a citit toate articolele care priveau proiectul Cinstitului Joe, în presa locală.

O puternică controversă s-a iscat în ce priveşte acest proiect, care, cu toate că este de o utilitate certă, va strica frumuseţea locurilor cunoscute pe zeci de mile în jur.

— Vezi pe acest băiat al lui tăticu, mai în faţă? reluă Cinstitul Joe, desemnându-l pe companionul lui de voiaj, mereu absorbit de lectură. Acesta este Alex Aigle, fiul lui Sir John Aigle. Nici nu îţi poţi imagina câte necazuri face această blestemată familie! Aceşti oameni au încercat toate pentru a zădărnici planurile noastre şi a proteja peisajul lor ca de carte poştală! Dar i-am dus!

Îşi freca mâinile, apoi plantându-şi ochii mici în ochii lui Duncan:

— Spune-mi deci, dacă nu sunt prea indiscret, ce te aduce în valea Linton?

— Vin să înlocuiesc medicul local, pe doctorul Murdoch.

— Murdoch! exclamă Cinstitul Joe cu vehemenţă. Acest vechi ramolit cu gulerul lui strâmt şi înalt!

Duncan întrebă cu răceală:

— Îl cunoşti.pe doctorul Murdoch?

— Prea bine! mormăi celălalt. I-am cerut să-mi facă un serviciu pentru oarecari cazuri de asigurări sociale. Câţiva din oamenii mei au fost aşa de idioţi pentru a se îmbolnăvi de enterită. Nu vroia altceva decât să-i facă pe toţi să-mi ceară îndemnizaţii de boală! În loc să mă ajute, acest demon a acuzat mâncarea proastă de la cantină şi m-a ameninţat că va fi martor în justiţie dacă nu plătesc îndemnizaţiile.

— Şi, bineînţeles, el s-a înşelat? întrebă încetişor

Duncan.

— Dacă are dreptate sau nu, eu nu-l voi uita, niciodată pe doctorul Murdoch. Spune-i din partea lui Joe Overton când ai să-l vezi că sunt fericit că este bolnav. Este timpul să se „cureţe”. Avem nevoie de un medic aşa cum trebuie la Linton. Şi cine ştie? Poate eu voi fi acela care îl găsesc.

— Vă pierdeţi timpul, spuse Duncan cu răceală. Toată lumea îl adoră pe bătrânul Murdoch în Strath.

Întorcând capul, scoase o carte de medicină din buzunar şi se apucă să citească.

La un moment dat, el crezu că surprinde un semisurâs aprobator pe faţa lui Alex Aigle.

Era foarte fericit că a ajuns la capătul voiajului său hibernal. Traversă localitatea. Zăpada scârţâia sub paşii săi şi frigu-i îngheţa răsuflarea. O curioasă exaltare îl învăluia. Avea impresia că este un şcolar care se întoarce la el.

La capătul drumului, luminile casei doctorului străluceau în noapte. Duncan urcă scările de piatră şi ridică ciocanul greu. Dar, mai înainte de a-l lăsa să cadă, uşa s-a deschis toată, şi văzu silueta lui Jeanne profilându-se în lumina din vestibul.

— Intră! exclamă tânăra fată. Oh! sunt aşa de fericită că te văd! Ce drăguţ este că ai venit!

Cu ochii strălucitori de bucurie ea îl ajută să-şi scoată pardesiul.

— Braţul dumitale… spuse ea cu o voce joasă.

— Nu este aşa că este extraordinar?

Ea nu a mai insistat asupra acestui subiect. Dar fericirea care se simţea în vocea ei îl mişcă pe Duncan profund.

— Nu aşa de minunat ca primirea dumitale Jeanne, răspunse el.

El rămase s-o privească, foarte reconfortat de această prezenţă.

— Unde este tatăl dumitale? întrebă el în sfârşit.

— În camera sa. Este prost dispus. De aici eu deduc că

nu este aşa de bolnav.

— În orice caz, vreau să-l văd imediat.

Duncan se îndreptă spre scară. Bătrânul doctor era aşezat într-un fotoliu mare, cu spatele apăsat pe perne, o cuvertură pe picioare, o încălzitoare sub picioare. Obrajii săi erau congestionaţi şi fruntea purpurie; cu toate acestea, în ciuda ochilor sclipitori de febră, el îl întâmpină pe Duncan cu vocea sa mormăitoare:

— Iată-l pe marele om, chiar el, sosind direct din laboratorul său şi impecabilele bluze albe.

Duncan se strădui să rămână impasibil.

— Trebuia să fii în pat, răspunse el. Ai pe puţin 40°C de febră, şi eşti cianozat.

— Cianozat? repetă Murdoch. Asta trebuie să fie încă un termen ştiinţific. Dumnezeu să te binecuvânteze. Numai auzindu-te şi mă simt deja vindecat!

— Te rog, nu te agita. Îţi agravezi boala.

— Se poate, bombăni Murdoch. O să mă fac bine singur, dragă profesore, fără încurcătura dumitale ştiinţifică. Nu eu am trimis să te cheme! Este Jeanne care a luat această iniţiativă. Dacă îndrăzneşti să-mi plasezi mie vreo picătură din blestematele droguri moderne voi găsi forţa necesară să mă ridic şi să-ţi sparg capul.

Duncan se forţa să-şi stăpânească propria exasperare.

— Vrei să-mi dai lista vizitelor pe care le ai de făcut mâine? ceru el cu simplicitate.

Murdoch mormăi:

— O să ţi-o dea Jeanne.

— Bine..

— Se află o femeie bolnavă la Blain Dhu, reluă Murdoch. Este soţia lui McKelvie, pădurarul. E pe moarte. Are o dublă pneumonie. Bineînţeles, probabil ar fi să cer prea mult unui savant ca dumneavoastră să meargă s-o examineze pe o noapte ca asta. Dar un om demn de acest nume nu ar ezita o secundă.

— Unde se găseşte Blain Dhu? întrebă Duncan.

— Este la 15 km, în munţi, Hamish cunoaşte casa.

Murdoch tăcu şi ridică încet ochii:

— Vrei să mă faci să cred că te vei duce acolo?

Duncan se mulţumi să-i înfrunte privirea.

— Bagă-ţi bine în cap, reluă Murdoch, tot prost dispus, că nu poţi face nimic pentru acea femeie. Dar cel puţin asta o să facă plăcere soţului. Nu încerca tratamente fanteziste asupra acestei femei în agonie. Altfel Mc. Kelvie o să-ţi spargă capul.

— Voi încerca toate medicamentele care o să-mi placă.

Şi trânti uşa.

Jos, întră în mica farmacie – câteva rafturi de lemn şi câteva fiole – aproape emoţionantă în goliciunea sa. Luă trusa lui Murdoch o trusă mică de piele roasă şi pătată de vreme. O deschise şi văzu, aranjate cu o grije meticuloasă, medicamente şi accesoriile cele mai simple: o seringă hypodermică, stricnină, morfină, o pereche de forcepsuri depăşite, fire, ace, în general, arsenalul primitiv al strămoşului Hippocrat în persoană.

Cu o stranie strângere de inimă, Duncan duse trusa în maşină şi se instală pe scaun aproape de Hamish. Maşina demară. Zăpada era încă groasă. Acolo unde a fost luată de rafalele de vânt se ridica grămezi pe marginea drumului. Dar când Hamish părăsi strada pentru a merge pe drumurile înguste ale muntelui, maşina începu a derapa şi a se împotmoli.

La dreapta şi la stânga, crăcile brazilor acoperiţi de zăpadă arătau ca nişte spectre. Maşina cu cei doi călători urca fără încetare. La viraje, violente pale de vânt îi biciuiau, acoperind parbrizul cu cristale de gheaţă, care se lipeau şi de pneuri.

A trecut mai bine de o oră înainte ca Hamish să-şi parcheze maşina în faţa unei căsuţe umile a cărei uşă se deschide imediat.

După strălucirea albă a zăpezii iluminată de farurile maşinii pe drum, interiorul căsuţei părea foarte întunecat.

Clipind din ochi, Duncan, după un moment, distinse

silueta pădurarului. Era un om de circa 30 ani, cu trăsăturile crispate de spaimă. Lângă sobă, o femeie bătrână – o vecină, fără îndoială – privea pe noii veniţi, înconjurată de doi copii tăcuţi. Ochii celor patru persoane erau îndreptaţi spre faţa lui Duncan, cu o întrebare mută şi o neîncredere reţinută.

— Doctorul Murdoch este bolnav, explică Duncan. Eu sunt doctorul Stirling.

— Sărmana Annie! murmură pădurarul.

El se lăsă ca să cadă pe un scaun şi ascunse capul în mâini. Văzând disperarea părintelui lor, cei doi copii începură să plângă. Femeia îi atrase spre ea, încercând să-i consoleze:

— Nu plângeţi, săracii mei copii, cu toate că sunteţi ca şi orfani.

Duncan lupta contra impresiei penibile ce i-o făcea această primire sinistră. Într-un colţ mai îndepărtat al camerei, el auzi o respiraţie şuerătoare. Aşează trusa lui Murdoch pe masă şi se apropie de patul unde zăcea bolnava.

Dintr-o privire i-a fost suficient să înţeleagă că tânăra femeie este într-o stare gravă. Tânără şi încă frumoasă în ciuda ravagiilor făcute de febră, ea suferea de dublă pneumonie şi era pe cale de a muri.

Emoţionat, Duncan simţi trezindu-se în el instinctul luptei. Această femeie era în pericol de moarte, dar ea era încă în viaţă. Nu o s-o lase deloc să moară!

Se dezbrăcă de pardesiu, de haină; îşi suflecă mânecile cămăşii. O chemă pe bătrână:

— Îmi trebuie zăpadă, îi spuse el, pe puţin două-trei găleţi.

Se întoarse la masă şi deschise trusa.

Ştia foarte bine ce avea de făcut: mai întâi să lupte contra febrei, apoi să întărească forţele în scădere ale femeii până la declanşarea crizei.

O instală cât mai bine pe bolnavă, nelăsându-i decât o singură cuvertură. Nu avea gheaţă, dar natura punea la

dispoziţia lui o rezervă inepuizabilă de zăpadă. Când zăpada i-a fost adusă, el se servi cu prisosinţă pentru a frecţiona corpul arzător şi slăbit. Apoi îi luă temperatura. Febra scăzuse. Cu precauţiune, el prepară o doză infimă de stricnină şi, cu ajutorul unei seringi îi făcu o injecţie.

O oră se scurse. Cei doi copii adormiseră aproape de sobă. Bătrâna îşi încetase tânguielile şi privirea cu care îl fixa pe Duncan nu mai era nici neîncrezătoare şi nici dezabrobatoare. Se citea interes şi un respect în creştere. McKelvie, de asemenea, îşi dădea seama de eforturile pe care le făcea Duncan.

— Doctore, murmură el, credeţi că are vreo şansă să scape?

— Taci din gură, John McKelvie! interveni bătrâna. Lasă-l pe doctor să-şi facă meseria.

Sună ora trei dimineaţa. Aşezat pe marginea patului, cu părul în dezordine, cu gulerul cămăşii deschis, Duncan, cu degetele crispate pe mâna bolnavei, se simţea în prada unei ameţeli. De peste două ore, el îi administra stricnină. I se părea că a trecut o eternitate de când s-a aruncat cu toate forţele în această luptă. Temperatura era staţionară, respiraţia fără şocuri, lină, dar pulsul parcă din ce în ce mai slab. Sub presiunea degetelor sale, bătăile dispărură, ca să reapară slab apoi… se opriră… Sincopă!

— Dumnezeule! murmură trist bătrâna. Ai făcut ce ai putut mai bine, doctore, dar s-a dus.

Refuzând înfrângerea, Duncan avu o inspiraţie disperată. Se întoarse cu repeziciune, luă un flacon de eter, umplu seringa şi înfipse acul în partea stângă a tinerei femei. Apoi, cu ajutorul mâinilor şi cu toată forţa sa, el începu să maseze inima epuizată. Simţi sub degetele lui o pulsaţie lentă, inegală. Inima bătu odată, ezită, riscă o a doua bătaie, apoi o a treia şi, încetişor, îşi reluă ritmul său nesigur.

Lui Duncan îi era frică de un cârcel care putea să-i paralizeze mâinile sale înţepenite. Dar nici nu îndrăznea să-şi schimbe poziţia. Ştia că fiecare secundă care o

câştiga era în favoarea lui.

Să câştige timp, să câştige timp! Dacă ar fi în stare, să ţină bolnava până la...

Ea nu se mişcase de-la începutul sincopei. Deodată, ea mişcă capul cu un geamăt slab. Apoi o picătură de sudoare apăru pe fruntea sa. Una singură. Fascinat, Duncan privea această picătură care cobora încetişor pe faţă. Imediat ea a fost urmată de o alta, apoi de o alta încă. Febra era învinsă. Salvată!

Când Duncan se sculă, primele raze ale zorilor atingeau fereastra. În ciuda oboselii, se simţea cuprins de o stranie exaltare. Încetişor, îşi spălă faţa şi mâinile şi îşi puse haina.

Pădurarul îl privea.

— Doctore... începu el.

Dar vocea lui se frânse. Nicio laudă, nicio mulţumire nu ar fi putut egala acest singur cuvânt, nu ar fi putut să depăşească acest suspin care şi-l înăbuşea el.

— Haide, haide! murmură bătrâna. Nu îl plictisi pe doctor. Şi întorcându-se spre Duncan:

— Veniţi aici doctore, mâncaţi din această supă de mazăre. Am preparat pentru dejunul copiilor şi dumneavoastră veţi avea prima farfurie. Nu există om pe pământ ca s-o merite mai mult ca dumneavoastră, după o astfel de noapte.

Duncan mâncă delicioasa supă cu adaos de smântână. Niciodată nu a mâncat, i se părea, ceva mai gustos. Mc. Kelvie rnâncă împreună cu el, şi Hamish ieşind din şopron unde îşi petrecuse noaptea a luat loc alături de ei. Copiii se treziră şi se apropiară cu grijă de patul mamei lor. Apoi, şi ei luară loc la masă.

Încetase să mai ningă când o porniră pe drum. Soarele strălucea roşiatic. Hamish ca niciodată se arătă vorbăreţ.

— Eu cunosc pe cineva care o să se bucure de ce ai făcut, spuse el. Este doctorul Murdoch. El a adus-o pe lume pe Anne McKelvie. Ar fi fost foarte necăjit s-o vadă moartă.

Duncan intră încetişor în casă şi urcă la primul etaj cu paşi de pisică. În ciuda precauţiei luate, Murdoch îl auzi şi, vocea sa aspră îl chemă.

Duncan se opri, apoi intră în camera bătrânului doctor.

— Ei, ce s-a întâmplat? întrebă Murdoch cu un ton ciudat. Ai ajutat-o pe sărmana femeie să moară?

Duncan epuizat făcu un gest.

— Este salvată răspunse el. Va fi pe picioare înaintea dumitale.

— Glumeşti?

— Deloc spuse Duncan cu o voce obosită.

Bătrânul rămase nemişcat. Apoi murmură:

— Du-te să te culci şi dormi două ore. Vei avea o zi grea mâine. Iar vizitele vor începe la ora nouă.

Nu era nimic special în aceste vorbe. Cu toate acestea, felul în care Murdoch le-a pronunţat îi aduse o satisfacţie neaşteptată.

Capitolul 4

Toţi locuitorii regiunii au aflat imediat de succesul obţinut de Duncan prin vindecarea miraculoasă a lui Annie, soţia pădurarului. Nu au fost aplauze, nimic altceva decât acceptarea acestui tânăr medic, necunoscut. Mai multe persoane au mers până acolo că au declarat că poate acest tânăr medic este foarte bun.

Zilele treceau, fiecare din ele aducându-i multă oboseală fizică şi morală. Duncan simţea că în fiecare zi creştea experienţa lui medicală.

Bineînţeles, amintirea lui Margaret îi era mereu vie în memorie. Câteodată, valuri de disperare îl copleşeau încă. Dar rana era mai puţin dureroasă ca înainte.

Zilele lungi cu căderi de zăpadă au trecut şi nu de puţine ori făcea patruzeci de kilometri numai într-o dimineaţă. Revenea plin de entuziasm şi înfometat. Şi totdeauna când intra în casă, găsea masa pusă pentru el, aburindă şi savuroasă. Duncan se minuna de calmul şi competenţa cu care Jeanne conducea casa. Da două săptămâni după sosirea lui la Strath Linton, îi spuse:

— Jeanne, bărbatul care te va lua în căsătorie va avea o soţie perfectă.

Ea se întoarse pentru ca el să nu poată să-i vadă faţa, şi cu o voce schimbată, îl întrebă:

— Crezi cu adevărat asta?

— Şi încă cum! Când tatăl dumitale se va pensiona – ceea ce o să facă în curând – te vei mărita cu o dotă frumuşică.

Ea se întoarse cu repeziciune spre el, cu faţa agitată şi

încordată.

— Nu vorbi aşa, nu te mai recunosc!

— Dar, Jeanne...

— Cum poţi fi aşa optimist în ceea ce priveşte viitorul meu?

— De altfel, nu înţelegi deloc în ce situaţie suntem. Tata nu doreşte să se pensioneze. Nu îşi poate permite aceasta. Noi nu suntem bogaţi, suntem săraci. Nu avem mai nimic, în afara acestei case şi a mobilierului pe care îl conţine. Tata nu a îngrijit bolnavii pentru bani. În aceşti ultimi ani noi a trebuit să luptăm din răsputeri pentru a putea supravieţui. Chiar acum, nu ştiu cum o să achităm anumite facturi de medicamente. Şi când aud că vorbeşti de căsătoria mea...!

Ea se opri scurt. Lacrimi străluceam în ochii ei.

Duncan nu prea înţelegea cu ce a jignit-o. Văzând că era necăjită, îi spuse:

— Sunt dezolat, Jeanne, Am vrut numai să glumesc puţin.

— Eu sunt stupidă că mă emoţionez pentru chestii de astea. Ah! era să uit: cineva a telefonat chiar înainte de prânz. Au un muncitor uşor rănit la uzina hidroelectrică de la Loch Linton. M. Overton a întrebat dacă poţi să treci în după-amiaza asta.

— Overton? repetă Duncan. La uzina hidroelectrică?

— Da, răspunse Jeanne. Dacă vreodată se va scoate bani din această regiune, va fi Overton care îi va băga în buzunar, cu mâna de lucru exploatată la maximum şi materialele lui luate de la solduri.

Duncan era gânditor când, după dejun, urcă în maşină şi se îndreptă spre Loch Linton. Drumul şerpuia de-a lungul colinei până la un platou înconjurat de munţi. În sfârşit ajunse la extremitatea văii, de unde se deschidea o panoramă magnifică.

Dar încântătorul lăculeţ de munte pe care Duncan venea să-l admire altădată dispăruse. Rânduri de cabane

lugubre, sinistre, erau construite în lungul râului. Majoritatea arborilor au fost tăiaţi. Peste tot se înălţau enorme grămezi de pământ. Resturi de tot felul, cutii de conserve goale, sticle sparte erau împrăştiate peste tot, acoperind solul. Într-o parte un furnal vărsa valuri de fum şi scântei. În altă parte, betoniere mari amestecau diverse materiale care erau pentru fundaţiile uzinei de aluminiu.

Duncan parcă maşina şi se îndreptă către un şantier proaspăt defrişat, spre o cabană unde se putea citi: „Birou”. Intrarea interzisă. Trei oameni se aflau aşezaţi. Overton, altul tot aşa de gras în halat albastru de lucru şi, spre surpriza lui Duncan, Leggat, avocatul lui din Levenfford.

Overton se ridică cu un mormăit:

— Iată-te, în sfârşit! Mă întrebam când ai să te hotărăşti să vii. Îl cunoşti pe dl. Leggat, consilierul juridic al companiei mele. Şi aici iată pe Lem Briggs, contramaistrul meu.

Duncan schimbă un salut cu Briggs şi o simplă privire cu avocatul.

— Am înţeles că aveţi aici un rănit; spuse, el.

— Nu mare lucru, spuse Overton. Un picior scrântit. O grindă a cedat şi nişte beton a căzut pe idiotul care era exact dedesupt.

— Lemnul nu a cedat, interveni Leggat, el a alunecat.

Numai după ton, Duncan şi-a dat seama că avocatul minţea.

— Pot să văd bolnavul? întrebă el.

Omul era întins pe un pat, în unul din dormitoarele din lemn.

Duncan examină îndelung piciorul lovit. El descoperi foarte repede sub umflătură, o fractură foarte evidentă.

— Nici vorbă de os rupt, nu-i aşa? sugeră Joe Overton. Acesta nu este un caz de îndemnizaţie de boală, nu este aşa?

Ţinând seama de banii care i-am pierdut cu construcţia

acestei uzine, nu am mijloace să-mi permit astfel de distracţii.

— Fractura transversală de tibia, răspunse Duncan. Voi face formele chiar astă seară.

Overton lăsă să-i scape o înjurătură.

— Grinda era putredă, domnule Overton, interveni muncitorul. Am auzit-o pârâind. Se găsesc carii în jumătate din grizile şi scândurile care le folosim.

— Tu să taci din gură! latră Briggs.

— Lem, spuse avocatul Leggat cu un ton insinuant, eşti foarte devotat Companiei. Nu degeaba îl numim pe dl. Overton Cinstitul Joe. Acest sărman băiat va primi salariul pe o lună întreagă. Chiar dacă a fost din vina lui, ne dăm seama că asta poate să se întâmple oricui! (El se opri un moment). Cât despre materiale... Nimeni nu este infailibil, nu este aşa?

Cinstitul Joe aruncă o privire rapidă avocatului său.

În acest timp Duncan bandajă piciorul rănitului. Apoi cu ce avea la îndemână, reuşi să confecţioneze o stănoagă rudimentară.

— Nu este rău deloc, comentă Overton cu o admiraţie involuntară. Sunt cu adevărat bucuros că ai reuşit să devi medic. Cred că îl vezi des pe fiul meu.

Duncan aprobă dând din cap.

— Un fiu de care pot fi mândru! reluă Overton. Cu încurajarea pe care o primeşte de la Fundaţia Wallace, şi cu această grozavă căsătorie pe care o va face, el va fi în culmea carierei sale înainte ca dumneata să zici of! Cu siguranţă, Stirling, dumneata nu vei ajunge aşa de departe – sus. Dar nu am zis că nu te voi ajuta puţin pentru a-ţi procura o situaţie bună pe care o am în vedere, dacă nu eşti prea lacom, bineînţeles. Cât câştigi la doctorul Murdoch?

— Destul de puţin.

Duncan îşi strânse trusa şi Cinstitul Joe rânji cinic.

— Cum poţi să te înţelegi cu acest cretin bătrân? Ascultă, Stirling, am impresia că în curând compania mea

va avea nevoie de un medic, chiar aici, când vom fi organizaţi. Dumneata eşti omul care ne trebuie. Gândeşte-te până vom mai vorbi. Până atunci, doreşti o ţigară?

— Nu, mulţumesc. Trebuie să plec.

Ajuns aproape de maşină, Duncan se opri şi spuse cu răceală:

— Vă rog să-mi plătiţi... Face jumătate de liră sterlină.

— O jumătate de liră?

— Credeţi că este mult?

Cinstitul Joe îşi stăpâni nemulţumirea, scoase încetişor o bancnotă din portofel şi o întinse lui Duncan cu un surâs forţat.

— Iată, spuse el, dacă nu mă înşel, dumneata eşti un om de viitor. Nu te critic că vrei să câştigi ceva bani de buzunar pe spinarea bătrânului idiot. Am spus deja, dumneata şi cu mine o să facem afaceri bune împreună în zilele care vor urma. Dă-mi adresa dumitale.

— O s-o găsiţi în anuarul medical, răspunse sec Duncan.

Întorcându-se în localitate, Duncan reflectă. Această conversaţie i-a produs o impresie neplăcuta.

În spatele propunerii lui Overton, se simţea o dorinţă nemărturisită.'

Primul impuls a fost să-i povestească lui Murdoch vizita. Dar, până la urmă, a decis să nu-i spună nimic. Numai numele de Overton îl aducea pe Murdoch într-o stare de furie de nedescris. Duncan se mulţumi să pună bancnota de o jumătate de liră în cutia de ceai unde Jeanne ţinea toate micile economii produse de onorariile încasate. El îşi spuse: cel puţin Cinstitul Joe ne-a furnizat dineul de duminică!

Murdoch a fost în stare să se ridice din pat la o lună de la sosirea lui Duncan la Strath Linton. Într-o după amiază, călduros îmbrăcat, Murdoch îşi făcea de lucru în grădină când, Duncan se întorcea din una din vizitele sale.

— Aşadar, ai ieşit, îi spuse Duncan calm. Asta o să-ţi

facă bine.

— Bine? Hâm! mârii bătrânul. Câţi din bolnavii mei ai omorât în această după-amiază? După plecarea dumitale, trebuie să fac prezenţa pentru a număra supravieţuitorii.

Duncan îşi aşeză în cuier mantaua şi pălăria.

— Ai stat destul afară, spuse Duncan. Ar trebui să-ţi bei ceaiul. Unde este Jeanne?

Şi se apucă s-o strige:

— Jeanne! Jeanne!

— Taci din gură, tinere! exclamă Murdoch iritat. Lasă-mi fata în pace. Retta o să ne servească ceaiul de astă dată.

Surprins, Duncan îl urmă pe Murdoch în salon, unde focul ardea vesel în sobă. Aproape imediat, apăru şi Retta care aducea ceaiul.

Duncan gândi cu voce tare:

— Această cameră mi se pare goală când suntem numai noi doi singuri.

— Fata mea se îmbracă, explică Murdoch cu faţa încruntată. O să meargă la bal în această seară.

Duncan îşi ascunse surpriza. Ştia, bineînţeles, că era un bal în această seară; era un eveniment extraordinar în regiune. Dar Jeanne nu îşi exprimase dorinţa să meargă. Probabil că îşi ascundea prost uimirea, căci Murdoch se întoarse spre el.

— După toate acestea, fata mea nu are dreptul să se distreze într-o seară, ea care munceşte din greu în tot cursul anului?

— Dar... Dar, nu am zis nimic împotrivă, spuse Duncan repede..

— Mă gândeam că... ei bine! că... mă întrebam... se va duce singură la acest bal?

— Bineînţeles că nu! Ea va fi însoţită de un tânăr care vorbeşte cu ea de mai mulţi ani.

Uluit, Duncan surâse forţat:

— Şi cine este acest tânăr?

Murdoch îi aruncă o privire scurtă.

— Alex Aigle, răspunse calm Murdoch. Un tânăr cu adevărat bine, este fiul lui Sir John Aigle.

Duncan se forţă să-şi ascundă sentimentele şi scoase încetişor pipa şi apucă s-o umple cu tutun. El îşi amintea de tânăr, de atunci de când l-a văzut în autocar, o amintire simpatică. Dar niciodată nu s-ar fi gândit că Jeanne ar fi putut avea un pretendent aşa distins. I se părea foarte natural ca ea să fie totdeauna prezentă, zeloasă şi dulce. Nu făcea ea parte din farmecul Lintonului? Şi, deodată, această noutate, neaşteptată, consternantă…

Duncan era scufundat în aceste gânduri când Jeanne, în rochie de seară, întră în cameră.

— A mai rămas vreo cană de ceai? întrebă ea cu drăgălăşenie.

Duncan o observă cu atenţie. Mai înainte el nu o mai văzuse niciodată altfel îmbrăcată decât cu lucrurile cele mai simple.

Rochia ei de tul alb era desigur modestă. Dar, strălucitoare şi lejeră, dădea un farmec nou înfăţişării plăcute a celei care o purta.

Jeanne îşi schimbase de asemenea, şi coafura. Flori albe erau prinse în buclele brune. Ochii străluceau de bucurie.

— Dar, Jeanne, zise Duncan cu voce joasă, eşti tot aşa de frumoasă ca şi florile pe care le ai prinse în păr!

Soneria de la uşă sună deodată. Câteva momente mai târziu, Aigle a fost introdus în salon. Pardesiul său negru şi fularul de mătase albă îi dădeau un aer de eleganţă.

— Bună seara, doctore, îi spuse lui Murdoch. Îmi pare bine că te simţi mai bine.

Se întoarse spre Jeanne:

— Eu doresc primul, al cincilea, al nouălea, şi ultimul dans. Şi te previn că nu voi accepta vreun refuz! Dacă nu le reţin de acum, ştiu că nu voi mai prinde niciunul singur!

Jeanne roşi.

— O să-mi suceşti capul cu astfel de poveşti. Îl cunoşti pe doctorul Stirling, Alex?

Aigle îi întinse mina.

— Eu cred că am făcut împreună un voiaj, într-un autocar, într-o seară, nu este aşa?

Duncan mormăi câteva cuvinte nedesluşite. Nu a fost niciodată un vorbitor strălucit. Primirea călduroasă făcută lui Aigle de Jeanne şi tatăl ei tulbură şi mai mult pe Duncan. Aigle ajută pe Jeanne să-şi pună mantoul, şi Duncan, cu inima grea, îi văzu pierind surâzători şi fericiţi.

Tot restul serii, el luptă contra unui sentiment de singurătate şi furie îndreptată în întregime împotriva lui însăşi. Apoi, tocmai când se pregătea să se ducă să se culce – la culcare – Retta îi aduse o telegramă. O deschise cu repeziciune şi citi:

AI FOST ANGAJAT PENTRU CERCETĂRI CHIRURGICALE LA FUNDAŢIA WALLACE, EDINBURGH. COMISIA VĂ OFERĂ DE ASEMENEA CATEDRA DE PATOLOGIE. VEŢI ÎNCEPE ÎNTR-O SĂPTĂMÂNĂ. OCAZIE STRĂLUCITOARE ŞI EXCEPŢIONALA. VĂ SFĂTUIESC SĂ ACCEPTAŢI. RĂSPUNDEŢI DE URGENŢĂ. GEISLER.

Se gândea cu satisfacţie sumbră: Am terminat cu această viaţă meschină de medic de ţară. Acum, sunt pe calea cea bună şi Dumnezeule! o să le arăt la toţi de ce sunt în stare. Nu are decât să se mărite cu Aigle, şi nu mai avem ce vorbi.

A scris imediat răspunsul:

VOI FI EXACT LA ÎNTÂLNIRE. ÎMPREUNA O SA UIMIM FUNDAŢIA WALLACE. DUNCAN.

Autopsia era terminată. După o înclinare din cap către asistenţii săi, Duncan părăsi sala rece de disecţii, situată în subsolul Fundaţiei Wallace. Urcă scara de fier şi intră într-o sală care îi era rezervată în secţia de patologie. Se

concentră, încercând să-şi adune elementele cursului ce urma să-l ţină.

Cei doi ani pe care i-a petrecut la Fundaţia Wallace i-au înăsprit trăsăturile, dându-i o autoritate nouă. Fruntea-i era străbătută de riduri fine care se datorau veghelor prelungite la microscop. Ochii îi erau acum reci şi necruţători.

Gândurile lui Duncan au fost întrerupte de câteva bătăi în uşă. Era doctorul Pleddle, asistentul lui:

— Doctorul Geisler a telefonat pentru a întreba când putem să-i dăm prelevările de măduvă.

— În această după-amiază cel mai târziu, răspunse Duncan. Spune-i că voi trece s-o văd în drum spre amfiteatru când merg la cursul pe care îl ţin.

— Bine domnule.

Tânărul intern se opri, îşi luă curajul în mâini, Duncan îl intimida întotdeauna.

— Apropo, reluă internul, profesorul Lee care a asistat la disecţie, spune că aceste ţesuturi neurologice pe care le-ai izolat sunt tot ce a văzut mai bun în cei peste cincizeci de ani de experienţă. De altfel, pot să vă spun că suntem cu toţii mulţumiţi că această experienţă a reuşit aşa de bine.

Duncan dădu din cap, rămânând aproape nepăsător la amabilităţile lui Heddle şi la aprecierile directorului Fundaţiei.

Această nepăsare care a dobândit-o puţin câte puţin făcea parte acum din el însuşi. Ambiţia lui era mai sigură acum când era apărată prin această carapace de duritate.

După ce asistentul lui a plecat, îşi adună foile împrăştiate pe biroul lui şi apoi traversă un mare laborator. Ajunse la biroul directorului adjunct al serviciului de chirurgie, doctorul Geisler.

Anna era aplecată peste un maldăr de microfotografii. Fără a ridica capul, ea spuse:

— Aceşti cromozomi se separă lămurit.

— Foarte interesant, spuse Duncan.

— Poţi să arăţi, mai mult entuziasm! exclamă Anna. De altfel, cu aceşti cromozomi eşti pe punctul să-ţi verifici noua teorie.

El răspunse fără să surâdă:

— Ştiam asta de ieri seară.

În timp ce se ridică, Anna îşi aruncă părul înapoi:

— După doi ani de eforturi susţinute, noi suntem pe punctul de a stabili o teorie revoluţionară despre regenerarea neutronilor, teorie care va uimi chirurgia neurologică şi te va ajuta să faci o săritură uriaşă în carieră! Şi dumneata rămâi rece la…

— Şi cam ce ai vrea să fac? Să merg în mâini?

Ea dădu din cap.

— Caracterul scoţian îmi rămâne de neînţeles! Să munceşti zilnic şi să nu te distrezi niciodată.

Se uită la ea cu nepăsare ironică.

— Distracţia nu este în program, spuse el. Când am decis să mă înham la această corvoadă ştiam ce fac şi ce mă aşteaptă.

— Cu adevărat! Şi eu care eram aşa de stupidă să mă gândesc că singura dorinţă pe care o aveai era aceea de a mă ajuta pe mine!

— Nu îţi face griji. Contează mai puţin care din noi doi este la volan. Noi mergem împreună în aceeaşi direcţie.

— Îţi mulţumesc, asta m-a mai liniştit. Şi care este această direcţie? El ridică din umeri:

— În trei ani, voi fi primul specialist din Edinburgh. Voi merge să examinez din fuga maşinii cazurile cele mai importante, voi face consultaţiile în câteva minute, voi scrie reţetele cu o mână pe clanţa uşii. Nu voi încerca niciodată să ştiu, nu mă voi sinchisi ce se întâmplă, dacă bolnavul meu trăieşte sau este mort. Voi fi invidiat, admirat, temut. Pe scurt voi fi celebru!

Ea exclamă cu amărăciune:

— Dumnezeule! Acesta este tânărul care murea de foame şi trata muzica lui Schumann drept muzică uşoară?

Ea se încruntă şi urmă:

— Ai reuşit extraordinar de bine. Decanul nostru este înnebunit după dumneata, la fel ca şi asistenţii dumitale de altfel, şi chiar doctorul Inglis când vine pe aici. Ai de două ori mai mulţi studenţi la cursuri decât doctorul Overton, care oricum este mai mare ca dumneata. Apropo, vei merge la recepţia dată de soţia sa, în această seară?

— Voi merge fără nicio îndoială, răspunse Duncan cu indiferenţă.

— Eu de asemeni. Trebuie să ştii, că pe Margaret Overton nu o detest deloc. Ea s-a schimbat mult... în avantajul ei. La început, mă făcea să râd când o vedeam organizând petreceri în salonaşul său, aşa veselă şi încântătoare, şi pregătindu-se să-l însoţească pe frumosul ei soţ până pe culmile izbânzii. Dar acum, nu mai râd deloc. Eu nu râd când văd o femeie necăjită.

— Necăjită?

— Nu crezi că după doi ani soţia cea mai încrezătoare îşi poate da seamna că este măritată cu un individ mârşav? Crezi că-i este plăcut să se scoale în fiecare dimineaţă lângă un egoist şi să se gândească: cum de m-am înşelat în halul ăsta?

Duncan spuse cu nerăbdare:

— Ce sunt aceste bârfeli?

— Bârfeli? Noi doi îl cunoaştem foarte bine pe doctorul Overton, nu-i aşa?

— Nu este chiar aşa rău.

— Serios? Dragul meu Duncan, dacă am un sfat să-ţi dau, este acesta, fereşte-te de Overton! Este gelos pe dumneata până la nebunie. Şi mai are şi prieteni puternici.

— Am ştiut să mă apăr în trecut.

— Da, dar în viitor, în viitorul imediat?

Cu mâinile înfundate în buzunar, Duncan încerca să înţeleagă toate dedesubturile. Apoi, deodată, se îndreptă:

— Am un curs în treizeci de secunde exact. Nu mai pot rămâne aici să mă joc de-a ghicitorile. Diseară vom vorbi

pe larg de ultimele experienţe.

Când îşi termină cursul, se îndreptă spre cabinetul său de consultaţii, într-o altă aripă a clădirii. În faţa cabinetului său se întindea o lungă coadă de bolnavi, nevoiaşi cei mai mulţi, trimişi din toate colţurile regiunii. Extraordinara reputaţie a Fundaţiei Wallace făcea pe mulţi medici practicanţi să-i trimeată toate cazurile mai interesante. Pentru Duncan, aceşti oameni, astăzi, nu erau bolnavi ci treptele unei scări de care se servea pentru a-şi ajuta ambiţia.

În această zi, era încă şi mai repezit ca de obicei. Examină repede foile de internare, dând asistenţilor săi unele din cazuri.

Deodată, o nelinişte îl cuprinse. Se opri, ridică involuntar capul. În primul moment, nu şi-a putut crede ochilor: în mijlocul rândului de bolnavi, îşi aştepta rândul împreună cu ceilalţi, mama sa!

El se ocupă de ceilalţi bolnavi care o precedau ca într-un vis, pe care îl trăia. Apoi sosi şi momentul când ea ajunse în faţa lui, cu faţa palidă şi suptă, dar calmă, nu se manifesta prin niciun semn că l-a recunoscut. Ea îi întinse foaia de observaţie pe care i-o dăduse medicul ei. Luând foaia, Duncan era să-şi piardă sângele rece. În jurul lui, se agitau internii, bolnavii, şi secretara sa ocupată să transcrie într-un registru toate datele bolilor de pe foile de internare: Martha Stirling cincizeci şi nouă ani era scris pe plic. Desfăcu plicul, care conţinea foaia de trimitere.

După ce a citit-o, nu mai îndrăznea să-şi ridice ochii spre mama sa şi s-o privească în faţă.

Cu o voce schimbată îi spuse:

— Mergi şi te desbracă la sala A. Te voi examina chiar eu.

Cinci minute mai târziu, el o reîntâlni într-o cameră obscură unde se făceau radiografii.

— Mamă!

Ea era aşezată pe un scaun metalic, o siluetă mică

vrednică de milă, cu o cuvertură de spital pe umerii ei goi. Dar, în ochii săi se vedea mereu aceeaşi severitate de neclintit.

— Doctorul Logan, din Levenford, m-a trimis aici, spuse ea. Dacă aş fi ştiut că te întâlnesc, că tu eşti doctorul, nu aş fi venit.

El o văzu închistată în aceeaşi încăpăţânare, cu care i-a respins orice apropiere, orice cadou, şi toate ofertele de ajutor şi de bani.

Îi spuse repede:

— Vrei să-mi spui ce te supără, mamă. Doctorul Logan nu este prea sigur de ce suferi.

— Crede că am cancer.

Ca totdeauna ea spunea lucrurilor pe nume.

Ea îşi dădu încetişor cuvertura de pe umeri şi Duncan, cu inima strânsă, descoperi o tumoare mică, dar profundă. El o întrebă:

— De când o ai?

— M-am lovit de bufet acum circa şase săptămâni. Pe moment nu am dat atenţie, dar mai târziu…

El privea încruntat leziunea cu o nelinişte crescândă.

— Trebuie să examinez câteva celule la microscop. În acest fel voi şti dacă este grav sau nu, mă înţelegi?

Ea dădu curajoasă din cap.

Duncan luă un flacon de clorură etilică. El făcu un efort pentru a-şi domina tremurul vocii:.

— Este un anestezic local. Nu-ţi va face niciun rău, nu te va durea.

— Tu te gândeşti poate că mi-ai făcut destul rău până acum!

Apoi, nu mai zise nimic şi se uită cu atenţie când Duncan îi prelevă un fragment de ţesut, pe care se şi duse să-l pună sub microscop.

El simţi că degetele îi tremurau atunci când îşi reglă microscopul: timp de câteva momente vederea i-a fost aburită. Apoi începu să distingă un grup de celule normale, apoi…

Inima îi bătu cu violenţă. Se uită încă o dată, căutând să descopere urmele îngrozitoare ale cancerului. În sfârşit, el descoperi un grup de stafilococi. Tumoarea nu era canceroasă! Era o simplă infecţie care putea fi vindecată cu uşurinţă...

Era aşa de nervos că nu îndrăznea să se întoarcă, încă un timp, el rămase aplecat pe microscop, încercând să-şi recapete calmul şi să-şi ascundă emoţia. În sfârşit spuse:

— Nu este nimic! Nu sunt aderenţe.

Expresia feţei ei nu se schimbă aproape deloc, dar îi scăpă un scurt suspin de uşurare.

— Tu îmi spui adevărul?

— Într-o lună vei fi vindecată.

Duncan a avut impresia că maică-sa s-a înduioşat. Dar, din contră, deveni distantă şi tot aşa de aspră şi calmă ca de obicei.

— Tot ce păţim, spuse ea, este dorinţa lui Dumnezeu! Îi sunt recunoscătoare că mă iartă de această nouă încercare.

Duncan ardea de dorinţa de a se justifica.

— Mamă, zise el, nu întâmplarea te-a adus aici, ci chiar Providenţa care a vrut să ne demostreze amândorura... Ceea ce ai văzut că pot face, şi pentru tine de altfel, nu înseamnă nimic?

— Un altul, nu ar fi putut face, acelaşi lucru, tot aşa de bine?

El ezită:

— Nu mă vei înţelege deci niciodată? Vezi că am ajuns numai prin eforturile mele să lucrez în cea mai celebră instituţie medicală din regiune. Avansez din ce în ce. Şi iată, când printr-o coincidenţă noi ne găsim faţă în faţă, tu păstrezi contra mea toate prejudecăţile şi multă pizmă.

Ea îl privi impasibilă.

— Ceea ce îmi spui nu mă impresionează deloc, nici ceea ce văd, răspunse ea. Nu arăţi bine şi nici nu eşti fericit. Eşti palid şi crispat. Ai riduri pe frunte şi păr alb la tâmple. Faţa are o expresie neliniştită ca şi cum ai căuta

ceva fără a putea găsi vreodată.

— Dar voi găsi! spuse Duncan cu căldură. Sunt pe punctul de a reuşi, şi, când voi fi în vârful ierarhiei, voi avea tot ce doresc.

Ea îşi strânse haina în jurul umerilor şi îi spuse:

— Ce contează treizeci de şilingi pe săptămână sau trei mii pe an? Nu este important dacă porţi haine luxoase sau de tweed ţesut în casă. Ceea ce are valoare este că atunci când treci pe stradă oamenii să gândească: Iată un om valoros!

Duncan a vrut să răspundă, dar uşa s-a deschis şi doctorul Heddle, urmat de un grup de studenţi, intră.

— Vă aşteaptă un caz interesant, spuse el.

Devenea imposibil de a prelungi această convorbire cu mama sa.

În faţa tuturor acestor martori, Duncan părea că o tratează pe mama lui ca pe un bolnav oarecare.

— Nu aveţi de ce să vă îngrijoraţi îi spuse el mamei sale cu o voce sigură. Luând o foaie de hârtie, scrise repede:

VINO SA MA VEZI DISEARA, LA ORA 6, ÎN APARTAMENTUL MEU DIN PRINCES CRESCENT NR. 24. CONTINUI SĂ TE ÎNŞELI ÎN CE MĂ PRIVEŞTE. AM NEVOIE DE IUBIREA ŞI STIMA TA. DORESC SĂ-ŢI ASIGUR EXISTENŢĂ. DOCTOR DUNCAN STIRLING

În această seară, a aşteptat mult timp. Dar mama sa nu a mai venit. Era convins în sufletul său că oricum nu ar fi venit, dar decepţia suferită nu era mai mică.

Pentru a evada din gândurile care îl măcinau, s-a decis să meargă la recepţia dată, de Margaret.

Era nouă şi jumătate când ajunse la casa lui Overton, situată în unul dintre cele mai elegante cartiere din Edinburgh. La etaj, salonul tapiţat cu mătase crem era plin de lume. Margaret se îndreptă cu repeziciune în întâmpinarea lui Duncan de cum l-a văzut.

— Duncan! exclamă ea. Sunt aşa de bucuroasă că te văd! Credeam că nu ai să vii.

El încercă să fie vesel:

— Cu siguranţă că nu aş fi lipsit.

— Sigur că da! protestă ea.

El remarcă că ea avea un aer straniu. Ochii erau foarte strălucitori cu cearcăne, albăstrui. Nu-i văzuse niciodată această expresie neliniştită.

— Îi cunoşti pe toţi… de aici, spuse ea.

El aruncă o privire indiferentă în jurul lui, numind peste treizeci de persoane: doctorul Overton cu un pahar în mână, în mijlocul unui grup; doamna Inglis; profesorul Lee, de la Fundaţia Wallace, Anna; mai mulţi medici ai Fundaţiei şi câteva personalităţi politice.

— Nu fi îngrijorată pentru mine, Margaret, mă voi descurca, spuse el.

În acel moment, alţi doi noi invitaţi, apărură.

Margaret îl părăsi pe Duncan murmurând:

— O să găsim un moment ca să vorbim singuri.

Rămase, un moment nemişcat, bând un whisky-soda pe care un majordom i l-a oferit pe un platou. Cu toate că detesta aceste serate plicticoase şi afectate, a hotărât să rămână. Ea făcea parte din noua lui existenţă; îl ajuta, şi asta, să parvină.

În apropiere de doamna Inglis, îl remarcă pe colonelul Scott, care i-a făcut un semn amical.

Aceşti ultimi ani l-au schimbat mult pe colonel. Părul i-a devenit aproape alb, silueta arăta mai slabă, expresia feţei tensionată. După cât se pare, partea care i-a revenit în proiectul de electrificare a localităţii Linton l-a cam zdruncinat atât din punct de vedere fizic cât şi economic.

Totuşi acum când afacerea era aproape terminată, părea mai uşurat şi primirea făcută lui Duncan era mai prietenoasă.

— Bună seara, Stirling. Se pare că eşti în plină formă!

— Eşti la curent cu ultimele noutăţi? zise doamna Inglis. Profesorul Lee a anunţat că se va retrage.

Timp de câteva secunde, Duncan nu a sesizat toată importanţa acestei fraze. Apoi înţelese şi plictiseala sa se risipi.

— Este oficial? întrebă el.

— Da, în trei luni Fundaţia va avea un nou director. Ţinând seama că sunt soţia decanului Facultăţii, ar fi indiscret din partea mea să numesc deja pe noul director.

Duncan înţelese fără greutate că ea făcea aluzie la Overton. De când s-a căsătorit cu nepoata sa, Overton a devenit pe faţă protejatul ei. Ea surâse cu satisfacţie, văzând expresia întunecată de pe faţa lui Duncan.

— Credeam că această rloutate îţi va face plăcere, zise ea.

Se îndepărtă, însoţită de colonel. La celălalt capăt al salonului o văzu pe Anna care îl observa.

Iată deci care a fost raţiunea pentru care ea l-a atenţionat aşa misterios chiar în cursul zilei.

Imediat a vrut să afle mai mult despre acest subiect. El se alătură deci grupului care îl înconjura pe Overton.

Acesta din urmă părea foarte exaltat. Sau mai bine zis, era aproape beat.Faţa injectată şi deja fleşcăită dovedea excesele la care se dedase în ultimii doi ani.

— Ei, Stirling, spuse el, ai auzit ediţia specială cu ultimele noutăţi?

— Da, răspunse Duncan.

— O să fie interesant pentru cineva, suspină Heddle.

— O să asistăm la o luptă pentru acest post, zise un altul.

— Cu siguranţă, concurenţa va fi limitată, declară Overton cu autoritate. Mai întâi, postul trebuie să revină unui om tânăr.

— Cineva cam de vârsta dumitale, spre exemplu, sugeră Anna peste umărul lui Duncan.

Se auziră râsete. Overton goli paharul său de whisky.

— De ce nu? replică el. Am dreptul la acest post ca oricine altul. Comisia vrea pe cineva dinamic. Nu este mai indicat ca un medic al Fundaţiei să aibă prioritate? Eu

sunt aici de mult timp şi referinţele mele sunt foarte bune.

O scurtă tăcere primi această declaraţie.

Apoi Anna remarcă cu un ton ciudat:

— După cum vorbiţi despre acest post, se pare cu adevărat că dumneavoastră aveţi mai multe şanse de reuşită.

— Nu se ştie niciodată!

Overton părea decis să-şi asigure o retragere prudentă. Se întoarse spre Duncan cu un surâs:

— Ce părere ai tu Stirling?

— Eu în astă seară sunt invitatul tău. Prefer să nu mă compromit.

Overton se înroşi:

— Ţi-e frică să-ţi dai părerea?

Duncan nu se mai putu abţine. Spuse cu un ton detaşat:

— Părerea mea este că nu eşti omul indicat, Overton. Postul trebuie să-i revină unui medic încercat, versat.

— Puţin îmi pasă! replică Overton. Pariez că am şanse..

— Dacă aceasta este un pariu, îl ţin, răspunse Duncan. Invitaţii lui Overton îl priviră, surprinşi.

Duncan simţi că mai mulţi invitaţi erau de partea lui Overton. După ce mormăi o frază confuză, se îndreaptă spre bufet.

Duncan se simţi profund deprimat. Deodată o mână se aşeză pe mâneca lui. Se întoarse, şi o văzu pe Margaret alături de el.

— Mă întrebam când o să-ţi aduci aminte de mine, spuse ea. Vino să bei ceva.

El se lăsă condus la bufetul deşert. Margaret umplu două cupe cu şampanie.

— Dragă Duncan, ai un aer aşa de întunecat! Cu toată că, eu ştiu că eşti foarte vesel când vrei.

— Voi fi fără nicio îndoială dacă beau această cupă de şampanie. Cu adevărat, Margaret, nu este bine să

amestec aceste băuturi tari.

Dar ea se făcu că nu aude.

— Să bem pentru viitor, ori pentru noi, spuse ea.

— Beau mai ales pentru trecut, Margaret, viitorul va fi poate foarte dezastruos.

Ea dădu din cap.

— Nu, nu, Duncan. Mai pot fi şi lucruri bune! Ea deschise o uşă care ducea la un mic balcon. Să începem imediat să privim luna. Vezi, este aproape plină. Şi aşa de frumoasă!

El o urmă pe balcon. Ea suspină:

— Nu am avut niciodată ocazia să admirăm împreună frumuseţea lunii, nu-i aşa Duncan?

— Nu, răspunse el sec.

— Dacă l-am fi făcut, probabil lucrurile s-ar fi petrecut altfel.

— Mă întreb, Margaret.

— Oh, Duncan, am făcut o greşeală groaznică!

— Ştiu şi îmi pare rău, Margaret. Poate lucrurile se vor aranja ele în timp. Căsătoria este de multe ori dificilă la început, dar când bărbatul şi femeia înţeleg să-şi facă concesii…

— Te rog, Duncan, nu-mi servi mie astfel de clişee! Mi-au fost deja servite de mătuşa mea. De ce să nu o recunosc pe faţă? M-am înşelat groaznic. Trebuia cu tine să mă căsătoresc. Acesta este adevărul! Dar am înţeles prea târziu.

Şi ea reluă imediat:

— Bărbatul meu nu-i un om rău. Poate să fie încântător când doreşte. Fără îndoială din cauza aceasta l-am luat de bărbat. Dar este aşa de egoist, aşa de superficial! Mă plictiseşte de moarte cu palavrele lui. Când bea mult devine stupid. Mai mult…

Ea tăcu un moment.

— Aş avea nevoie de cineva puternic, pe care să mă sprijin, reluă ea. De fapt, am avut nevoie totdeauna de acest cineva.

— Nu ai spus chiar tu adineauri că acum este prea târziu, Margaret?

— Este cu adevărat, Duncan?

În sfârşit, Duncan o vedea pe Margaret aşa cum este: o fetişcană cochetă şi foarte răsfăţată. El înţelese acum pentru ce altă dată, ea l-a încurajat fără să se gândească nicio clipă să-l ia de bărbat.

— Margaret, spuse el cu repeziciune, nu am timp de pierdut. Nu este loc pentru o afecţiune feminină în viaţa mea.

Ea surâse, necăjită de rezistenţa pe care o opunea, sigură, încă, pe puterea ei asupra lui. Şi cu voce neîncrezătoare, întrebă:

— Vrei să spui că nu mai ai pentru mine niciun pic de dragoste?

El rămase un moment, cu capul plecat.

— Este adevărat, sunt foarte mâhnit, Margaret. Orgoliul tinerei femei nu a fost niciodată pus la o aşa grea încercare. Trăsăturile sale se traseră şi cu o voce răguşită, fără voia ei, îi spuse:

— Să ne întoarcem, îmi este frig.

Duncan plecă imediat. Se întoarse şi dădu nas în nas cu Anna în faţa peronului.

— Pot să te las în drum? întrebă ea.

— Mă întorc pe jos.

— Atunci, şi eu la fel.

— Anna, măcar o dată prefer să fiu singur.

— Cu adevărat! Ei bine, vrei nu vrei vei îndura compania mea.

Încăpăţânarea ei l-a înfuriat. Dar nu era uşor s-o descurajezi pe Anna. Cu toate că mergea repede, ea se menţinea la nivelul lui.

După puţină vreme, ea nu s-a mai putut abţine să remarce ironic:

— Ce frumoasă seară, dragul meu, pentru scena cu balconul pe clar de lună!

Era prea mult. Ziua cu problemele mamei, seara cu necazurile ei amare, i-au lăsat lui Duncan o impresie de neîncredere şi ură contra întregii umanităţi.

— Pentru Dumnezeu! Taci! o repezi violent.

— Să vorbim serios, reluă Anna netulburată Această Margaret Overton este fără niciun interes. Eu voiam numai să te sfătuiesc să-ţi depui candidatura pentru postul de director al Fundaţiei.

El avu un râs amar:

— Acest post aparţine deja doctorului Overton.

— Nu! Dar îi va aparţine cu siguranţă dacă nu îţi pui candidatura. Ascultă, Duncan, eşti tânăr, puţin novice încă; dar eşti singurul om din Fundaţie care are o valoare reală. Profesorul Lee ştie. De altfel, nimeni nu doreşte ca Overton să-i urmeze. El va distruge Fundaţia Wallace.

— De ce nu îţi pui propria candidatură?

— Ştii foarte bine că nu vor da acest post niciodată unei femei. Din cauza asta am nevoie de dumneata.

— Cam ce gândeşti că poţi câştiga în această afacere? întrebă Duncan, brutal.

— Tot sprijinul datorat bunelor relaţii cu directorul care poate să mi le dea: o nouă sală de operaţii, doi asistenţi pentru cercetările mele şi un serviciu suplimentar consacrat noilor mele metode neuromuschiulare.

— Nimic altceva?

Ea îi ripostă repede:

— O să mă refuzi să-mi faci acest serviciu după tot ce am făcut pentru dumneata! Numai de asta îmi aminteşti mereu!

El tăcu un moment şi reluă violent:

— Nu am nici cea mai mică şansă. Dar, oricum, decizia mea este deja luată. Îmi voi depune candidatura. Doresc acest post din mai multe motive. Acesta va fi cel mai mare succes din viaţa mea, posibilitatea de a-l combate pe Overton! De zece lungi ani, eu nu visez decât asta. Momentul a sosit în sfârşit!

Vocea sa se făcu deodată sălbatecă şi amară; mai întâi

de toate ce este viaţa, dacă nu un joc? Succesul? Este suficient să-i tragi un şut vecinului, apoi să-l calci în picioare. Voi dovedi că, cunosc jocul la fel de bine ca toată lumea!

— De ce nu? exclamă ea. Vezi ce înseamnă asta! Eşti mult mai bine specializat decât o crezi.

Au ajuns în faţa casei unde locuia Duncan, o casă îngustă, şi înaltă aproape de Princess Street. Duncan îşi scoase cheia din buzunar.

— Încrederea pe care o ai în mine este copleşitoare, Anna, spuse el. Un cuvânt în plus şi voi plânge cu lacrimi.

— Îţi vei trimite candidatura săptămâna aceasta? Cu cât mai repede, cu atât mai bine.

— Naiba să te ia! răspunse Duncan fără menajamente. Nu ţi-am spus că mă voi implica în această afacere până în gât? Până una alta, pleacă înainte de a-ţi trânti uşa în nasul acela de intrigantă.

Şi înainte ca ea să mai poată vorbi din nou, el intră în casă închizând încetişor uşa.

Capitolul 5

Vinerea următoare, Duncan ieşea din spital după o zi bine folosită. Chiar în dimineaţa aceasta, el şi-a trimis candidatura la postul de director şi acum avea capul plin de proiecte în timp ce urca Princess Street spre casa sa. Deodată se opri. Mergând spre el, văzu o siluetă care îi era familiară.

— Hamish!

— Eh, da, doctore, eu sunt!

Îşi strânseră viguros mâinile.

Hamish nu se prea simţea bine în hainele de duminică, avea faţa congestionată din cauza gâtului prins într-un guler înalt de celuloid.

El spuse cu o voce timidă:

— Cred că a trecut mult timp de când nu te-am mai văzut, doctore. Fiindcă am venit la Edinburgh, m-am gândit să vă fac o mică vizită. Acum iată-vă, sunteţi cineva! Poate nu aveţi acum, timp pentru oameni ca mine!

— Ce prostie, Hamish! bătrâne, sunt foarte încântat că te văd. Vino în apartamentul meu. O să bem un pahar.

În curând, Hamish era aşezat la Duncan cu şapca pe genunchi şi un pahar de whisky în mână.

— În sănătatea dumitale doctore!

— Şi în a ta de asemenea, Hamish! Ce noutăţi? Pentru ce ai venit la Edinburgh?

— Am de făcut cumpărături. Medicamente, şi alte lucruri...

Duncan se miră:

— Eu credeam că voi vă cumpăraţi medicamentele din Saint-Andrews?

— Da, altădată. Dar acum cumpărăm de la altă firmă, mai puţin scumpă.

— Ah!

— De altfel... nu am venit numai pentru asta. Am vândut câteva cărţi vechi ale doctorului Murdoch.

Duncan privi fix pe vizitatorul său. Apoi, luându-şi pipa de pe şemineu, se apucă s-o umple.

— Sper că totul este bine la Strah Linton?

— Da, da, se grăbi să răspundă Hamish. Ne descurcăm. Bineînţeles stăpânul nu se simte prea bine de câtva timp. Vezi bine, la şaptezeci de ani, este greu.

— Trebuia să-şi găsească un asistent.

— Un asistent! repetă Hamish, cu o strâmbătură de dispreţ. A avut patru în şase luni!

— la te uită! Pentru ce?

Hamish avu un aer jenat. Ei făceau toate pe dos. Nu voiau să se ducă la chemarea bolnavilor în timp de noapte, încurcau medicamentele. Ah! L-au înnebunit pe jumătate pe stăpân, care i-a gonit unul după altul.

— Am putea spune că nu am avut pe nimeni cum trebuie, în afară de dumneata, doctore.

Duncan aprinse un chibrit.

— Cu siguranţă poate găsim pe cineva competent, spuse el. Cunosc o mulţime de medici tineri foarte capabili. O să vă trimit unul. Whisky-ul a dezlegat limba lui Hamish:

— Nu este cazul doctore. Clientela, adică bolnavii, nu mai pot fi îngrijiţi de un asistent în prezent.

Duncan se întoarse şi începu să se plimbe prin cameră:

— Pentru ce?

— Cum să-ţi spun, este din cauza concurenţei. Mai există un alt doctor adus de Overton. Se numeşte Bailey. El este la ordinele acestui bandit de Overton cu vorbe siropoase, dar, în schimb are o mie două sute de muncitori de la uzina de aluminiu şi de la uzina hidro-

electrică. Aceştia sunt forţaţi să se adreseze numai doctorului Bailey, fie că le place sau nu. Este omul companieil Cred că ştii că bătrânul doctor nu le cerea niciodată bani. Erau carnetele de asigurări care îi aduceau ceva bani. Acum nu i-a mai rămas decât o jumătate de duzină de carnete. Crede-mă este foarte greu să faci faţă cheltuielilor casei.

Tulburat, Duncan îşi imaginã cu uşurinţă situaţia.

— Eh! O să ne descurcăm, adăugă Hamish regăsindu-şi optimismul. În orice caz, sunt foarte încântat că te-am văzut, doctore. Domnişoara Jeanne m-a rugat să-ţi spun că vei fi întotdeauna bine venit, dacă vreodată ajungi până acolo.

Auzind numele lui Jeanne, Duncan înţepeni.

El o văzu luptând contra necazurilor zilnice, muncind din greu cu un curaj liniştit şi vesel. A înţeles că nu a încetat niciodată s-o iubească, dar îşi aduse aminte şi un alt lucru…

— Îmi imaginez că ea îl vede mereu pe tânărul Aigle?

— Bineînţeles! Alex se învârte mereu în jurul casei. Se gândeşte atât de mult la ea. În ultimele două luni, era în Canada. Dar îl aşteptăm pentru sfârşitul anului.

— Lucrurile se vor aranja, fără îndoială, pentru Murdoch în acel moment. Şi pentru Jeanne.

— Desigur! Alex vrea s-o ia de nevastă, îţi dai seama?

După ce Hamish plecă, Duncan rămase să privească cadoul modest pe care Mc. Kelvie îl trimisese. El revăzu clar casa sărăcăcioasă a pădurarului şi femeia pe moarte, femeia pe care a vindecat-o.

Se lăsă pradă gândurilor: Dumnezeule! Am mai făcut de atunci ceva util?

Dar pe cine mai interesa drama petrecută în timpul unei nopţi de iarnă?

Şi ce îl privea pe el soarta unui medic de ţară, mediocru şi gârbovit? De foarte mult timp el alungase din viaţa sa toate sentimentalismele.

Viitorul său şi cariera sa depindeau de această

atitudine. De altfel, viitoarea căsătorie a lui Jeanne cu Alex va rezolva repede problemele lui Murdoch.

Trei zile mai târziu după vizita lui Hamish, îl văzu pe doctorul Overton pentru prima oară, de la seara când a fost invitat la cel din urmă.

Spre ora 12 şi jumătate, în aceeaşi zi, Duncan intră în biroul lui Overton, cu mai multe rapoarte în mână.

— Iată rapoartele asupra a trei bolnavi pe care le-ai semnat, Overton, spuse el.

Ridicând ochii de pe biroul lui, Overton ezită un moment, apoi se decise să abordeze o expresie de indiferenţă.

— Mulţumesc! răspunse el. Este foarte amabil din partea ta că mi le-ai adus. Apropos, Stirling, am auzit un zvon că ţi-ai depus candidatura la postul de director. E adevărat?

— Cum nu se poate mai adevărat, răspunse Duncan politicos.

— Este păcat că tu şi eu suntem din nou într-o rivalitate deschisă. În sfârşit, trebuie ca unul din noi să fie subordonatul celuilalt.

— Scrupulele tale mă înduioşează.

— Tu ştii, Stirling, m-am gândit mult la tine, în ultima vreme. M-am întrebat pentru ce nu te mulţumeşti cu postul în care ai reuşit atât de bine, în loc…

— Tu vrei să spui „în loc să stric totul?”

— Exact. Cred că perspectiva viitorului în specialitatea ta, este extrem de promiţătoare. Ar trebui să reflectezi puţin la toate acestea. În sfârşit dacă ai să te decizi să-ţi continui lucrul în specialitatea ta şi să nu te amesteci…

— Tu îmi vei da cheile Raiului când tu vei fi numit director, termină Duncan cu ironie.

Overton se înroşi.

— Încerc să te scutesc de umilire.

— Voi încerca să suport.

— Vei suporta de o mie de ori mai mult! strigă deodată

Overton. Când voi fi director, voi veghea ca tu să fii tratat aşa cum meriţi! Vom vedea dacă vei mai putea râde când îţi voi da eu ordine!

— Nu am primit niciodată ordine de la tine, şi acest lucru nu se va întâmpla niciodată.

— O să vedem! În orice caz, iată-l pe primul! Nu mai încerca să-i faci curte lui Margaret. Ea este soţia mea, nu a ta.

— Cei vrei să spui?

— Ceea ce am zis, simplu. Sunt luni de când te învârteşti în jurul ei.

— Vrei să retragi ceea ce ai zis, fă-o pentru dragostea pe care o porţi soţiei tale, Overton!

— Să mă ia dracu' dacă o faci

Duncan făcu un pas spre Overton:

— Recunoaşte imediat că tu minţi, Overton sau îţi rup oasele!

— Eu nu mint deloc. Margaret ea însăşi mi-a povestit.

În acel moment, Margaret intră în cameră. Ea rămase un moment nemişcată, calmă, elegantă. Perfect conştientă de scena pe care tocmai a întrerupt-o, ea se făcu că nu-l vede pe Duncan şi surâse afectuos soţului ei. Overton îşi scoase batista din buzunar şi îşi şterse fruntea.

— Da, Margaret, vin imediat, răspunse el. Dacă adoratorul tău nu vede niciun inconvenient!

Margaret, binevoi, să-l bage în seamă pe Duncan şi făcându-i un semn protector cu capul. Apoi ea remarcă:

— Cu adevărat, dragă prietene, ar trebui să acorzi mai multă atenţie cum te îmbraci.

— Cu adevărat?

— Desigur! răspunse ea râzând. Ieri seară, când ai fost la noi, nu m-am putut împiedica să remarc croiala... cum să spun... cam rustică a costumului tău.

— Poate aş face mai bine să nu-l mai aduc pe la voi?

— Cred că ştii, nu cred că o să ne vedem de multe ori în această iarnă. Am o grămadă de idei pentru recepţiile

destinate a favoriza candidatura lui Euen şi, ţinând seama de împrejurări, nu cred că ai dori să asişti.

— Ai perfectă dreptate.

Aranjându-şi micuţa pălărie nostimă; am fost foarte ocupată de când acel faimos post de director este liber! conchise ea. Toată lumea crede că Euen va fi numit. El este aşa de iubit, aşa de apreciat! Eu, de asemeni, sunt sigură, că voi face tot ce este posibil ca să-l ajut.

Aşezându-şi uşor mâna pe mâneca lui Overton, ea îl scoase pe soţul ei din cameră înainte ca Duncan să poată spune ceva. Era clar că ea i-a povestit lui Overton scena balconului în felul ei şi că de acum încolo va face tot ce este posibil pentru a-l discredita pe Duncan la comisie şi la profesorul Lee!

Ieşind din birou, Duncan se întâlni cu un om cu o pălărie melon şi îmbrăcat cu impermeabil în care recunoscu pe Cinstitul Joe în persoană.

— Bună ziua, bună ziua! exclamă vesel antreprenorul. Sunteţi chiar omul pe care-l căutam. Am venit să-l iau pe fiul meu şi pe soţia lui la masă. Vreţi să veniţi şi Dumneavoastră?

— Nu astăzi, mulţumesc.

— Păcat. Pot să vă vorbesc un moment? Nu vă voi reţine decât câteva minute. Ascultaţi-mă doctore. Nu ne-am înţeles aproape niciodată, dar eu am fost totdeauna prietenul dumneavoastră. Vă aduceţi aminte de discuţia pe care am avut-o la baraj? Din cauza acestei discuţii sunt aici. Am vrut să vin mai de mult, dar am fost foarte ocupat. Astăzi am venit să vă ofer acest post... postul de medic şi chirurg al Companiei de electricitate a Regiunii de Est.

— Credeam că aveţi deja un medic?

— Bailley? Bineînţeles! Dar nu este de nivelul Dumneavoastră. Compania este în plină ascensiune. Vreau deci un medic de înaltă calificare, şi sunt gata să-l plătesc atât cât cere. O mie de lire pe an, şi să-l asigur,

apoi să-i dau un pachet de acţiuni la Companie în afară de salariu.

Această propunere avea ceva jignitor.

Cinstitului Joe îi era frică deci, şi lui, că Duncan va jena cariera fiului său. Furios, Duncan se întoarse brusc, lăsându-l pe loc pe Cinstitul Joe, îndreptându-se spre biroul său.

La sfârşitul lunii octombrie, opinia publică admitea că numai trei oameni puteau obţine acest post. Era în ordinea preferinţelor: doctorul Overton, un oarecare Chivers, profesor la Universitatea din Durham şi Duncan Stirling.

Discuţiile înflăcărate care se angajau între Fundaţie şi corpul medical atrase atenţia presei locale, alegerea viitorului director nu întârzie să ocupe toate jurnalele. Fotografiile lui Overton şi a soţiei lui au început să apară, urmate de Titluri ca: „Viitorul director al Fundaţiei Wallace” sau „Doctorul şi doamna Overton, vor vizita Fundaţia Wallace”, etc. Banii Cinstitului Joe făceau treabă bună.

În curând, campania electorală luă o întorsătură foarte agresivă. Într-o foaie foarte răspândită „Tribuna serii” a apărut un articol intitulat: „Doctorul Lotario”. Redactat cu insinuări destul de abile pentru a evita darea în judecată pentru defăimare, reprezenta aluzii şi de multe ori se făceau apropieri între Duncan şi Anna Geisler.

Duncan se înecă de furie, dar reuşi să se stăpânească. Totuşi, când insinuările se repetară, şi săptămâna următoare, în „Argus de Luni” sub o formă mai dură, el aduse jurnalul lui Anna.

— Trebuie să acţionăm! spuse el. Voi merge să sparg tot ce îmi cade în mână în biroul redactorului şef al acestei fiţuici. Şi să-i trag o bătaie de care să-şi aducă aminte toată viaţa!

— Dragul meu Duncan, îţi aduci aminte de un frumos pachet de scrisori? Dacă l-ai uitat, iată ceva care îţi va împrospăta memoria.

Ea îi deschise biroul şi-i întinse lui Duncan pachetul de scrisori legate cu o panglicuţă albastră. Erau acelea pe care Overton le-a scris infirmierei Dawson.

— Nu, Anna, spuse Duncan. Noi nu putem folosi scrisorile acestea. Va fi înjositor. Deja am mai refuzat o dată.

— La vremea aceea, aveai dreptate! dar astăzi îl vei lăsa pe aceşti oameni să te împroaşte cu noroi în faţa întregului oraş fără să ripostezi? Cerul ne-a dat acest pachet de scrisori. Să aşteptăm până ne vine bine. Să-i lăsăm pe acuzatorii noştri să otrăvească pe membrii Comisiei cu tot acest noroi şi, în ultimul moment să le aruncăm bomba noastră în plină figură! O voi aduce chiar pe infirmiera Dawson dacă trebuie. Eu am rămas în relaţii bune cu ea. Ea lucrează la spitalul din Glasgow, acum. Sentimentele care le nutreşte pentru Overton nu sunt deloc prieteneşti.

— Ai dreptate, Anna! Mă voi angaja cu toate forţele. Voi şti şi eu să arunc cu noroi!

Din această zi Duncan atacă pe toate fronturile şi cu toate forţele pentru a-şi asigura cât mai multe şanse. Îşi intensifică munca în saloanele sale, se apuca de lucru de dimineaţa şi nu-şi părăsea laboratorul decât seara târziu, şi în decembrie, el publica cu succes al doilea volum despre „Regenerarea neutronilor” în *Revista de medicină*.

Refuză să se culce pe laurii săi. Cu toate că detesta partea tehnică a cercetărilor, el se lansă cu forţă pe o nouă cale: „Patologia coordonării musculare”. Apoi publică primul rezultat în *Analele Ştiinţifice*, şi urmă cu pasiune cercetările.

Într-o după-amiază ploioasă de decembrie, când obscuritatea deja a învăluit oraşul, Duncan ridică capul de la microscop şi văzu pe profesorul Lee care îl observa.

— Scuzaţi-mă profesore, nu v-am auzit.

— Nu te scuza. Am venit numai ca să te invit să iei cina la mine.

— La cină! repetă Duncan, surprins.

— Da, astă seară, la mine, la ora opt precis.

Ochii pătrunzători ai bătrânului domn clipiră.

— Am înţeles că nu te-ai dus la nicio recepţie în ultima vreme. Cel puţin sunt sigur că nu te-am văzut pe la Overton.

— Aşa este.

Duncan lăsă ochii în jos.

— Astă seară la mine, repetă profesorul, nu o să fie decât bărbaţi. Vreau să te prezint membrilor Comitetului Fundaţiei: doctorul Inglis, pe care-l cunoşti deja, judecătorul Lenzie, profesorul Brandt şi doctorul Gibbson.

Era imposibil să nu înţelegi cauza acestei invitaţii, ţinând seama de tonul prietenesc cu care ea era formulată.

— Este foarte amabil din partea dumneavoastră, profesore răspunse Duncan. Bineînţeles, sunt foarte încântat. Voi fi exact.

— Perfect! Vă previn că în acest timp veţi avea de făcut faţă unei puternice curiozităţi şi va trebui să răspundeţi zvonurilor care au circulat de curând despre dumneavoastră. Încercaţi să pregătiţi răspunsuri plauzibile.

— Prefer să spun adevărul, profesore.

Lee începu să râdă.

— Ah, am citit a doua monografie. Ieri seară. Se putea să fie mult mai rea!

După ce profesorul plecă, Duncan rămase la masa lui de lucru, cu inima plină de bucurie. De-abia auzi uşa deschizându-se când Anna îmbrăcată cu un impermeabil intră în cameră.

— Ai uitat că mergem la Operă în această seară? spuse ea.

— Cred că o să mergi, singură, Anna. Sunt ocupat.

Încruntând uşor din sprâncene, ea se aşeză pe un colţ al mesei.

— Duncan, începu ea cu o voce solemnă, eu cunosc

tenacitatea şi încăpăţânarea scoţiană pe care le ai. Dar, prietene, când te-am sfătuit să-ţi pui candidatura, nu aveam intenţia să te văd că-ţi sacrifici viaţa muncind. Mort, nu vei fi nimănui de folos.

— Nu-ţi face griji, sunt cât se poate de viu!

— Nu vezi că ai obrajii traşi şi părul a început să-ţi albească pe la tâmple. Nu faci destule exerciţii. Chiar dacă nu mergi la Operă, trebuie să practici un sport: golf, tenis, sau altceva? Vocea ei slăbi, încetişor, devenind maternă.

El o privi surprins. Ce i s-a întâmplat?

— Golf, tenis? Oh, nu Anna! Mă gândesc la lucruri mult mai importante... Să merg să iau dineul la profesorul Lee, spre exemplu!

— Ce spui?

Ea se ridică.

— Nu sunt nici cinci minute, urmă el, când profesorul Lee se găsea exact în locul în care stai acum, A fost foarte cordial. El m-a invitat să iau masa cu membrii Comitetului.

Duncan nu a văzut-o niciodată pe Anna aşa de tulburată. Vocea îi tremura când răspunse:

— Nu-ţi dai seama ce înseamnă asta? Este clar ca lumina zilei! Lee doreşte ca dumneata să-i urmezi. Am ştiut mereu că eşti foarte apreciat de el. Membrii Comitetului vor cu siguranţă să-ţi pună întrebări să vadă în ce ape te scalzi. Fă-i curioşi la maximum. Iar când veţi ajunge la lichioruri, joacă puţin teatru, scoate scrisorile infirmierei Duncan!

Duncan dădu trist din cap şi murmură:

— Ar fi cu adevărat bine ales momentul.

Anna exclamă:

— Dacă aş putea vedea ce mutre fac, atunci! O adevărată bombă! Cu siguranţă vei fi numit!

— Oh! păstrează-ţi calmul, Anna! replică el cu repeziciune. Încă nu am ajuns acolo.

Dar nu a putut s-o facă să tacă. Ea continua să

vorbească cu nervozitate, mergând în lung şi în lat prin laborator. Cu greu, el a putut să se debaraseze de ea şi să se apuce de lucrul lui.

Când Duncan ajunse la domiciliul său, îi mai rămase o jumătate de oră pentru a se îmbrăca. Afară ploua pe rupte. Se lăsă să cadă într-un fotoliu, şi îşi turnă puţin whisky pentru a se destinde. Luă jurnalul de seară şi întoarse paginile cu indiferenţă. Deodată, un paragraf, la ultimele noutăţi îi sări în ochi:

Dezastru la Strath Linton. În această după-amiază, apele îngroşate de recentele ploi au provocat un groaznic accident la noul baraj creat de Compania de electricitate a Regiunii de Est.

Sunt cinci morţi şi şapte răniţi! în cursul operaţiunilor de degajare şi ajutor, care au continuat ore întregi, doctorul Murdoch, venit să-l ajute pe doctorul Bailley, medicul Companiei, a fost lovit de un bloc de ciment care a căzut pe el. Se crede că rănile sale sunt grave.

Duncan se sculă dintr-un salt. Deja uitase de dineul de la profesorul Lee. În memoria sa nu mai era loc pentru altceva ce nu era legat de accidentul suferit de Murdoch. Aruncă o privire pendulei. Maşina lui era într-un garaj alăturat; mergând repede, putea să fie la Linton pe la ora 9.

Perdeaua de ploaie era groasă. Pe drum, maşina făcea să ţâşnească jerbe de apă de fiecare parte a maşinii. Pe tot parcursul drumului, văzu pe câmp, la lumina farurilor, ravagiile făcute de ploile care durau de mai multe zile. Peste tot câmpuri inundate, gropile pline de apă, râurile umflate şi zgomotoase.

Viteza îi mai atenuă tensiunea din suflet.

El se apropie de capăt. Deodată, farurile descoperiră o barieră galbenă pe drum şi un om agitând braţele cu frenezie.

Frână la timp. Paznicul se apropie de maşină. El purta o manta de ploaie, cerată, pe care apa curgea şiroaie.

— Eşti nebun să conduci aşa pe o noapte ca asta? întrebă el. Întoarce-te. Nu se poate merge mai departe!

— Pentru ce? strigă Duncan.

— Drumul spre Strath Linton este inundat. Barajul poate să cedeze din moment în moment.

Duncan nu protestă deloc, puse contactul şi acceleră. Imediat, maşina făcu o săritură înainte şi se repezi în barieră, care se prăbuşi imediat. Drumul, cu toate că în mare parte era inundat, era practicabil. Deodată dintr-un imbold intern, deschise radioul. Imediat, captă ultimele ştiri care îl interesau:

Ameninţarea care apasă asupra lui Strath Linton, spunea vocea indiferentă a crainicului, este mult mai serioasă decât s-a crezut la început. Nimic nu ne face să sperăm că ploaia se va opri, şi fisura din barajul de la Loch Linton pare că se lărgeşte. Echipe de ajutor au fost trimise la faţa locului.

Se pare că situaţia este controlată, după comunicatul dat de domnul Overton şi de alte personalităţi ale Companiei. Toată circulaţia a fost întreruptă în regiunile învecinate şi ca măsură de precauţie, locuitorii văii au fost rugaţi să-şi părăsească locuinţele.

Vocea deveni mai gravă:

Numărul morţilor pe care îi plângem se ridică acum la 15. Doctorul Murdoch, din Strath Linton, care a fost rănit de un bloc de ciment în timp ce dădea ajutor unui rănit, se pare că a fost atins mai rău decât s-a anunţat. Ne temem pentru viaţa sa.

Duncan apăsă la fund acceleratorul.

Maşina ţâşni din nou. Zece kilometri mai departe, începu să recunoască peisajul. În tot lungul drumului, el remarcă căruţe şi maşini încărcate cu mobilier şi valize. Cinci kilometri mai departe, el intră în Linton. Îşi opri maşina în faţa casei doctorului. Strada era deşertă.

Retta, învăluită într-o manta, îi deschise uşa.

— Retta, unde este doctorul?

Ea îşi ridică faţa spre el scăldată în lacrimi.

— L-au oprit la uzină, doctore Stirling.

— Şi domnişoara Jeanne?

— Ea este tot acolo sus, răspunse bona cu un suspin. Toată lumea este plecată şi eu o să plec. Şi fugi în stradă.

Afară, în această noapte de coşmar, Duncan nu văzu suflet de om până când o siluetă solitară apăru la colţ. Duncan a cunoscut imediat pe noul venit.

— McKelvie! strigă el!

— Doctore Stirling!

— Sunt foarte fericit că te văd bătrâne! Trebuie să ajung la uzină sus.

— Nu este posibil, răspunse Mc. Kelvie decis. Drumul nu mai este practicabil!

— Trebuie! Nu înţelegi, haide! Murdoch este acolo. Trebuie să ajung până la el. Trebuie!

Mc. Kelvie clătină din cap, pe faţa lui curgea ploaia. Nu vei putea ajunge niciodată pe drum, spuse el. Dar poate există o şansă să vă duc pe o scurtătură. Se urcară în grabă în maşină, şi Duncan demară în trombă.

Mc. Kelvie îi indică un drum necunoscut, sinuos şi plin de pietroaie, care şerpuia pe alt versant al colinei. Când ajunseră cam la jumătatea drumului, maşina nu a mai putut să-şi continue drumul. Fără un cuvânt, Mc. Kelvie sări din maşină şi precedându-l pe Duncan pe o cărare îngustă alunecară pe conuri de brad şi în crăpături.

Căzdeau în gropi pline de apă şi noroi. Se agăţau de rocile alunecoase. Mâinile lui Duncan erau julite când ajunseră în vârf şi de-abia mai sufla.

Căutând în obscuritate, Duncan, după câteva momente, văzu lacul. Ei ajunseră la malul lui înconjurând regiunea primejdioasă.

— Barca trebuie să se găsească în apropiere! strigă Mc. Kelvie cu mâinile pâlnie în jurul gurii pentru a domina zgomotul valurilor.

O sută de metri mai departe, ei descoperiră, mica

barcă de pescuit, legănată de valuri.

Mc. Kelvie desfăcu sfoara care o lega de mal şi cei doi oameni luară fiecare câte o vâslă.

După câteva momente, Mc. Kelvie întrebă:

— Auziţi?

În afară de zgomotul valurilor, Duncan percepu zgomotul asurzitor al unui torent.

— Este barajul, anunţă Me. Kelvie. Dumnezeu să ne apere, noi suntem chiar în apele barajului.

Întorcând vârful bărcii contra vântului, ei se apucară să vâslească. Zgomotul se făcea din ce în ce mai clar. Dar, deodată, în momentul când erau la capătul puterilor, barca eşuă pe malul nisipos ascuns în obscuritate. Ei săriră pe pământ şi se grăbiră spre luminile care le vedeau în apropiere.

Pe platou, Duncan îmbrăţişă cu privirea un spectacol halucinant, al uzinei, scoasă în evidenţă de luminile roşietice ale unui rând de lămpi cu gaz. Partea din fund era formată de construcţiile neterminate ale uzinei de aluminiu. Chiar în faţa uzinei erau o mulţime de muncitori şi de oameni din localitate, siluete nemişcate şi tăcute. Apoi, la câţiva metri văzu barajul, arc de beton cu arcade elegante.

Prin ecluzele deschise, un torent de apă clocotind şi aburind se vedea în obscuritatea văii. Din vârful barajului, o cascadă de două sute de metri se precipita puternică.

Dar mai întâi de toate era acea crăpătură sinistră în masa gri a barajului, acea mare breşe de unde apa ţâşnea cu o forţă demonică, smulgând în drumul ei bucăţi de ciment din ce în ce mai numeroase.

Duncan alerga deja, grăbit să ajungă cât mai repede la patul lui Murdoch, când deodată se opri chiar la timp pentru a vedea catastrofa finală. Sub ochii săi îngroziţi, crăpătura din beton se lărgea încetişor, ca lărgită de mâinile invizibile ale unui uriaş. Blocuri de ciment fură aruncate în aer. Barajul oscilă mai întâi încetişor, apoi se

turti. Ca o jucărie din hârtie, structura în întregime se legănă uşor, se lăsă pe o parte, şi se prăbuşi în sfârşit în lac.

— Dumnezeule! şopti Me. Kelvie. Parcă ar fi sfârşitul lumii.

Un moment Duncan rămase înmărmurit, apoi, îşi făcu drum prin mulţime, alergând spre uzină.

În spatele perdelelor din birourile administraţiei, văzu mişcându-se umbre şi lumini. Cu mâna pe clanţa uşii, avu un fior, apoi se gândi ce ar fi făcut Murdoch dacă rolurile ar fi inversate, şi împinse uşa.

În primul birou, personalităţile Companiei erau adunate: Scott, R. P. Simpson, avocatul Leggat, toţi consilierii municipali din Levenford şi, în spatele unei mese, Cinstitul Joe. Când Duncan intră, Joe ridică capul. Pentru, o secundă se fixară în ochi. Duncan citi în ochii lui Joe ruşinea şi înfrângerea învinsului. El citi de asemenea, teroarea dată de pierderea vieţilor omeneşti şi de pierderile suferite. Duncan trecu în camera cealaltă. Bătrânul doctor din Strath Linton era aici.

Murdoch zăcea sub o cuvertură aspră de culoare întunecată. Salteaua era plasată în centrul camerei. La capătul acestui pat improvizat, o văzu pe Jeanne, palidă, cu trăsăturile împietrite, fără lacrimi. În partea cealaltă, era un om destul de tânăr în haine de culoare închisă. Duncan bănui că este vorba de doctorul Bailley, medicul Companiei. Se apropie în vârful picioarelor. Faţa bătrânului medic, aşa de colorată de obicei, avea culoarea cretei. Nemişcarea sa era impresionantă. Înţepenit, sub gât, i-a fost pus un sac mic de nisip.

Când Duncan se întoarse spre doctorul Bailley, îi spuse cu voce înceată:

— Eu sunt doctorul Stirling, din Edinburgh. Este... este vorba de coloana vertebrală?

Bailley, cu o faţă îngrijorată, făcu un gest de resemnare, şi răspunse:

— Pietrele au fracturat vertebrele cervicale. Pulpa este

lovită, de asemenea, mai are şi câteva coaste rupte în plus. S-ar putea spune că fiecare os a suferit câte ceva. Mă tem şi de o hemoragie internă.

— Ce aţi făcut?

— Tot ce am putut. I-am pus sticle cu apă caldă şi l-am ţinut nemişcat. Este intransportabil. Măduva spinării... mă înţelegeţi?

Şi mai murmură:

— Ce se poate face altceva? Este pierdut.

Duncan tresări văzând că Murdoch deschide ochii. O strălucire glumeaţă îi lumină şi bătrânul doctor şopti cu efort:

— Inutil, Stirling, să insişti, doctorul Bailley are dreptate. Sunt terminat!

— Nu vorbi aşa, spuse Duncan.

— Un muribund are dreptul să spună ce vrea!

Un suspin săltă pieptul Jeannei. Ea întoarse capul.

— Haide, haide, Jeanne! Nici nu te-am văzut. Trebuie să fie obscuritatea din cameră. Dă-mi mâna şi nu mai plânge.

Duncan se aplecă spre ea:

— Jeanne, ordonă el, lasă mâna tatălui tău! Lasă-l, ţi-am zis şi lasă-ne singuri cu el.

Tânăra fată se ridică şi părăsi camera cu un pas nesigur. Duncan se aşeză imediat în genunchi în locul pe care ea tocmai îl părăsise. Vocea îi era aspră:

— Murdoch, ce înseamnă asta? Te porţi ca o femeiuşcă? Mă auzi?

— Lasă-mă, băiatul meu, murmură slăbit, Murdoch.

— Nu o să te las deloc! Pentru Dumnezeu, încearcă să te mişti. Repede, cu degetele experte, el cercetă coloana vertebrală a bătrânului. Diagnosticul lui Bailley era din nenorocire corect. Duncan examină încă o dată vertebrele sfărâmate de la baza craniului şi, într-o secundă, calculă şansele slabe care le mai avea. Da, era intransportabil. O singură mişcare neîndemânatică şi măduva spinării poate scăpa din vertebre. Ar fi fost

sfârşitul imediat.

Trebuie să lucreze imediat, aici, în acest birou, fără ajutorul infirmierelor competente şi fără resursele unei săli de operaţii moderne. De data aceasta, nu se putea baza pe tehnica modernă, ci pe priceperea omului.

Duncan se redresă. Decizia lui era luată. Vechile lui aspiraţii îi reveniră în memorie. Îşi regăsi încrederea în el însuşi şi calităţile lui de vindecător.

Ca într-o ceaţă se văzu aplecat peste bătrânul medic, repunându-i cu delicateţe la loc segmentele sfărâmate, aranjându-i oasele şi îndepărtându-le de centrii nervoşi ai măduvii. Cu repeziciune, se întoarse spre Bailley:

— Ai un anestezic? întrebă el. Administrează-l te rog.

Se aplecă din nou:

— Vreau să risc tot ce este posibil, Murdoch.

Tăcu un moment şi adăugă cu o sinceritate brutală:

— Mă ajuţi în această luptă sau mă abandonezi?

Umbra unui surâs trecu pe faţa lui Murdoch, şi Duncan auzi o şoaptă:

— Am spus întotdeauna că nu te laşi de mania de a omorî oameni. O să-ţi aduci aminte... Când nu o să mă mai scol deloc... că am avut dreptate.

Capitolul 6

Cinci săptămâni mai târziu, un strălucitor soare de ianuarie apăru deasupra vârfurilor munţilor şi făcea să renască viaţa în Strath Linton. Casele de piatră păreau bine fixate pe pământ, de data asta. Singulare găuri în pereţii de paiantă; câteva garduri dărâmate, obloane în curs de reparaţie şi muncitorii ocupaţi să repare drumurile, evocau teribila inundaţie.

Se va face frumos, gândi paraclisierul în faţa grădinii sale.

Aspiră cu plăcere o gură de aer curat.

La capătul străzii apăru factorul Murray cu doi oameni, se salutară, şi porniră mai departe împreună.

Mai întâi, nu scoaseră o vorbă. Apoi, paraclisierul rupse tăcerea:

— Am citit în „Herald” de astăzi dimineaţă, spuse el, că prietenul nostru, Cinstitul Joe, a fost declarat falit. Factorul nu şi-a putut stăpâni satisfacţia: S-a sfârşit cât se poate de bine! răspunse el. Dumnezeu să-i ajute pe cei care au investit bani în afacerea lui.

— Am spus totdeauna că acest baraj este blestemat, remarcă paraclisierul. Totuşi, nu neg că un baraj construit de o societate serioasă, nu va fi folositor regiunii, cu condiţia să nu alimenteze o nouă uzină de aluminiu. Astfel vom rezolva utilizarea practică şi menţinerea peisajului natural.

— De fapt, factorule, s-a vorbit de un astfel de proiect. Sir John Aigle şi fiul lui, pastorul, şi alţi câţiva sunt adunaţi, şi noua societate va fi înfiinţată la Saint-Martin.

— Nimic nu este imposibil! exclamă factorul. Ei bine! este adevărat ce se spune că totul se rezolvă pentru cel care ştie să aştepte.

Îşi continuară drumul în tăcere. În faţa casei medicului, cei doi oameni se opriră şi priviră cu tristeţe spre ferestre.

Factorul spuse în şoaptă:

— Perdelele nu sunt încă trase, spuse el. Săracul Murdoch! Ce încercare pentru el!

— Mai mult de o lună de când stă în pat, spuse paraclisierul cu gravitate. Nu o să uit niciodată când l-au adus de la uzină fără cunoştinţă.

— Se spune că de săptămâni, el nici măcar nu a deschis ochii. Nu şi-a recăpătat cunoştinţa. Este groaznic să te târăşti aşa!

În curând, îi ajunse şi institutorul, apoi domnişoara Bell, îmbrăcată cu pelerina sa roz pal. Ea se ducea să-şi deschidă magazinul de mercerie. În câteva minute, un grup mic tăcut, se formă în faţa casei doctorului. El care a salvat atâţia oameni! Este păcat să moară astfel.

Domnişoara Bell dădu din cap cu tristeţe: oare nu este o cruzime să i se prelungească atâta agonia?

— Ah, da! admise factorul. Era mai omenesc să-l lase să moară în linişte.

— Noi nu suntem calificaţi pentru a judeca aceste lucruri, factorule, murmură paraclisierul. Doctorul Murdoch a făcut bine la toţi oamenii din Strath Linton. Dumnezeu îl va chema la el la ora care va vroi.

Primarul clătină din cap. Imediat micul grup se separă şi fiecare plecă pe drumul lui.

În casă, o uşă se deschise.

Duncan ieşi din camera bolnavului. Nu era ras şi cearcăne de oboseală se vedeau la ochi. El îşi petrecuse noaptea la capul lui Murdoch. Jeanne a venit să-l schimbe. Îşi aşeză braţul pe zid şi îşi sprijini capul de el.

El fusese fericit, când la uzină, a izbutit să aşeze la loc oasele lezate, prezervând astfel o scânteie de viaţă! Dar

după aceea, ce decepţie când a constatat că bolnavul a căzut într-o stare de comă din care numai moartea îl mai putea scoate!

Se scurseră deja cinci groaznice şi interminabile săptămâni de când era la Linton. Nu s-a mai reîntors nici măcar o singură dată la Edinburgh. Aproape că nu-şi mai aducea aminte de existenţa lui anterioară, de munca de la Fundaţie, de obligaţiile şi speranţele sale. Un singur gând îl obseda, să-l salveze pe Murdoch…

Deodată, în casa plină de tăcere, se auzi soneria telefonului. Duncan auzi paşii înăbuşiţi ai lui Retta îndreptându-se spre telefon.

— Ce este Retta? întrebă el. Un bolnav?

— Nu, doctore. Era cineva care vorbea mereu. Dar am făcut cum aţi zis: i-am spus că nu vă găsesc.

— Foarte bine. Dacă mai sună, spune-i acelaşi lucru.

În această dimineaţă, Duncan îşi terminase circuitul de vizite în vale. Era trecut de ora unu când se reîntoarse la Linton. În faţa casei lui Murdoch, el remarcă o maşină închiriată. Îşi permise un surâs ironic. Ştia chiar înainte de a intra în casă ce însemna această maşină.

O găsi pe Anna fumând o ţigară în micul cabinet de consultaţii!

— Bună ziua, Anna, spuse calm. Credeam că ţi-am spus să nu vii aici. După atâtea telegrame şi convorbiri telefonice, credeam că ai înţeles.

Ea îşi stinse cu violenţă ţigara în scrumieră.

— Ai ceva cu mine, replică ea, fiindcă doresc să am o convorbire pe faţă cu dumneata?

Ridicând din umeri, Duncan se îndreptă spre micuţa farmacie, dintr-un colţ al micuţului cabinet, şi se apucă să prepare medicamentele după reţetele pe care le-a prescris în cursul vizitelor de dimineaţă. Acest spectacol o făcu pe Anna să-şi piardă toată răbdarea.

— Duncan, exclamă ea, ai devenit complet nebun! Să-ţi sacrifici cariera pentru nişte ţărani!

— Poate! o întrerupse el cu brutalitate, dar am sus un

bolnav la care ţin tot atât ca la viaţa mea!

— L-am văzut. Mi-am luat libertatea să-l examinez în lipsa dumitale. Pot să-ţi spun că îţi pierzi timpul.

El se împletici ca şi cum această sentinţă de moarte l-ar fi privit personal..

— În orice caz acesta este numai punctul dumitale de vedere!...

— Punctul de vedere este ştiinţific, clar.

— Acest sărman bătrân este bun pentru cimitir. Şi dumneata nu ai să schimbi nimic.

— Cu ce drept vorbeşti aşa?

— Cu dreptul omului de ştiinţă, şi de asemeni, ca prietena dumitale. Oh! Ştiu ce ai făcut. După ce ai refăcut coloana vertebrală ai hrănit bolnavul artificial, l-ai vegheat zi şi noapte. Este extraordinar. Dar fără folos, fără niciun folos!

— Eşti dură, Anna!

— În meseria mea, şi a dumitale, nu se poate altfel. Ascultă-mă Duncan, încearcă să vezi lucrurile aşa cum sunt, măcar odată. Deja a fost o stupiditate din partea dumitale că ai uitat de dineul cu membrii Comisiei. Dar absenţa dumitale de cinci săptămâni de la serviciu? Ţi-ai lăsat duşmanii să câştige teren chiar înainte de alegeri, pentru postul de director! Asta nu este decât o sinucidere! Am încercat să le arăt partea emoţională a gestului dumitale. Acum, explicaţiile nu mai servesc la nimic. Candidaţii au fost convocaţi pentru mâine. Convocarea ţi-a fost adusă şi acasă, în apartamentul dumitale. Alegerile au loc mâine după-amiază, la orele 15,00.

El puse dopul la fiola pe care o ţinea în mână şi îi lipi o etichetă. Încetişor, el puse fiola la loc, şi se întoarse spre tânăra femeie.

— Voi încerca, bineînţeles, să vin, răspunse el. Dar nu îţi pot promite, căci, dacă vin la Edinburgh, nu or să mă mai lase să plec. Voi fi prins în cursă. Vreau să-ţi spun că am decis să-mi ajut bolnavul. Cum ar fi făcut şi Murdoch

dacă rolurile ar fi fost inversate – până la capăt!

Ea îşi muşcă buzele:

— Până la capăt! Dar nu este nimic de făcut, Duncan! Cum, dumneata, un patologist experimentat...

El se întoarse brusc spre ea:

— Sunt o mulţime de lucruri, în medicină, pe care nu le descoperim într-o eprubetă. Şi unul din aceste lucruri este acela: nu trebuie să abandonăm un bolnav atât timp cât mai este în viaţă.

Anna deveni dintr-o dată mai calmă:

— Este tot ce ai să-mi spui Duncan? După toţi aceşti ani pe care noi i-am petrecut împreună?

El o privi fără s-o înţeleagă.

— Pentru ce ne războim noi mereu? repetă ea. Aceasta ne face numai rău!

— Iată, sună straniu din gura dumitale!

— Poate sunt o femeie ciudată. Crezi că sunt dură. Şi totuşi! Eu am devenit slabă chiar mai slabă ca stupida Margaret însăşi.

Ea coborî ochii, apoi îi ridică din nou: de multe ori, renunţăm la lucruri pe care le dorim mai mult. Dar vine un timp... Este mult timp de când lucrăm împreună, Duncan. Viaţa ne-a lovit pe amândoi. Noi avem un scop comun, noi suntem legaţi împreună prin lucrări. Duncan, tot ce ţi se întâmplă mă afectează teribil... Am o mare prietenie pentru dumneata. Nu putem să construim un viitor împreună? Oh! ştiu că nu mă pricep să vorbesc! Contezi aşa de mult pentru mine, Duncan. Oare nu contez deloc pentru dumneata?

El întoarse capul şi zise cu greutate:

— Prietenia dumitale contează enorm pentru mine.

Ea rămase imobilă un lung moment. Apoi se ridică. Faţa îi era din nou calmă, impasibilă ca de obicei.

— Ei bine, este inutil de a continua această conversaţie. Îţi promit că nu voi aborda niciodată acest subiect. Dar vei veni mâine, este hotărât, nu este aşa?

— Poate voi veni...

— Trebuie să vii! protestă ea. Eşti prea ambiţios ca să laşi să-ţi scape şansa vieţii.

— La revedere, pe mâine.

A doua zi, Duncan se sculă cu nervii încordaţi. Camera sa se învecina cu a doctorului Murdoch şi, din obişnuinţă ascultă ce se petrece în camera alăturată. Era infirmiera din localitate care a venit s-o schimbe pe Jeanne. Apăsat de o stare de nelinişte, el sări din pat, se rase şi se îmbrăcă cu repeziciune. Apoi merse să-şi vadă bolnavul. Infirmiera Gordon stătea la capătul patului lui Murdoch. Ea murmură:

— Nu prea se simte bine în dimineaţa aceasta, doctore. Cred că este mai slăbit ca de obicei.

Duncan palpă pulsul lui Murdoch şi procedă la consultaţia obişnuită. Din păcate infirmiera nu se înşelase. Pe un caiet el scrise instrucţiunile de urmat de infirmieră, după plecarea sa.

În bucătărie, mâncă în grabă micul dejun. Apoi, se îndreptă spre garaj. În curând, va pleca cu maşina sa.

El ştia foarte bine de ce voia să acţioneze astfel. Era împins de o dorinţă disperată de a fugi, de el însuşi, şi de asemeni, să fugă de Murdoch.

Când s-a întors în casă, Jeanne îl întâmpină în vestibul, proaspătă şi curată în rochia sa gri, în ciuda palorii şi tristeţei care se citea în ochii săi. Prezenţa lui Jeanne îi provoca totdeauna o strângere de inimă. El ştia acum că o iubea, o iubea cu o dragoste adevărată, de nezdruncinat şi puternică.

Dar nu putea să uite prietenia pe care ea o purta tânărului Aigle.

— De ce nu te odihneşti deloc? întrebă el.

— Nu sunt obosită, răspunse ea. M-am gândit ca astăzi să luăm dejunul mai devreme.

Lui Duncan nu îi era foame. Totuşi mâncă o aripă de pui. Apoi Jeanne îi întinse o farfurie cu struguri.

— Gustă din ei, sunt foarte buni, sunt aduşi din sere de

Sir John Aigle.

Duncan dădu din cap. Acest nume deşteptă în el un sentiment vecin cu gelozia.

— Sunt totuşi delicioşi, reluă ea.

— Poate!…

Ascultând de un impuls interior, adăugă:

— Eu nu vreau să-i fiu dator cu nimic.

— El are numai intenţii bune!

Ea ezită, apoi se hotărî să continue:

— El mi-a spus că va încerca să găsească un alt medic pentru tata dacă te vei decide să pleci.

Duncan o privi, stupefiat că i-a descoperit frământarea din sufletul lui.

— Cu siguranţă că nu o să rămâi mereu aici, reluă ea. Au rămas puţine lucruri pe care mai poţi să le faci pentru tatăl meu!

Totul era acum clar pentru Duncan.

Jeanne i-a redat libertatea. În momentul când acest gând îşi făcea loc în spiritul lui Duncan, Hamish bătu la uşă şi intră, cu şapca în mână.

— Ţi-am coborât valiza, doctore, spuse el. Doreşti să o pun în maşină imediat?

— Las-o în vestibul un moment, Hamish, răspunse el. Duncan tremură la gândul că, în câteva secunde i se va decide toată viaţa lui.

O privi pe Jeanne, şi se simţi cuprins de dorinţa stranie de a o face să sufere.

— Este amabil din partea dumitale, spuse el, de a pregăti banchetul de adio cu ajutorul familiei Aigle.

Jeanne îi răspunse cu o voce tremurătoare:

— Eu voiam numai să te ajut să soseşti la Edinburgh la ora 15.

— Eşti foarte prevăzătoare! Bineînţeles, nu prea am făcut mare lucru pentru tatăl dumitale…

Ea murmură:

— Eu ţi-am spus deja…

Duncan o întrerupse cu brutalitate:

— Cred că vrei să te debarasezi de mine?

— Ai dreptate. Nu te dezaprob.

Nu înţelegea ce sentiment îl împingea să se poarte aşa urât. Cu toate acestea niciodată nu a iubit-o pe Jeanne aşa de mult ca în acest moment. El urmă:

— Nu voi mai întârzia mult, căci văd că prezenţa mea nu este prea dorită. Acordă-mi încă cinci minute şi voi pleca.

În vestibul, îşi găsi paltonul şi pălăria aşezate pe valiză. Prin geamul uşii de la intrare, îl văzu pe Hamish la volanul maşinii.

Avea destul timp ca să plece, dacă vroia să fie la Edinburgh la ora două şi jumătate.

Îşi imagina reîntoarcerea sa în oraş, sosirea sa la Fundaţie. Auzea frazele de bun venit ale prietenilor săi, îşi imagina, de asemenea, nemulţumirea lui Overton. Anna avea dreptate nu trebuia să-l lase pe Overton să devină director.

Se decise să plece. Dar mai vroia, înainte de a pleca, să mai arunce o privire bolnavului său.

Camera era întunecoasă, Murdoch era mereu culcat pe spate, fără cunoştinţă, de peste cinci săptămâni. Dacă măcar Duncan ar fi putut să-i readucă cunoştinţa lui Murdoch! Dar nu a reuşit. Trebuia să plece. Şi muribundul nu ar şti nimic...

Totuşi nu se hotărî să iasă din cameră. Nu putea să-şi întoarcă ochii de la această faţă acoperită de umbră. Poate mai era ceva de făcut!

Duncan se gândi deodată la o ultimă soluţie disperată: puncţia creierului. Dacă nu încerca nimic, moartea îi era sigură.

El se pregăti de operaţie, aşteptând cu nerăbdare sosirea infirmierei. Ea intră fără zgomot în cameră exact la ora treisprezece şi îi spuse calm lui Duncan:

— Domnişoara Jeanne mi-a zis să vă aduc aminte că este timpul să plecaţi. Dacă nu, veţi întârzia.

— Da, cred că voi întârzia, răspunse el.

— Domnişoară Gordon, vă rog să-mi sterilizaţi instrumentele mele.

Ea îi aruncă o privire, apoi îl privi pe Murdoch şi, fără o vorbă, se apucă să sterilizeze instrumentele.

Cu ajutorul ei, Duncan îl întoarse pe Murdoch pe o parte. Apoi frecă baza craniului, întâi cu alcool, apoi cu acid picrique.

Pata, de un verde galben, se vedea bine pe lividitatea pielei. Duncan cercetă încetişor, cu vârful degetelor, regiunea bolnavă. Cu grije, cu ajutorul indexului găsi punctul vital. Fără să mişte degetul, el luă cu mâna liberă „trocartul”. Acesta era un fel de seringă de unde ieşea un ac, cu vârf strălucitor, cu care trebuia să traverseze ţesutul până la măduva spinării. Cea mai mică greşeală era fatală, el o ştia. Infirmiera Gordon o ştia de asemeni.

Ciupind pielea bolnavului între degetul mare şi index, Duncan înfipse trocartul cu un gest sec în carnea moale. Timp de un minut îngrozitor, el scormoni, căutând punctul de trecere. Nu o să-l găsească niciodată?

Deodată, nu şi-a putut reţine un strigăt de uşurare.

De data aceasta, nu mai avea niciun obstacol. Acul pătrunse cu rapiditate. A găsit!

Încetişor, ghidă vârful acului în canal. Cu precauţiuni extraordinare, el împinse acul din ce în ce. Deodată simţi că trocartul a străbătut membrana, îşi atinsese scopul! Cu o mişcare rapidă, traşe inelul seringii. Instantaneu, lichidul cerebro-spinal a fost aspirat.

Duncan nu îndrăznea încă să se bucure.

Lichidul urcă din ce în ce mai repede. Şi, deodată, auzi ieşind din pieptul lui Murdoch un suspin aproape imperceptibil, prima manifestare de viaţă de peste cinci săptămâni!

— Doctore Stirling, bâlbâi infirmiera, aţi auzit?

Duncan nu răspunse. Buzele îi erau uscate de tensiune. El privi acul fix. Câteva picături mai apărură încă, apoi nimic.

Repede, scoase acul, lipi o bucăţică de leucoplast pe înţepătură, şi îl culcă pe Murdoch pe spate. Aşteptă ca infirmiera să-i pună două perne sub capul bolnavului, apoi ţinu sub nasul lui Murdoch un flacon de săruri de amoniac. Acest stimulator nu produse niciun efect.

Duncan încercă să nu cadă pradă disperării...

Apăsă puternic cu degetele pe fruntea lui Murdoch, deasupra nervilor oculari.

De multe ori el a folosit acest mijloc pentru a face să-şi revină bolnavii încă sub influenţa anestezicelor. Timp de încă un minut, nimic nu se produse. Apoi, sub presiunea accentuată a degetelor, apăru miracolul: Murdoch deschise încetişor ochii!

Era ca o înviere. Punându-şi o mână la gură, infirmiera îşi înăbuşi un strigăt. Bătrânul om îl auzi.

— Ce este? Ce s-a întâmplat? întrebă el cu o voce slabă.

Duncan se aplecă spre el:

— Nimic, spuse el. Stai calm.

Murdoch îşi întoarse încet capul şi privirea spre Duncan.

— Deci eşti mereu aici, mormăi el.

Duncan trebui să se stăpânească ca să nu urle de bucurie. Cred că m-am odihnit destul, reluă Murdoch. Deschide obloanele şi geamurile şi lasă-mă să văd lumina zilei.

Duncan se repezi spre fereastră, şi infirmiera pentru a nu fi mai prejos, îi aduse o ceaşcă cu lapte.

— Ce băutură este asta? întrebă bolnavul.

— Cred că ai putea să-mi dai o ceaşcă mare de ceai tare!

— Da, da, bineînţeles, răspunse ea. Vă voi aduce-o imediat.

Duncan folosindu-se de acest pretext părăsi camera. Nu putea suporta această fericire. Îl salvase pe Murdoch, bătrânul său prieten!

Pe palier, se opri un moment pentru a-şi recăpăta

sângele rece înainte de a coborî scările.

— Jeanne! strigă el. Tatăl dumitale este mai bine! Jeanne! Jeanne!

El crezu că tânăra fată este în grădină şi ieşi afară în cămaşă. Ea nu era în grădină.

Dar, în faţa casei, era obişnuitul grup, care se întâlnea în acest loc în toate după-amiezele: paracliserul, factorul, fermierul Blair şi o duzină de alte persoane.

Toate feţele se întoarseră spre Duncan.

— Murdoch a murit? strigă paracliserul cu o voce tremurândă.

— Bineînţeles că nu, răspunse Duncan. Din contra, este salvat!

Îl priviră în tăcere timp de câteva clipe.

— Vreţi să spuneţi, doctore, că el este cu adevărat salvat? întrebă încă o dată paracliserul.

— Da, salvat! repetă Duncan. A ieşit din comă, acum un minut. A vorbit. Chiar a cerut un ceai tare!

Se auziră strigăte de bucurie.

Inaintând paracliserul luă mâna lui Duncan şi o strânse din toate forţele. Apoi se întoarse spre unul din însoţitori:

— Robert, spuse el, aleargă să anunţi această veste bună, spune-i lui Hamish să sune clopotele. Aleargă, băiatul meu, aleargă!

Duncan intră alergând în casă. În momentul când trecu pragul uşii, clopotele începură să sune anunţând vestea cea bună satului şi întregii văi.

— Jeanne! strigă el încă o dată traversând vestibulul. Jeanne! Jeanne!

Ea ieşi din camera tatălui ei şi închise uşa, cu faţa strălucind de fericire.

Duncan se repezi spre ea. Dar, înainte de a o putea ajunge, ea îşi pierdu cunoştinţa.

Următoarele douăsprezece zile care urmară au adus mari schimbări în casa doctorului Murdoch. Ferestrele şi uşile erau deschise mari soarelui unei primăveri precoce.

Puişorii se îngrămădeau lângă cloşti în curtea din spatele casei; grădina era împodobită cu o diversitate de culori verzi, şi vocea puternică a lui Retta cântând un rondel galic, se auzea din spălătorie.

În bucătărie, Jeanne prepara cu pricepere dulceţuri. Lui Murdoch îi plăcea la nebunie dulceaţa făcută în casă. Jeanne se ocupa să taie portocalele în felii şi să le arunce, bine îmbibate în zahăr, în vasul de aramă.

Expresia feţei îi era încă serioasă, dar se putea citi pe ea o linişte sufletească.

Deodată, cineva bătu la uşă. Mai întâi, a crezut că este tatăl său care bătea în podea. Acum Murdoch era în plină convalescenţă şi el semnaliza în acest fel în cazul că ar dori ceva de la fiica sa.

Dar nu era Murdoch, ci un vizitator la uşa de la intrare.

Jeanne s-a grăbit să deschidă fără măcar să-şi scoată şortul şi se găsi faţă în faţă cu tânărul Alex Aigle.

— Alex! exclamă ea. Te-ai reîntors!

— Bună ziua Jeanne! Am sosit chiar în dimineaţa aceasta. Am aflat necazurile prin care ai trecut şi m-am grăbit cât am putut dar credeam că nu voi mai ajunge.

— Ce bine arăţi Alex! Eşti bronzat bine. Se pare că ţi-a priit viaţa în America.

El o privi cu un aer îngrijorat.

— Nu pot să spun acelaşi lucru de dumneata, Jeanne. Ai slăbit şi eşti palidă, dar mai frumoasă ca niciodată.

— Mă simt foarte bine. Ce ai fi zis dacă mă vedeai acum cincisprezece zile! Dar... dulceţurile mele se vor arde dacă nu le supraveghez. Urcă să-l vezi pe tata. Mă vei găsi în bucătărie când cobori.

În timp ce Alex urca scările două câte două, ea se întoarse la dulceţurile ei.

Din timp în timp ea auzea vocile celor doi bărbaţi. După aproape jumătate de oră, el coborî.

— Tatăl dumitale este grozav! spuse el. Nu aş fi crezut că îl găsesc aşa de bine!

Se aşează aproape de masă şi o observă pe Jeanne,

ocupată să amestece în vasul cu dulceaţă.

— Mi se pare că-i datoraţi mult doctorului Stirling, reluă el.

— Desigur, răspunse ea cu o voce calmă.

— Dacă am înţeles bine, urmă el cu vădită dificultate, Stirling este aici de mult timp şi pentru a spune adevărul el a salvat viaţa taţălui dumitale, renunţând la postul de director al Fundaţiei Wallace, la Edinburgh, care era pe punctul de a-l obţine. Apropo, cine a fost numit în locul lui?

— Habar nu am. Dar crede-mă că doctorul Stirling a făcut acest sacrificiu fără să i-o cer eu.

— Este un tip grozav. Dar cam bizar, nu-i aşa?

— Nu suntem toţi un pic, Alex?

— Când pleacă?

— În curând, cred... Îţi dai seama, că el ştie că tata nu va mai putea profesa nicio dată cu adevărat şi el aşteaptă ca noi să hotărâm ce vom face pe viitor.

Aigle se ridică şi se apropie de ea:

— Jeanne, lasă-mă să iau eu această hotărâre pentru voi. Din cauza aceasta m-am grăbit să vin să te văd. Lasă-mă să am grijă de tatăl dumitale şi de dumneata.

— Ia-mă de soţ, Jeanne. Cred că ştii, ţi-am spus de mii de ori: te iubesc!

Ea rămase nemişcată un aşa de lung moment că a crezut că a convins-o.

Dar ea clătină din cap. Pentru ea, Alex nu era decât un tânăr bărbat, prea tânăr pentru ea, sigur inteligent, dar fără originalitate, fără o personalitate adevărată.

— Îmi pare rău, Alex, răspunse ea. Am multă prietenie pentru dumneata. Dumneata şi tatăl dumitale aţi fost foarte buni cu noi! Dacă te-aş putea iubi aşa cum meriţi! Dar nu te iubesc în felul acesta, Alex. Este mai bine ca să ştii. Sunt dezolată, dragul meu Alex. Ea văzu disperarea care se aşternu pe obrazul vizitatorului. Dar ea nu se putu împiedica să nu gândească că acest tânăr, pentru care de altfel, nu avea decât prietenie, se va consola în curând.

— Curaj Alex! spuse ea. O să râdem împreună de această chestie, şase săptămâni.

— Şase ani îmi pare mai probabil, răspunse el.

El rămase încă câteva minute. Apoi strânse mâna lui Jeanne şi plecă cu repeziciune după un ultim surâs stânjenit.

Câteva momente mai târziu, uşa se deschise din nou, Jeanne ridică ochii. De data asta era Duncan, întors din circuitul vizitelor cotidiene.

El o privi pe Jeanne şi îi zise:

— L-am văzut plecând pe tânărul Aigle. După viteza cu care mergea m-am gândit că i s-au deschis porţile raiului.

Ea roşi până la rădăcina părului la gândul că el a interpretat greşit graba cu care adoratorul gonit a plecat, şi nu a putut să articuleze un cuvânt.

Duncan îi aruncă din nou o privire, de data asta sigur că a ghicit bine.

— Sunt câteva lucruri de care aş vrea să-ţi vorbesc, reluă el. Este în legătură cu bolnavii. Dacă aceasta nu-l supără pe tatăl dumitale şi dacă o doreşte... Aş fi fericit să mă ocup de ei. Voi face toate consultaţiile, bineînţeles, şi tatăl dumitale mă poate ajuta cu sfaturile sale. Cât despre bani, această chestiune nu are multă importanţă pentru mine. Tot ce îmi va propune îmi va conveni.

Ea era prea surprinsă pentru a răspunde. Ea gândea: Nu-şi dă seama cât îl iubesc... – Ea nu se simţi bine, cuprinsă de un sentiment de culpabilitate.

— Fără noi, spuse ea în sfârşit, ai fost la Edinburgh pe drumul celebrităţii. Din cauza noastră ai pierdut acel post de la Fundaţia Wallace. Şi acum, ne propui să ne ajuţi, de milă!

— Te înşeli în întregime. Chiar ieri, încă odată, Comisia mi-a oferit postul de director şi l-am refuzat.

El scoase o scrisoare din buzunar şi i-o întinse. Era o scrisoare oficială. I se oferea cu adevărat din nou postul de director al Fundaţiei.

Ea murmură:

— Dar atunci, aceşti oameni ştiu pentru ce ai rămas aici! Oh! Este minunat!

El reluă scrisoarea şi o aruncă în foc.

— Este poate extraordinar, spuse el cu calm. Dar nu pentru mine.

— Duncan, ce vrei să spui?

— Ai spus că aceste ultime săptămâni au ruinat viitorul meu. Este fals. Din contra, ele mi-au arătat drumul care trebuie să-l urmez. De la absolvire, cu excepţia lunii care am petrecut-o aici acum doi ani, am fost mereu dezorientat. Avansam într-un tunel întunecos, împins de o ambiţie care nu era a mea. Am fost prins în cursă. Am fost infidel mie însumi. Am vrut să fac ca alţii. Tatăl dumitale avea în întregime dreptate, Jeanne. Ce nevoie am eu de acele eprubete, de acele spectroscopii, de acele electrocardiograme, de acele galvanometre şi de tot restul? Oh, bineînţeles, aceste lucruri au utilitatea lor, cu toate că, câte o dată, sunt exagerate. Dar locul meu nu este lângă ele. Eu nu sunt făcut pentru ele. Eu vreau să îngrijesc oamenii şi ştiu că sunt dotat pentru a-i vindeca. Vreau să intru în casele lor şi să le alin suferinţele. Cât despre Strath Linton, îmi place această localitate şi această regiune. Aici sunt foarte mulţi oameni de treabă, aici mă simt bine cu ei. Şi îmi place foarte mult viaţa în aer liber. Orăşenii pot să-şi păstreze oraşele lor. Eu, tot ce iubesc se află aici.

— Deci eşti hotărât să rămâi?

— Da. Şi luând această decizie, îmi plătesc o altă datorie. Dacă eu mă retrag, postul de director al Fundaţiei va fi oferit lui Anna. Da, cu toate că este femeie, a recunoscut valoarea şi capacitatea sa. Va fi o mare binefacere pentru fundaţie şi pentru ea însăşi. Astfel că voi putea dansa la căsătoria dumitale. Imbecil ce sunt, am uitat să te felicit! Alex este un băiat foarte simpatic. Când vei fi lady Aigle, nici nu o să binevoieşti să-ţi arunci privirea asupra modestului doctor al văii.

Şi se pregăti să părăsească camera.

— Eu nu mă voi căsători niciodată cu Alex Aigle, niciodată, niciodată! spuse Jeanne cu un hohot de plâns.

Duncan se opri.

— Pentru ce?

— Pentru că iubesc pe altul, răspunse ea întorcându-i spatele.

Un moment, Duncan rămase nemişcat. Apoi, încetişor, se apropie de ea cu pas nesigur.

— Jeanne, nu vrei să... nu vrei să spui... că acel altul... sunt eu?

Ea se întoarse spre el, cu obrajii plini de lacrimi.

— Eu te iubesc din acea zi îndepărtată când te-am văzut pentru prima oară, sub ploaie.

— Jeanne, exclamă el!

O luă în braţe.

— Credeam că nu am nici cea mai mică şansă, murmură el. De luni şi de luni de zile, eu te iubesc. De când m-am înţeles pe mine însumi.

Ea ridică capul spre el... Dar în acel moment mai multe lovituri nerăbdătoare se auziră, din plafon.

— Este tata, murmură Jeanne. Haide să-i anunţăm această noutate.

Un an mai târziu, într-o frumoasă după-amiază de iunie, era o agitaţie neobişnuită în jurul casei doctorului Murdoch.

Ferestrele strălucitoare aveau perdele noi, florile de geranium roşii străluceau în faţa porţii de intrare. Iar în casă plutea mirosul delicat şi ademenitor al prăjiturilor coapte la cuptor, de fripturi şi tarte cu coacăze.

În grădină, două persoane, aşezate în colţul peronului, în fotolii confortabile orientate în aşa fel ca să cuprindă cu vederea strada-mare, păreau perfect calme şi în largul lor.

Una din ele era Murdoch, îmbrăcat cu grijă, cu părul complet alb acum, dar cu faţa proaspătă şi bronzată. Femeia, severă şi dreaptă, într-o frumoasă rochie neagră,

pălărie pe cap şi cu umbrela alături de ea, cu trăsăturile destinse într-un surâs, era Martha în persoană, mama lui Duncan.

Imobilă, ea contempla minunatul peisaj, munţii, valea, râul şi satul. Ea încercă să-şi ascundă nervozitatea.

— Mă gândeam, că este o zi frumoasă pentru un botez.

Bătrânul doctor avusese deja plăcerea s-o contrazică.

— O să plouă înainte de a se lăsa seara, spuse el.

— Nu, nu o să plouă deloc! ripostă ea. Nu în ziua botezului nepotului meu.

— Nepotul dumitale! Nu am niciun drept în această problemă? Nu vezi că acest ţânc îmi seamănă leit!

— Dumnezeu să ne apere! exclamă ea. Lasă-mi mie pe primul născut al fiului meu. Acesta este un băieţel frumos. Chiar ochii au aceeaşi culoare cu ai mei şi are nasul Stirlingilor.

Murdoch era să se sufoce de furie:

— Inutil să încerci să-mi impui ce vrei! Eu nu mă speri deloc. Eu nu sunt ca sărmanul dumitale Duncan pe care l-ai îndepărtat atâţia ani.

— Este o poveste veche, răspunse ea cu o expresie blândă. El nu m-a ascultat, cred că ştii.

— Nu a avut dreptate?

Ea dădu din cap cu încăpăţânare:

— El putea să facă mai mult dacă îmi asculta sfaturile. Dar în prezent, sunt dispusă să-l iert. M-am decis chiar în dimineaţa asta pentru dragostea ce-i port noului născut. Pot să fac mai mult?

— Ce femeie bună! exclamă Murdoch izbucnind în râs, eşti cu adevărat generoasă! Dacă aş fi fost Duncan, ţi-aş fi zis să te întorci de unde ai venit. Şi când o vedea că eşti aici, nu este sigur că nu o s-o facă.

Acest dialog nu încetă până când Marele Tom, îmbrăcat cu o haină mult prea largă pentru umerii săi slăbiţi, sosi din plimbare în grădină.

Martha îşi privi soţul:

— Tu ştii foarte bine că nu trebuie să bei astăzi, spuse

ea cu severitate. Nicio picătură!

Marele Tom îşi agita cu mândrie lanţul de aur la care era ataşat un ceas nou de aur băgat în buzunarul vestei sale.

Duncan nu a uitat nicio dată că tatăl lui i-a dat ceasul său când, cu mulţi ani înainte, el a început marea aventură şi primul cadou pe care l-a făcut tatălui său a fost un ceas de aur.

— Nimic altceva decât apă, promise Marele Tom.

— Şi puţină şampanie, interveni Murdoch.

— Noi doi o să golim o sticlă, Tom. Ai să vezi, este puţin mai tare ca berea.

Un zgomot de paşi întrerupse conversaţia. Jeanne apăru, surâzătoare, purtând bebeluşul îmbrăcat în haina lungă pentru botez.

— Ei bine, cu adevărat! spuse bătrâna femeie cu un surâs mândru. Este un bebe extraordinar!

— Acesta este poate singurul lucru cu care noi suntem de acord, murmură Marele Tom cu jumătate de voce.

Primii doi invitaţi sosiră cu un pas leneş.

Erau primarul şi paracliserul, amândoi îmbrăcaţi în haine de sărbătoare. În spatele lor văzură pe factor, Miss Bell, familia Me. Kelvie, Reid şi pastorul în curând, grădina: se umplu de lume.

Primarul se apucă să tuşească pentru a rupe tăcerea.

— Păcătoasă tuse aveţi, domnule primar, remarcă Murdoch. O să vă fac o mică reţetă.

— Nu vă deranjaţi, răspunse încurcat primarul. După ceremonie voi merge la doctor.

— Ce! urlă Murdoch. Unde este acel faimos doctor? Nu poate să fie aici nici în ziua botezului fiului său?

— Are o zi foarte încărcată astăzi, interveni Jeanne.

În acel moment, auziră zgomotul unui motor, şi maşina lui Duncan se opri în faţa porţii. Tânărul medic, urmat de Hamish, coborî, şi faţa i se destinse la vederea invitaţilor săi, a soţiei sale şi a copilului său. Într-un singur an, munca l-a transformat. Trăsăturile sale exprimau acum o

omenie şi o bunătate profundă. Aerul curat i-a bronzat faţa acum strălucind de sănătate. Chiar corpul, era muschiulos, şi puternic.

Duncan se apropie şi surâdea cu calm invitaţilor săi, cu acel surâs fericit, de om care şi-a găsit drumul. El nu văzu pe maică-sa căci, apucată deodată de teamă, ea s-a ascuns în spatele altor persoane prezente.

— Îmi pare rău că am întârziat, spuse el. O apendicită urgentă la Rossdhn. Am fost oprit în drum.

El întinse Jeannei o telegramă deschisă.

Ea citi cu voce tare:

ASTĂZI SUNT CU SUFLETUL ALĂTURI DE VOI. DUMNEATA AI AVUT DREPTATE. ÎMBRĂŢIŞEAZĂ PE BEBE DIN PARTEA FOSILEI SALE DE MĂTUSĂ. URĂRI DE BINE JEANNEI ŞI O STRÂNGERE DE MĂNA PENTRU DUMNEATA ÎNSUŞI DE LA DIRECTOAREA FOARTE OBOSITA A FUNDAŢIEI WALLACE... ANNA GEISLER.

Duncan şi Jeanne schimbară o privire de perfectă înţelegere.

Apoi Jeanne spuse încetişor:

— Mai este cineva pe care tu nu l-ai văzut.

Întorcându-se, ea apucă mâna lui Martha şi o împinse înainte.

— Mamă! exclamă Duncan.

Timp de un moment, mama şi fiul rămaseră faţă în faţă. Apoi Martha întoarse capul ruşinată.

— M-am gândit că trebuie să vin, spuse ea. Nu mi-am desfăcut încă bagajele şi, dacă nu vrei să rămân, mă întorc acasă.

Murdoch îşi suflă nasul, poate pentru a-şi ascunde emoţia. Apoi, cu tact, apucă braţul Marele Tom şi îl antrenă împreună cu ceilalţi invitaţi în interiorul casei.

Duncan rămase singur cu mama sa şi Jeanne.

— Vreau să-ţi spun, reluă bătrâna femeie, cu voce tremurătoare, că sunt fericită că eşti fericit iubit de soţia

ta şi de toţi.

Duncan înaintă şi o luă în braţe.

— Mamă, suntem cu toţii fericiţi că eşti cu noi.

Martha, reţinându-şi lacrimile, încercă să spună încă ceva, dar a fost incapabilă. Şi, pentru primă oară de mai mulţi ani, ea începu să plângă.

— Dragul meu copil, poate am avut dreptate amândoi, murmură ea ştergându-şi ochii.

— Pot să-mi duc nepotul?

Duncan o îmbrăţişă, cu inima plină de bucurie. Apoi, înconjurând cu un braţ umerii mamei sale şi cu celălalt talia soţiei sale, le conduse în casă.

SFÂRŞIT